

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY MILICZ

TEKST UJEDNOLICONY

CZĘŚĆ I

UWARUNKOWANIA ROZWOJU

Milicz, grudzień 2019 r.

Spis treści:

WSTĘP	strony
1. Podstawa prawna	4
2. Przedmiot i cel opracowania.....	4
3. Zagadnienia zawarte w studium, forma opracowania.....	4
UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY MILICZ	
1. UWARUNKOWANIA PRZYRODNICZE	
1.1 Położenie geograficzne i ogólna charakterystyka Gminy Milicz.....	5
1.2 Klimat.....	6
1.3 Budowa geologiczna, geomorfologia.....	7
1.4 Złoża kopalin.....	7
1.5 Hydrologia.....	9
1.5.1. Wody podziemne	
1.5.2 Wody powierzchniowe	
1.6 Gleby	13
1.6.1 Gleboznawcza klasyfikacja użytków rolnych	
1.6.2 Kompleksy przydatności rolniczej gleb	
1.7. Roślinność.....	15
1.7.1. Regionalizacja geobotaniczna	
1.7.2. Lasy	
1.7.3. Zbiorowiska nieleśne	
1.8. Zwierzęta.....	17
1.9. Ochrona przyrody.....	18
1.9.1. Obszar chronionego krajobrazu	
1.9.2. Obszary NATURA 2000	
1.9.3. Rezerваты przyrody	
1.9.4. Użytki ekologiczne	
1.9.5. Pomniki przyrody	
1.9.6. Ochrona gatunkowa fauny i flory	
1.9.6. Pozostałe elementy środowiska przyrodniczego podlegające ochronie	
1.9.6.1. Elementy systemu ECONET – PL	
1.9.6.2. Lasy i grunty leśne	
1.9.6.3. Ochrona gleb	
1.9.6.4. Zieleń urządzona	
1.9.6.5. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych	
1.9.6.6. Ochrona krajobrazu	
2. UWARUNKOWANIA KULTUROWE	
2.1 Historia.....	42
2.2 Ochrona dziedzictwa kulturowego oraz zabytków.....	43
2.3. Stanowiska archeologiczne.....	43
2.4. Wykaz obiektów w wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz wpisanych do rejestru zabytków	
3. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNE	
3.1 Demografia podstawowe dane o ludności.....	44
3.2. Rynek pracy.....	47
3.2.1. Zatrudnienie	
3.2.2 Bezrobocie	
3.3. Ochrona zdrowia.....	49
3.4. Oświata i wychowanie	49
3.5. Kultura	50

3.6. Sport i rekreacja.....	51
3.7. Gospodarka mieszkaniowa.....	52
3.8. Bezpieczeństwo publiczne.....	52
3.8.1. Ochrona przeciwpożarowa	
3.8.2. Ochrona przeciwpowodziowa	
4. STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW.....	53
5. GOSPODARKA	
5.1 Rolnictwo.....	59
5.1.1. Charakterystyka gospodarstw rolnych	
5.2. Leśnictwo.....	62
5.3. Gospodarka rybacka.....	65
5.4. Działalność gospodarcza.....	65
5.5. Turystyka.....	66
5.5.1. Znakowane trasy turystyczne	
5.5.2. Baza noclegowa i gastronomiczna	
6. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	
6.1 Komunikacja.....	69
6.1.1. Drogi	
6.1.2. Linie kolejowe	
6.1.3. Komunikacja samochodowa	
6.2. Zaopatrzenie w wodę, sieć wodociągowa.....	74
6.3. Sieć kanalizacyjna.....	76
6.4. Sieć gazowa.....	78
6.5. Elektroenergetyka.....	79
6.6. Ciepłownictwo.....	79
6.7. Telekomunikacja i łączność.....	79
6.8. Gospodarka odpadami	79
6.9. Melioracje i urządzenia wodne.....	80
7. OBIEKTY I TERENY CHRONIONE	
7.1 Ograniczenia użytkowania terenu związane z infrastrukturą techniczną.....	80
7.1.1. Komunikacja – strefa uciążliwości akustycznej od dróg	
7.1.2. Tereny położone w strefie ochronnej od odwiertów, gazociągów wysokiego ciśnienia i stacji redukcyjno-pomiarowych	
7.1.3. Tereny położone w strefie uciążliwości od linii i urządzeń elektroenergetycznych – zagrożenie polami elektromagnetycznymi	
7.1.4. Cmentarze – strefa ochrony sanitarnej	
7.1.5. Pozostałe obiekty	
8. DETERMINANTY ROZWOJU MIASTA I GMINY.....	82
9. POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY MILICZ (W GRANICACH ZMIANY STUDIUM SPORZĄDZONEJ NA PODSTAWIE UCHWAŁY NR XXIII/137/2016 Z DNIA 21 STYCZNIA 2016 ROKU W SPRAWIE PRZYSTĄPIENIA DO SPORZĄDZENIA ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY MILICZ)	84
9.1. Analizy ekonomiczne, gospodarcze, społeczne	
9.2. Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, wyrażone w ilości powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy i porównanie zapotrzebowania z założeniami studium.	
9.3. Chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej.	
9.4. Chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, innych niż wymienione w pkt 10.1,	
SPIS RYSUNKÓW I TABEL.....	

WSTĘP

1. Podstawa prawna

Podstawę sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Milicz stanowi Uchwała nr XXXIII/187/09 Rady Miejskiej w Miliczu z dnia 2 kwietnia 2009 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Milicz. Projekt studium jest realizacją tej uchwały.

Ponadto podstawę prawną sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego stanowią: art. 7. ust.1. i art. 18. ust.2. pkt 5. ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. (t.j. Dz. U. z 2001r. Nr 142 poz.1591 ze zmianami), art. 11 pkt 2. ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz. U. z 2015 r. Nr 0, poz. 647).

Podstawą opracowania zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Milicz – część 1 (zwanej dalej „Zmianą studium ...)” jest uchwała Nr XXIX/251/2017 Rady Miejskiej w Miliczu z dnia 27 kwietnia 2017 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Milicz.

Ze względu na charakter wprowadzanych zmian oraz wątpliwości, jakie one budziły, Burmistrz zdecydował na rozdzielenie procedur dla terenów objętych w/w uchwałą intencyjną. Całą procedurę planistyczną, określoną w art. 11 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym tereny objęte uchwałą intencyjną przeszły łącznie, jako jeden dokument. Rozdzielenie ich nastąpiło po wyłożeniu do publicznego wglądu i rozpatrzeniu uwag, a przed uchwaleniem przez Radę Miejską w Miliczu.

Część 1 – przyjęta uchwałą nr Rady Miejskiej w Miliczu z dnia obejmuje zmianę ustaleń tekstowych w zakresie odnoszącym się do obowiązku opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów górniczych oraz umożliwienie lokalizacji elektrowni fotowoltaicznej wraz z infrastrukturą techniczną o mocy powyżej 100 kW – na terenie działki nr 4/2 a.m. 1 w obrębie Wałkowa.

Część 2 – będzie obejmowała tereny, na których możliwa będzie powierzchniowa eksploatacja kruszyw – na terenie działki nr 265/27 a.m. 1 w Bartnikach oraz działki nr 170/7 a.m. 1 w Kołędzie.

Na treść obowiązującego „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Milicz” składają się:

- ✓ Ustalenia „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Milicz” przyjętego uchwałą Nr XV/80/2015 Rady Miejskiej w Miliczu z dnia 14 lipca 2015 r. – tekst podstawowy, stanowiący podstawę tekstu ujednoliconego
- ✓ Ustalenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Milicz” przyjęte uchwałą Nr LVIII/334/2018 Rady Miejskiej w Miliczu z dnia 24 maja 2018 r.
- ✓ Ustalenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Milicz” przyjęte uchwałą Nr Rady Miejskiej w Miliczu z dnia r¹.

2. Przedmiot i cel opracowania

Podstawowymi zadaniami opracowywanego studium są:

- rozpoznanie aktualnej sytuacji gminy, istniejących uwarunkowań oraz problemów związanych z jej rozwojem;
- sformułowanie kierunków rozwoju i zagospodarowania przestrzennego gminy, a także podstawowych zasad polityki przestrzennej i zasad ochrony interesu publicznego;
- stworzenie podstaw do koordynacji sporządzania planów miejscowych i wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu wydawanych bez planów miejscowych;

¹ Zmiana wprowadzona uchwałą nr Rady Miejskiej w Miliczu z dnia

- promocja miasta i gminy; studium może być częścią strategii informacyjnej gminy zorientowanej na promocję gminy;

Decyzja o dokonaniu zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Milicz została podyktowana koniecznością dostosowania kierunków zagospodarowania terenu do aktualnych potrzeb inwestycyjnych na terenie gminy oraz obowiązujących przepisów odrębnych.

Celem zmiany studium jest zmiana ustaleń tekstowych w zakresie odnoszącym się do obowiązku opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów górniczych oraz umożliwienie lokalizacji: urządzeń infrastruktury technicznej - elektrowni fotowoltaicznej o mocy powyżej 100 kW – na terenie działki nr 4/2 a.m. 1 w obrębie Wałkowa¹.

3. Zagadnienia zawarte w studium, forma opracowania

Na zawartość merytoryczną studium składają się:

- diagnoza stanu istniejącego – uwarunkowania ~~rozwoju~~ zagospodarowania przestrzennego²;
- kierunki zagospodarowania przestrzennego - polityka przestrzenna gminy;

Dokument „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Milicz”, jako załącznik do uchwały Rady Miejskiej w Miliczu, zawiera:

Część tekstową, obejmującą:

- Uwarunkowania ~~rozwoju~~ zagospodarowania przestrzennego² (część I), wraz z załącznikiem nr 1 – wykazem stanowisk archeologicznych oraz załącznikiem nr 2 – wykazem obiektów w wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz wpisanych do rejestru zabytków³
- Kierunki zagospodarowania przestrzennego (część II).

Część graficzną, obejmującą:

- Uwarunkowania ~~rozwoju~~ zagospodarowania przestrzennego² - mapa w skali 1:10 000,
- Kierunki ~~rozwoju~~ zagospodarowania przestrzennego² - mapa w skali 1: 10 000.

² Zmiana wprowadzona uchwałą nr Rady Miejskiej w Miliczu z dnia

³ Zmiana wprowadzona uchwałą nr Rady Miejskiej w Miliczu z dnia

UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY MILICZ

1. UWARUNKOWANIA PRZYRODNICZE

1.1. Położenie geograficzne i ogólna charakterystyka Gminy Milicz

Gmina Milicz położona jest w północno - wschodniej części województwa dolnośląskiego i w środkowej oraz południowo-zachodniej części powiatu milickiego. Jest jedną z największych obszarowo gmin w Polsce. Od strony północnej graniczy z gminą Jutrosin (woj. wielkopolskie, pow. rawicki) i gminą Cieszków; od strony wschodniej z miastem Sulmierzyce (woj. wielkopolskie, pow. krotoszyński), gminą Odolanów i Sośnie (woj. wielkopolskie, pow. ostrowski), od strony południowej z gminą Krośnice oraz Zawonia (pow. trzebnicki), od strony południowo-zachodniej z gminą Trzebnica a od strony zachodniej – z gminą Żmigród (pow. trzebnicki).

Gmina posiada dobrze rozwiniętą sieć komunikacyjną, której głównymi elementami są: linia kolejowa nr 281 Oleśnica – Chojnice przez Krotoszyn i droga krajowa przebiegająca w kierunku Poznania i Wrocławia. Atrakcją gminy jest położenie na terenie o wyjątkowych walorach przyrodniczych.

- **Powierzchnia:** 435,6 km² (w tym lasy 186,1 km²) (2,2% powierzchni województwa, 60,9% powierzchni powiatu), z czego powierzchnia miasta Milicz wynosi 13,50 km²
- **Liczba ludności:** 24576 (2012r.) mieszkańców (65,5% populacji powiatu), w tym miasto–11 874 mieszkańców
 - średnia gęstość zaludnienia: 56 mieszkańców/km²; (907 mieszk./km² w mieście Milicz oraz 29 mieszk./km² na terenach wiejskich)
 - liczba miejscowości: 91 + miasto;
 - liczba sołectw: 52

Według fizyczno – geograficznej regionalizacji Polski J. Kondrackiego, zgodnie z podziałem fizyczno-geograficznym Polski, teren gminy Milicz należy do prowincji, którą jest Niż Środkowoeuropejski, podprowincji – Niziny Środkowopolskie, w zasięgu trzech makroregionów fizycznogeograficznych:

- Obniżenie Milicko-Głogowskie
- Wał Trzebnicki
- Wysoczyzna Kaliska (ryc. poniżej).

Rys. 1 Gmina Milicz – makroregiony fizyczno-geograficzne

Obniżenie Milicko-Głogowskie powstało w czasie zlodowacenia środkowopolskiego i przybrało ono formę zagłębienia, którym spływała woda pochodząca z topnienia czoła lądolodu. Ośią tego obniżenia przepływa rzeka Barycz. Miała ona decydujący wpływ na ukształtowanie charakterystycznej tu rzeźby terenu – systemu teras (pochodzących z holocenu). Największe rozprzestrzenienie tego typu form rzeźby występuje na wschód od miasta Milicz, gdzie powstał również największy kompleks stawów. Wysokości bezwzględne na tym obszarze wynoszą 105-110m n.p.m. W zachodniej części gminy (Kotlina Żmigrodzka) oraz przy wschodniej granicy (Równina Kuźnicka) dominuje terasa plejstoceńska. W jej obrębie ukształtowały się wydmy występujące w rejonie wsi Borzynowo,

Godnowa, Tworzymirki i Wziąchowo Wielkie. Innymi formami rzeźby są równiny sandrowe, które fragmentarycznie występują w obrębie Równiny Czeszyckiej i Wysoczyzny Kaliskiej.

Południowy obszar gminy znajdujący się w zasięgu Wzgórz Twardogórskich stanowi morenę spiętrzoną i jest naturalnym przedłużeniem Wzgórz Trzebnickich. Wysokości bezwzględne w tej części gminy wynoszą od 135 do 211m n.p.m.

1.2. Klimat

Na podstawie klasyfikacji klimatycznej Polski opracowanej przez W. Okołowicza obszar gminy znajduje się w zasięgu regionu klimatycznego nadbałtyckiego znajdującego się pod wpływem oceanicznych i kontynentalnych mas powietrza. Dominującą rolę w kształtowaniu klimatu odgrywa ogólna cyrkulacja i ukształtowanie powierzchni, w mniejszym, w skali lokalnej użytkowanie. Zamykające dolinę Baryczy od południa wyniosłości Wału Trzebnickiego i rozdzielające Kotliny Milicką i Żmigrodzką Wzgórze Krośnickie o względnej wysokości 100-150m stanowią bariery orograficzne, ograniczające swobodny przepływ mas atmosferycznych zarówno w kierunku południkowym jak i równoleżnikowym. Istotne znaczenie ma to zimą gdy z kierunku północnego spływają chłodne masy powietrza pochodzenia arktycznego.

Na tle województwa dolnośląskiego klimat gminy wyróżnia się względnie wysokim usłoneczeniem oraz większą suchością. Na suchość klimatu wskazują parametry klimatycznego bilansu wodnego, zwłaszcza półrocza letniego, kiedy zaznacza się wyraźny deficyt wodny. Z kolei klimat gminy charakteryzuje dość wysoka wilgotność powietrza i wysoka frekwencja mgieł, co wiąże się z silnie rozwiniętą siecią hydrograficzną Doliny Baryczy.

Charakterystyka warunków klimatycznych na terenie gminy Milicz, według danych ze stacji Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMGW) Wrocław-Strachowice:

- temperatura:
 - średnia temperatura roczna: 7,5 °C,
 - średnia temperatura stycznia: - 2,0 °C,
 - średnia temperatura lipca: 18,0 °C,
 - ilość dni bardzo mroźnych: 1 – 2 dni,
 - ilość dni mroźnych: około 30,
 - ilość dni z przymrozkiem: około 110,
 - ilość dni gorących ok. 35,
- opady:
 - suma roczna opadów: 600 mm, w tym:
 - suma półrocza ciepłego (maj – październik): 370 - 380 mm;),
 - liczba dni z burzą – poniżej 20 w części zachodniej do poniżej 22 w części wschodniej
 - liczba dni z mgłą – powyżej 50
 - liczba dni z pokrywą śnieżną 50-60; średnia grubość pokrywy śnieżnej 10-15 cm; maksymalna – do 40 cm
 - klimatyczny bilans wodny: od -20 do - 40 mm (malejący w kierunku zachodnim); w półroczu letnim od -80 do-100 mm; w półroczu zimowym od +80 do +100 mm
- pokrywa śnieżna:
 - utrzymuje się średnio przez około 50 dni,
 - zanika przeciętnie do 25 marca,
 - średnia grubość pokrywy śnieżnej wynosi: 10 cm;
- wiatry:
 - przeważa wiatr z kierunku zachodniego (22%), oraz kierunku północno-zachodniego (~16%) i południowo zachodniego (~16%),
 - średnia roczna prędkość wiatru wynosi 3,0-3,5 m/s, udział prędkości o wartościach energetycznych (4,0 do 15,0 ms⁻¹) wynosi >40% i należy do najwyższych w województwie.
 - frekwencja cisz atmosferycznych wynosi średnio 5-10%,
- usłoneczenie:
 - roczna suma usłoneczenia wynosi około 1550 godzin,
 - na półroczu ciepłe przypada około 1100 – 1150 godzin słonecznych, a na półroczu chłodne (głównie z powodu krótkiego dnia, a także wyższego stopnia zachmurzenia) – tylko ~ 425-450 godzin,
 - najbardziej słonecznym miesiącem w roku jest czerwiec, na który przypada średnio 220 godz. słonecznych, średnio 7 godzin słonecznych na dobę (w grudniu około 1 godzina),

- okres wegetacyjny trwa ponad 220 - 230 dni i jest najdłuższy w Polsce, początek robót polnych przypada na drugą lub trzecią dekadę marca.

1.3. Budowa geologiczna, geomorfologia

Rzeźba obszaru gminy została ukształtowana przez procesy morfotwórcze związane z zanikiem ostatniego zlodowacenia. Obniżenie Milicko-Głogowskie powstało jako końcowe zagłębienie lodów lodowca środkowopolskiego stadiału Warty. Podczas fazy leszczyńskiej ostatniego zlodowacenia (bałtyckiego) obniżenie to stanowiło drogę odpływu wód pochodzących z deglacji czoła lądolodu leszczyńskiego. Oś obniżenia przepływa rzeka Barycz, która miała tu decydujący wpływ na ostateczne ukształtowanie rzeźby terenu – ukształtowanie systemu teras. Największe rozprzestrzenienie teras holoceniowych występuje na wschód od miasta Milicza. Tam też powstał – w obrębie tych teras – największy kompleks stawów. Na zachód od Milicza zasięg teras holoceniowych znacznie się zawęża. Holoceniowe utwory rzeczne wypełniają ponadto szerokie dno doliny Śląskiego Rowu (należącego do mezoregionu Wysoczyzny Kaliskiej), która niewielkim fragmentem wchodzi w zasięg gminy Milicz.

W budowie geologicznej analizowanego obszaru biorą udział utwory karbonu, permu, triasu trzeciorzędu oraz czwartorzędu.

Najstarszymi utworami nawierconymi na terenie gminy są osady karbonu dolnego reprezentowane przez piaskowce, iłowce i mułowce wchodzące w skład karbońskiego piętra strukturalnego podścielającego monoklinę przedsudecką, rozpoznane na terenie gminy otworami wiertniczymi do głębokości 1500-2000m.

Osady trzeciorzędowe datowane są na dolny i środkowy miocen i mio-pliocen. Osady miocenu dolnego obejmują górny pokład łuzycy węgla brunatnego. Osady te na przedmiotowym terenie reprezentowane są w przewadze przez piaski, najczęściej drobnoziarniste i pyłowate, iły, mułki i cienkie pokłady węgla brunatnego z lignitami przechodzącymi w węgliste iły i mułki.

Osady czwartorzędowe pokrywają niemal całą powierzchnię terenu gminy /za wyjątkiem nielicznych wychodni trzeciorzędu omówionych powyżej/. Miąższość tej pokrywy jest bardzo zmienna, od kilku metrów w obszarach wysoczyznowych i stokach, w zachodniej części gminy w strefie krawędzi wysoczyzny morenowej w rejonie Kołedy wynosi 7,9m, w pradolinie Baryczy 74,5m, do około 100m w zachodniej części gminy; osady czwartorzędowe największe miąższości osiągają w strefach kopalnych dolin.

Na przedmiotowym obszarze wydzielono osady glacialne trzech zlodowaceń aż do najmłodszego holocenu /najmłodszymi osadami są współczesne namuły den stawów rybnych/.

1.4. Złóża kopalin

Udokumentowane złoża gazu ziemnego:

- „Bogdaj-Uciechów” obejmujące swoim zasięgiem Wróbliniec, Wielgie Milickie, Potasznie, Henrykowice (eksploatowane),
- „Czeszów” obejmujące swoim zasięgiem Postolin (eksploatowane),
- Złoże „Henrykowice W”; – rozpoznanie wstępne,
- Złoże „Henrykowice E”; złoże zagospodarowane o znaczeniu przemysłowym, eksploatowane okresowo (142,4 mln m³) jednym szybem, w obszarze i terenie górniczym o powierzchni 100ha.
- Złoże „Grabówka W”; rozpoznanie wstępne, obejmujące swoim zasięgiem Sułów, Gruszczykę i Postolin,
- Złoże „Grabówka E”; rozpoznanie wstępne, obejmujące swoim zasięgiem Pracze i Postolin.

Udokumentowane surowce pospolite – kruszywa oraz gliny i iły:

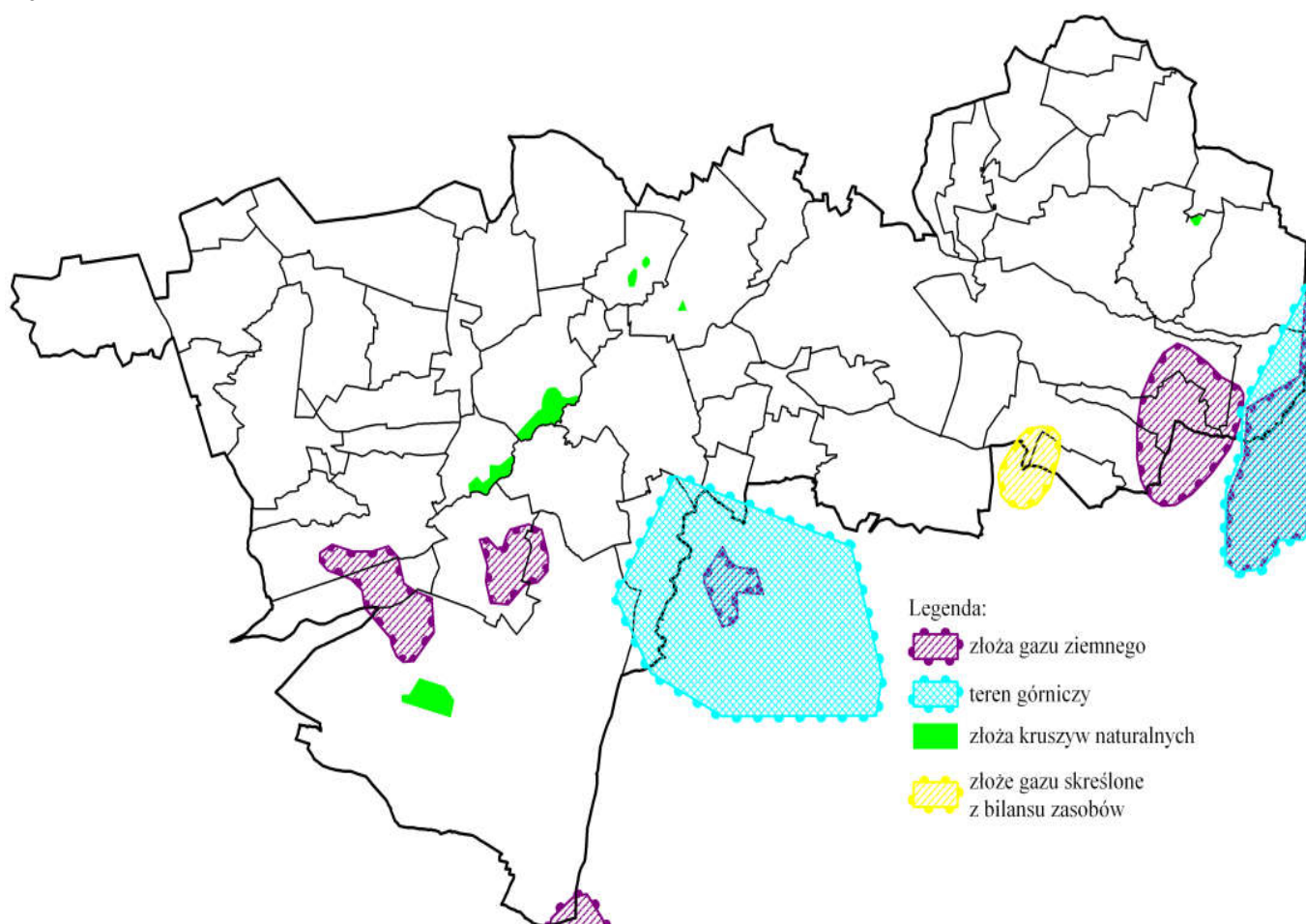
- Złoże piasku „Wszewilki” znajduje się w sąsiedztwie linii kolejowej z Milicza do Krotoszyńska. Zostało udokumentowane na powierzchni 0,32ha. Wydobycie zaniechane.
- Złoże piasków i iłów „Stawiec”, piaski (0,045 mln t.) i iły (0,2 mln t.). Wydobycie zaniechane.
- Złoże piasków „Piękocin” położone na skraju miejscowości Piękocin.
- Złoże piasków „Piękocin II” położone na wschód od miejscowości Piękocin.

Złóża Piękocin i Piękocin II eksploatowane były w latach 1980-1984 oraz 1984-1991. Po zaniechaniu wydobycia wyrobiska zostały częściowo zrekultywowane w kierunku leśnym.

- Złoże piasków „Sułów-Zbiornik” (243 mln t.); o znaczeniu przemysłowym, dotychczas nie eksploatowane.
- Złoże drobnoziarnistych piasków eolicznych „Sułów”. Rozpoznane na powierzchni 27,5 ha obejmującej 4 pola.
- Złoże piasków kwarcowych „Sułów”. Powierzchnia obszaru górniczego wynosi 20,3 ha, a terenu górniczego - 46,1 ha. Złoże eksploatowane jest odkrywkowo. Prace górnicze rozpoczęto w 1968 r. od wschodniej części złoża, po jej wyeksploatowaniu teren wyrobiska został zrekultywowany w kierunku leśnym. Eksploatacja kontynuowana jest dalej w części zachodniej złoża, gdzie znajduje się obecne wyrobisko.
- Złoże drobnoziarnistych piasków eolicznych „Postolin”. Jego powierzchnia wynosi 86,5 ha. W klasyfikacji sozologicznej zaliczone zostało do konfliktowych, ponieważ położone jest na terenie lasu w Parku Krajobrazowym „Dolina Baryczy”.
- Złoże piasków kwarcowych we Wrocławicach.

Występują 2 obszary i tereny górnicze: Bogdaj – Uciechów oraz Wierzchowice.

Rys. 2 Surowce naturalne

1.5. Hydrologia

Gmina Milicz położona jest w zlewni rzeki Baryczy. Na odcinku od ujścia Czarnej Wody aż po Milicz, dolina Baryczy ma około 6 km szerokości.

Sieć hydrograficzna gminy Milicz zdominowana jest przez rozbudowaną sieć rowów i kanałów melioracyjnych oraz modyfikowana przerzutami wody do stawów hodowlanych. W dnie doliny Baryczy jest ona dodatkowo zmieniona i komplikowana rozległymi stawami z towarzyszącymi im groblami i kanałami. Dla wielu cieków nie sposób wskutek tego ustalić powierzchni dorzeczy, głównie ze względu na zależność kierunku przepływu od gospodarki wodą w

strefie występowania stawów. Ze względu na gospodarkę stawową liczne cieki zostały całkowicie przekształcone przez człowieka, z przerzutami koryt włącznie.

Tab. 1 Powierzchnia wód otwartych i sieci rzek

l.p.	obręb	Pow. obrębu ogółem	Grunty pod wodami (udział w pow. obrębu)					
			Razem		Wody stojące		Wody płynące i rowy	
			ha	%	ha	%	ha	%
1	Baranowice	260,13	3,25	1,2	---	---	3,25	1,2
2	Bartniki	1078,47	161,59	15,0	126,32	11,71	35,27	3,3
3	Borzynowo	276,08	14,61	5,3	1,72	0,62	12,89	4,7
4	Brzezina Sułowska	750,17	12,31	1,6	1,15	0,15	11,17	1,5
5	Czatkowice	1496,22	45,40	3,0	29,55	1,97	15,85	1,1
6	Duchowo	313,98	3,62	1,2	---	0,00	3,62	1,2
7	Dunkowa	484,74	4,07	0,8	0,29	0,06	3,78	0,8
8	Gądkowice	1037,25	175,10	16,9	138,59	13,36	36,51	3,5
9	Godnowa	654,06	11,12	1,7	6,75	1,03	4,37	0,7
10	Gogołowice	1179,40	8,51	0,7	1,40	0,12	7,11	0,6
11	Grabownica	367,99	113,40	30,8	97,91	26,61	15,49	4,2
12	Grabówka	372,67	20,46	5,5	7,79	2,09	12,67	3,4
13	Gruszczyca	595,51	0,03	0,0	---	---	0,03	0,0
14	Henrykowice	860,94	11,93	1,4	---	---	11,93	1,4
15	Kaszowo	956,97	24,21	2,5	11,66	1,22	12,55	1,3
16	Kolęda	361,17	10,06	2,8	6,65	1,84	3,41	0,9
17	Latkowa	786,72	4,27	0,5	---	0,00	4,27	0,5
18	Łąki	295,79	14,05	4,7	0,92	0,31	13,13	4,4
19	Miłochowice	750,71	21,43	2,9	18,54	2,47	2,89	0,4
20	Miłosławice	421,10	4,62	1,1	1,07	0,25	3,55	0,8
21	Młodzianów	513,86	14,26	2,8	0,04	0,01	14,22	2,8
22	Niesułowice	381,09	5,75	1,5	1,93	0,51	3,82	1,0
23	Nowy Zamek	2569,43	1304,61	50,8	1231,97	47,95	72,64	2,8
24	Olsza	899,62	2,64	0,3	---	0,00	2,64	0,3
25	Ostrowąsy	519,82	2,27	0,4	0,49	0,09	1,78	0,3
26	Piękocin	724,63	8,21	1,1	0,09	0,01	8,12	1,1
27	Piotrkosice	1200,49	8,31	0,7	0,21	0,02	8,10	0,7
28	Poradów	195,28	1,73	0,9	---	---	1,73	0,9
29	Postolin	6546,96	8,01	0,1	3,77	0,06	4,23	0,1
30	Potasznia	1934,42	603,01	31,2	565,93	29,26	37,08	1,9
31	Pracze	958,62	27,47	2,9	10,67	1,11	16,80	1,8
32	Ruda Milicka	204,94	5,41	2,6	---	---	5,41	2,6
33	Ruda Sułowska	1239,42	784,65	63,3	764,72	61,70	19,93	1,6
34	Sławoszowice	364,73	72,24	19,8	58,15	15,94	14,09	3,9
35	Słaczno	527,04	11,63	2,2	6,41	1,22	5,22	1,0
36	Stawiec	503,11	4,16	0,8	2,06	0,41	2,10	0,4
37	Sulimierz	307,51	12,13	3,9	9,60	3,12	2,53	0,8
38	Sułów	1361,61	55,44	4,1	3,54	0,26	51,90	3,8
39	Świętoszyn	981,30	11,61	1,2	0,78	0,06	10,83	1,1
40	Tworzimirki	307,12	3,05	1,0	---	---	3,05	1,0
41	Tworzimirki Górne	394,41	7,16	1,8	3,42	0,87	3,73	0,9
42	Wąlkowa	214,41	0,30	0,1	---	---	0,30	0,1
43	Węgrzynów	284,17	1,53	0,5	0,09	0,03	1,44	0,5
44	Wielgie Milickie	417,98	42,11	10,1	20,89	5,00	21,22	5,1
45	Wilkowo	1050,82	3,63	0,3	0,05	0,00	3,58	0,3

46	Wodników Górny	318,29	3,97	1,2	0,42	0,13	3,55	1,1
47	Wrocławice	762,70	138,18	18,1	130,37	17,09	7,81	1,0
48	Wróbliniec	680,57	8,79	1,3	0,53	0,08	8,26	1,2
49	Wszewilki	1397,17	92,26	6,6	70,36	5,04	21,90	1,6
50	Wziąchowo Małe	555,57	3,02	0,5	---	---	3,02	0,5
51	Wziąchowo Wielkie	549,22	4,95	0,9	---	---	4,95	0,9
Gmina ogółem		42 166,15	3 916,51	9,3	3336,81	7,91	579,70	1,4

Źródło: Plan urzędzeniowo-rolny gminy Milicz

W zlewni Baryczy monitoring czystości wód obejmował w 2011 r. samą rzekę Barycz i jej główne dopływy - wytypowanych do monitoringu ze względu na potencjalne zagrożenie ryzykiem nieosiągnięcia celów Ramowej Dyrektywy Wodnej. Rzeka Barycz w większości badanych punktach odpowiadała IV klasie - wody niezadawalającej jakości.

1.5.1. Wody podziemne

Teren opracowania przynależy do wielkopolskiego rejonu hydrogeologicznego. Zasoby wód podziemnych w obszarze opracowania występują w dwóch użytkowych piętrach wodonośnych: czwartorzędowe i trzeciorzędowe. W poziomach tych woda występuje na różnych głębokościach i ujmowana jest do celów pitnych jak i gospodarczych.

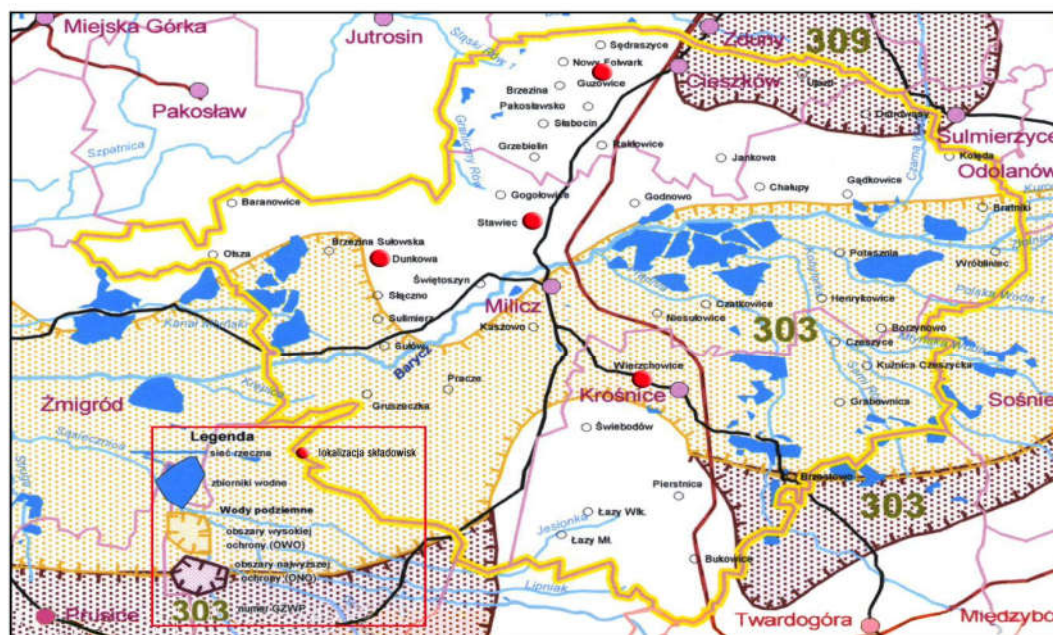
W obrębie czwartorzędowego piętra wodonośnego występują dwa różne poziomy wodonośne: górny, przypowierzchniowy oraz dolny, podglinowy. Zasilanie wód podziemnych poziomu czwartorzędowego zachodzi głównie na drodze bezpośredniej infiltracji opadów do warstwy wodonośnej w obrębie doliny Baryczy bądź poprzez nadkład utworów słaboprzepuszczalnych w obrębie pasa wysoczyznowego.

Czwartorzędowe piętra wodonośne spełniają kryteria Głównych Zbiorników Wód Podziemnych. Na obszarze gminy znajdują się dwa główne zbiorniki wód podziemnych (GZWP):

- GZWP nr 303 „Pradolina Barycz-Głogów (W), obszar wysokiej ochrony OWO,
- GZWP nr 309 „Zbiornik międzymorenowy Smoszew”, obszar najwyższej ochrony ONO.

Zbiorniki te stanowią najbardziej zasobne fragmenty poziomów wodonośnych, charakteryzują się najlepszymi parametrami hydrogeologicznymi, tj. wydajnością potencjalną pojedynczego otworu studziennego powyżej 120 m³/h, przewodnością warstwy wodonośnej większą niż 10 m²/h oraz posiadają wysoką jakość wód.

Rys. 3 Sieć hydrograficzna

Sieć hydrograficzna oraz występowanie głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP - wg A.S. Kleczkowskiego, 1990)

Wody gruntowe pierwszego poziomu na znacznym obszarze występują stosunkowo płytko bo już na głębokości do 1,0m. Dotyczy to szczególnie okolicy Baryczy i jej dopływów oraz w licznych zagłębieniach bezdopływowych. Na

pozostałych obszarach wody gruntowe pierwszego poziomu wodonośnego występują na głębokościach 2.0 – 6.0m. Wysokość poziomu tejże wody cechuje bardzo duże jej wahania w zależności od warunków pogodowych i pory roku.

Na etapie opracowania zmiany studium, do której przystąpiono na podstawie uchwały nr XXIII/137/2016 Rady Miejskiej w Miliczu z dnia 21 stycznia 2016 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Milicz, ustalono, że granice GZWP nr 303 „Pradolina Barycz-Głogów” uległa zmianie, dlatego na krótkich odcinkach w granicach opracowywanej zmiany wprowadzono korektę przebiegu granicy GZWP. Na skutek korekty granicy poza obszarem GZWP 303 znalazł się teren z załącznika nr 13, granica przechodzi przez teren z załącznika nr 12 i w pobliżu, ale poza granicą terenu z załącznika nr 7.

Zgodnie z danymi, udostępnionymi przez Państwową Służbę Hydroeologiczną (<http://epsh.pgi.gov.pl/epsh>) tereny objęte przedmiotową zmianą Studium działka nr 4/2 a.m. 1 w obrębie Wałkowa) położona jest poza granicami głównego zbiornika wód podziemnych GZWP nr 303 „Pradolina Barycz – Głogów”⁴.

1.5.2. Wody powierzchniowe

Sieć rzeczna

Obszar gminy Milicz leży w zlewni rzeki Baryczy, w obrębie Regionu Wodnego Środkowej Odry. Barycz wraz z licznymi dopływami i rowami melioracyjnymi tworzą gęstą sieć, która zajmuje niemal 580 ha, co stanowi 1,4% powierzchni gminy. Głównymi dopływami Baryczy są:

dopływy prawostronne:

- Czarna Woda przepływające przez Kolędę i Wrocławce,
- Kanał Młyński łączący Barycz z rzeką Orla.

dopływy lewostronne:

- Polska Woda przepływająca przez Wielgie Milickie i Potasznę wraz z Kobylarką i Młyńską wodą przepływająca przez Henrykowice i Braclaw,
- Prądnia przepływająca przez Grabownicę i Rudę Milicką,
- Miła przepływająca przez Miłochowice i Milicz,
- Krępica przepływająca przez Lasy Milickie w południowo zachodniej części gminy, obręb Postolin.

Młynówka Sułowska (pot. Stara Barycz) i Młynówka Milicka stanowią „odnogi” Baryczy.

Zbiorniki wodne

Na terenie gminy Milicz wody stojące zajmują około 3337 ha (dane według ewidencji gruntów 2011 r.), co stanowi prawie 8% powierzchni całej gminy. Tak duży udział wód stojących gmina zawdzięcza zlokalizowanym na jej obszarze trzem kompleksom stawów hodowlanych – Stawno (1490 ha), Ruda Sułowska (725 ha) i Potasznia (773 ha) – należących do Zakładu Rybackiego „Stawy Milickie”. W obrębach Grabownica i Potasznia stawy zajmują prawie 30% powierzchni tych miejscowości, w Nowym Zamku prawie 50%, a w Rudzie Sułowskiej aż 62% powierzchni obrębu. Między zbiornikami istnieje gęsta sieć kanałów doprowadzalników, odprowadzalników i rowów opaskowych, na których funkcjonuje kilka tysięcy budowli hydrotechnicznych (jazy, zastawki, mnichy, odłówki, przepławki i groble).

Intensywna gospodarka stawowa trwająca na tym obszarze od XII wieku spowodowała silne przeobrażenia naturalnej sieci wód powierzchniowych. Wiele odcinków rzek z licznymi zastawkami oraz jazami (o wysokości piętrzenia do 2 metrów) i sztucznie przekopanymi korytami tworzy obecnie złożoną sieć kanałów zasilających bądź odprowadzających wody z licznych stawów. Milickie stawy rybne są największym w Polsce w i Europie ośrodkiem hodowli karpia. Największe państwowe gospodarstwa rybackie na obszarze gminy Milicz to: Stawno, Ruda Sułowska i Potasznia. Dysponują licznymi kompleksami stawów o sumarycznej powierzchni równej 2 988 ha. Istnieją również mniejsze obiekty stawowe należące do użytkowników indywidualnych. Stawy są zaopatrywane w wodę pochodzącą z samej Baryczy lub ujściowych odcinków jej głównych dopływów. Najczęściej spotykanym systemem zasilania stawów jest piętrzenie wody w cieku przy pomocy jazu i odprowadzenie jej kanałem ziemnym. Odbiornikami wód są zwykle cieki zasilające lub sąsiednie. Między zbiornikami funkcjonuje gęsta sieć kanałów doprowadzalników,

⁴ Zmiana wprowadzona uchwałą nr Rady Miejskiej w Miliczu z dnia

odprowadzalników i rowów opaskowych, które wraz ze stawami posiadają kilka tysięcy budowli hydrotechnicznych (jazy, zastawki, mnichy, odłówki, przepławki, groble stawowe).

Kompleks stawowy Stawno o powierzchni 1490 ha zasilany jest w wodę z trzech cieków: Baryczy, Prądni i Rybnicy. Na Baryczy woda piętrzona jest przy pomocy jazu Bolko w km 97+492. Na Prądni woda piętrzona jest przy pomocy jazu Ruda Milicka (km 2+560) i Grabownica (km 6+100). W Rybnicy woda piętrzona jest przy pomocy jazu Dragońskiego (km 1+825). Powyższe cieki są jednocześnie odbiornikami poprodukcyjnych wód stawowych.

Gospodarstwo rybackie Ruda Sułowska składa się z dwóch odrębnych kompleksów stawów, tj. Rudy Sułowskiej Południowej (22 stawy) i Rudy Sułowskiej Północnej (61 stawów). Różnią się one miejscem poboru wody, powierzchnią i liczbą stawów oraz przeznaczeniem gospodarczym. Granicą oddzielającą oba podkompleksy jest ciek płynący równoleżnikowo zwany Młynówką Sułowską. Kompleks stawowy Ruda Sułowska o powierzchni 725 ha zasilany jest w wodę z Młynówki Sułowskiej spiętrzonej na jazie Ruda Sułowska. Podczas spuszczenia stawów jest ona także odbiornikiem wody, którą ostatecznie odprowadza się do Baryczy.

Kompleks stawowy Potasznia o powierzchni 773 ha zasilany jest wodami rzeki Polska Woda przy pomocy jazu Węglowego oraz jazu Granicznego. Wody stawowe odprowadzane są do Polskiej Wody.

Poza stawami należącymi do gospodarstwa rybackiego istnieją również mniejsze zbiorniki hodowlane użytkowane przez prywatnych właścicieli (np. Wszewilki, Sułów, Kaszowo, Stawiec, Niesułowice). Oprócz nich krajobraz większości wsi urozmaicają małe stawy i oczka wodne pełniące funkcję retencyjną, przeciwpożarową bądź rekreacyjną.

Tereny zalewowe i podmokłe

Tereny zalewowe w gminie Milicz występują głównie wzdłuż rzeki Baryczy (na wschód od Sułowa). Rzeka na tym odcinku wymaga regulacji, pogłębienia i poszerzenia koryta. Długość wałów przeciwpowodziowych na Baryczy w granicach gminy wynosi 13,575 km – wał lewy i 20,180 km – wał prawy. Na wielu odcinkach nie spełniają one jednak swojej funkcji, bywają zarośnięte oraz są częściowo zdewastowane przez żerujące tam bobry. Największe obszary zalewowe występują w obrębach: Miłosławice, Świątoszyn, Sławoszowice, Wszewilki, Nowy Zamek, Gądkowice, Potasznia, Wrocławice i Bartniki. Mniejsze tego typu tereny znajdują się przy Czarnej Wodzie w obrębach Wrocławice i Kołęda. W granicach gminy istnieje również wiele obszarów podmokłych (stałe lub okresowo). Miejsca takie występują głównie w naturalnych obniżeniach terenu, w pobliżu większych kompleksów leśnych, cieków oraz zbiorników wodnych. Powodem ich powstawania są m.in. właściwości litologiczne podłoża i płytko zalegające wody gruntowe. Do tworzenia takich miejsc przyczynia się również niedostateczna skala prac konserwacyjnych na rowach, wadliwie działający system drenarski (zniszczony przez zbyt głęboką orkę lub rozwój osadnictwa) bądź całkowity jego brak. Najwięcej terenów podmokłych występuje w rejonie wsi: Bartniki, Gogołowice, Henrykowice, Młodzianów, Ruda Sułowska i Wałkowa.

1.6. Gleby

Zgodnie z podziałem województwa na regiony glebowo-rolnicze teren gminy zaliczono do obszaru Regionu Nadbałtyckiego. Na terenie gminy największą powierzchnię zajmują gleby bielcowe. Powstały one na ubogich w składniki pokarmowe utworach piaszczysto-żwirowych i piaskach lekko gliniastych. Gleby bielcowe zwykle mają odczyn kwaśny lub lekko kwaśny a wartość użytkowa tych gleb jest stosunkowo niska. We wschodniej części gminy (przy kompleksach stawów) a także wzdłuż rzeki Baryczy występują mady właściwe powstałe na holocenijskich terasach zalewowych. Gleby te są zwykle mało zasobne w próchnicę, odczyn tych gleb jest obojętny lub lekko zasadowy. Kolejne pod względem powierzchni plasują się gleby brunatne, wytworzone z piasków i żwirów, bardzo zawodnymi dla rolnictwa (występujące głównie w północno-wschodniej części gminy a także obrębach Czatkowice, Duchowo, Dunkowa, Niesułowice, Nowy Zamek, Piotrkosice, Postolin, Poradów, Pracze, Sławoszowice, Węgrzynów) oraz gleby murszowo-mineralne (najliczniej występują w obrębach Baranowice, Gogołowice, Olsza, Piękocin i Piotrkosice). Czarne ziemie oraz czarne ziemie zdegradowane i gleby szare występują na niewielkich powierzchniach, najliczniej w obrębie Piotrkosice. Najmniejszą powierzchnię na obszarze gminy zajmują gleby mułowo-torfowe, torfowe i glejowe aluwialne.

1.6.1 Gleboznawcza klasyfikacja użytków rolnych

Z danych ewidencji gruntów (2011r.) wynika, iż użytki rolne (bez gruntów zajętych pod sady) zajmują powierzchnię 16 741 ha, z czego 11 691 ha to grunty orne a 5 050 ha to użytki zielone. Największe powierzchnie użytków rolnych występują w obrębie Piotrkosice – 1047ha i w obrębach: Bartniki, Czatkowice, Gądkowice, Nowy Zamek, Potasznia – powyżej 500 ha

Udział poszczególnych klas bonitacyjnych w powierzchni gruntów ornych przedstawia się następująco:

- grunty klasy IIIa (dobre) zajmują 1,4% powierzchni gruntów ornych (największe ich powierzchnie występują w obrębach: Gądkowice, Latkowa, Ostrowąsy i Wziąchowo Wielkie);
- grunty klasy IIIb (średnio dobre) zajmują 6,2% powierzchni gruntów ornych (najliczniej występują w obrębach: Brzezina Sułowska, Dunkowa, Gądkowice, Kolęda, Ostrowąsy, Piotrkosice, Sułów, Wziąchowo Małe i Wziąchowo Wielkie);
- grunty klasy IVa (średnie - lepsze) zajmują 11,7% powierzchni gruntów ornych (najliczniej występują w obrębie Piotrkosice i Wziąchowo Małe – powyżej 100 ha);
- grunty klasy IVb (średnie - gorsze) zajmują 14,4% powierzchni gruntów ornych (Piotrkosice – powyżej 100 ha);
- grunty klasy V (słabe) zajmują 39,8% powierzchni gruntów ornych (Bartniki, Czatkowice, Młodzianów, Nowy Zamek, Potasznia – powyżej 200 ha);
- grunty klasy VI (najśłabsze) zajmują 26,6% powierzchni gruntów ornych (Potasznia – powyżej 200 ha).

Spośród użytków zielonych największą powierzchnię zajmują użytki klasy IV, które stanowią 46,51% wszystkich użytków zielonych (największe obszary, powyżej 100 ha występują w obrębach: Bartniki, Brzezina Sułowska, Gądkowice, Nowy Zamek, Piotrkosice, Potasznia). Następnie użytki klasy V, które zajmują powierzchnię porównywalną do użytków klasy IV, co stanowi 44,47% wszystkich użytków zielonych (najliczniej występują w obrębach: Gogołowice, Piotrkosice, Potasznia, Ruda Sułowska, Węgrzynów, Wróbliniec). Użytki klasy VI stanowią 7,33% wszystkich użytków zielonych. Najmniejszy obszar zajmują użytki zielone klasy III – 1,69%. Grunty klasy lepszych nie występują na terenie gminy Milicz. Wartość szacunkowa gleb, określona na podstawie współczynników bonitacji gruntów ornych i użytków zielonych, przydatna do określenia waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej wynosi od 21,0 pkt./ha w obrębie Baranowice do 50,3 pkt./ha w obrębie Kolęda. Wskaźnik bonitacji gruntów liczony dla całej gminy Milicz przyjmuje wartość 36,6 pkt./ha

1.6.2 Kompleksy przydatności rolniczej gleb

Pod pojęciem kompleksów rolniczej przydatności gleb należy rozumieć zespoły gleb podobnie użytkowanych, o zbliżonych właściwościach rolniczych, na których wydają najlepsze plony określone grupy roślin uprawnych. W oparciu o charakter i właściwości gleby, jej warunki agroklimatyczne, układ stosunków wodnych oraz rzeźbę terenu wyróżniono 14 kompleksów przydatności rolniczej na gruntach ornych (w tym 9 na terenach nizinnych i wyżynnych) oraz 3 kompleksy na użytkach zielonych. Występowanie poszczególnych kompleksów przydatności rolniczej gleb na terenie gminy przedstawia się następująco:

- Kompleks 2 (pszenny dobry) charakteryzuje się glebami zwięźlejszymi, a więc i trudniejszymi do uprawy, w których poziom wody gruntowej może ulegać pewnym wahaniom. Są to gleby wykazujące okresowo nieodpowiednie stosunki powietrzno-wodne, wykazują niedobory lub nadmiar wilgoci. Niekiedy do kompleksu 2 zalicza się najlepsze gleby lekkie, które jednak ze swojej natury nie są glebami pszennymi. Jest to kompleks wysokoprodukcyjny, udają się na min wszystkie rośliny uprawne jednak uzyskanie wysokich plonów zależy od poniesionych nakładów i przebiegu warunków klimatycznych. W bonitacji gleby omawianego kompleksu zaliczane są do klas IIIa i IIIb. Na terenie gminy kompleks 2 dominuje w północno-wschodniej części, a także w obrębach Gogołowice, Piotrkosice, Sulimierz i Sułów.
- Kompleks 3 (pszenny wadliwy) – obejmuje gleby średnio zwięzłe, ciężkie i bardzo ciężkie. Gleby tego kompleksu są stale lub okresowo za suche a uzyskiwane z nich plony zależą w dużym stopniu od ilości i rozkładu opadów w okresie wegetatywnym. Z uwagi na zwięźlejszy skład mechaniczny nadają się bardziej pod uprawę pszenicy niż żyta. Gleby omawianego kompleksu zaliczane są do klasy IIIb i IVa, rzadziej do klasy IVb. Na terenie gminy kompleks ten występuje na minimalnych powierzchniach jedynie w obrębach Bartniki, Henrykowice, Kaszowo i Słaczno.
- Kompleks 4 (żytni bardzo dobry) – do tego kompleksu zaliczane są gleby lekkie wytworzone głównie z piasków gliniastych, mocnych, całkowitych oraz niektórych gleb lekkich wytworzonych z glin oraz utworów pyłowych zwięzłych. Pod wpływem odpowiedniego nawożenia i zabiegów agrotechnicznych można na nich uprawiać rośliny charakterystyczne dla kompleksów pszennych. Ze względu na łatwość uprawy są one wysoko cenione przez rolników. W warunkach niższej kultury opłacalna jest na nich uprawa żyta,

ziemniaków i tych roślin, które udają się dobrze na glebach słabszych. W bonitacji gleby te zaliczane są na ogół do klas IIIa i IVa. Występuje na terenie całej gminy, najliczniej występuje w północno-wschodniej i północno-zachodniej części gminy.

- Kompleks 5 (żytni dobry) – do tego kompleksu zaliczone są gleby utworzone z utworów lżejszych o dobrze wykształconym poziomie próchnicznym. Bardziej wrażliwe na suszę i mniej zasobne w składniki pokarmowe niż kompleks 4. Najczęściej do kompleksu należą gleby płowe i brunatne utworzone z piasków gliniastych lekkich. Są to typowe gleby żytnio-ziemniaczane, nadające się również do uprawy buraków pastewnych, owsa, lnu, słonecznika i jęczmienia, a w miejscach wilgotnych peluszek, wyki i mniej wymagających traw. W bonitacji gleby te zaliczane są do klasy IVa i IVb. Występuje na terenie całej gminy, najliczniej w pasie od Dunkowej, Piotrkosice, Węgrzynowa, aż po Młodzianów, Henrykowice.
- Kompleks 6 (żytni słaby) – do tego kompleksu zaliczane są gleby utworzone z piasków słabo gliniastych, gleby żwirowe gliniaste oraz gleby utworzone z pyłów i glin niecałkowitych. Gleby te są zbyt przepuszczalne, ubogie w składniki pokarmowe i w dość długich okresach za suche. Dobór roślin na glebach tego kompleksu ogranicza się głównie do upraw żyta i ziemniaków. Plony zależne są od ilości i rozkładu opadów, a także od nawożenia. Do kompleksu zalicza się gleby klasy V i słabsze odmiany klasy IVb. Występuje równomiernie na terenie całej gminy, z lekką przewagą w obrębach: Bartniki, Borzynowo, Czatkowice, Nowy Zamek, Stawiec.
- Kompleks 7 (żytni naj słabszy) – do tego kompleksu należą gleby naj słabsze, przedstawiające minimalne wartości rolnicze. Należą do niego gleby utworzone z piasków luźnych całkowitych i z piasków słabo gliniastych. Gleby tego kompleksu są trwale za suche i ubogie w składniki pokarmowe. Uprawia się na nich jedynie żyto i łubin żółty gorzki. Uzyskane z nich plony są bardzo niskie. W klasyfikacji bonitacyjnej gleby te zaliczane są przeważnie do klasy VI oraz częściowo do klasy V. Występuje równomiernie na terenie całej gminy z lekką przewagą we wschodniej części.
- Kompleks 8 (zbożowo-pastewny mocny) obejmuje gleby średnio zwięzłe, ciężkie i bardzo ciężkie, niekiedy lekkie charakterystyczne dla kompleksów pszennych, okresowo i trwale podmokłe oraz najlepsze gleby torfowe i murszowe. Najlepsze do uprawy są tu, obok traw i koniczyny, owies, buraki pastewne, ziemniaki, brukiew, kapusta. Można uprawiać również pszenicę ozimą i jarą oraz konopie. Po uregulowaniu stosunków wodnych gleby kompleksu 8 mogą przejść do kompleksu 2. W klasyfikacji bonitacyjnej gleby zalicza się do klas od IIIb do IVb, a nawet do klasy V. Występuje na niewielkich powierzchniach w obrębach: Duchowo, Gogołowice, Kaszowo, Miłochowice, Miłosławice, Niesułowice, Postolin, Pracze, Sławoszowice, Świętoszyn, Wałkowa.
- Kompleks 9 (zbożowo-pastewny słaby) obejmuje gleby mineralne lekkie charakterystyczne dla kompleksów żytnich okresowo i trwale nadmiernie uwilgoconych oraz gleby torfowe i murszowe. Najlepsze do uprawy w tym kompleksie są owies, żyto, brukiew, kapusta, koniczyna biała szwedzka, konopie i słonecznik pastewny. Po uregulowaniu stosunków wodnych gleby kompleksu 9 mogą przejść do kompleksu 4,5 lub 6. W klasyfikacji bonitacyjnej gleby zaliczane są do klas od III do VI. Występuje na niewielkich powierzchniach na terenie całej gminy – najliczniej w obrębach: Piotrkosice, Potasznia i Ruda Milicka. Użytki zielone występujące na terenie gminy Milicz zakwalifikowano do następujących kompleksów przydatności rolniczej użytków zielonych.
- Kompleks 2z (użytki zielone średnie) – obejmujący łąki i pastwiska III i IV klasy bonitacyjnej. Występuje przede wszystkim wzdłuż cieków. Największe tereny zajmuje w dolinie Baryczy w środkowej i wschodniej części gminy, a także przy kompleksach Stawów Milickich, wzdłuż rzeki Rów Graniczny a także w obrębie Piotrkosice;
- Kompleks 3z (użytki zielone słabe i bardzo słabe) – obejmujący użytki zielone V i VI klasy bonitacyjnej. Występuje na terenie całej gminy, jednak mniej licznie niż użytki zielone kompleksu 2z. Największe tereny zajmuje w dolinie Baryczy na obszarze Potasznia oraz w środkowo-zachodniej części gminy, a także w obrębach Gądkowice i Piotrkosice

1.7. Roślinność

Szata roślinna jaką posiada gmina Milicz odpowiada rolniczo-leśnemu charakterowi gminy i jest typowa dla tego sposobu wykorzystania gruntów.

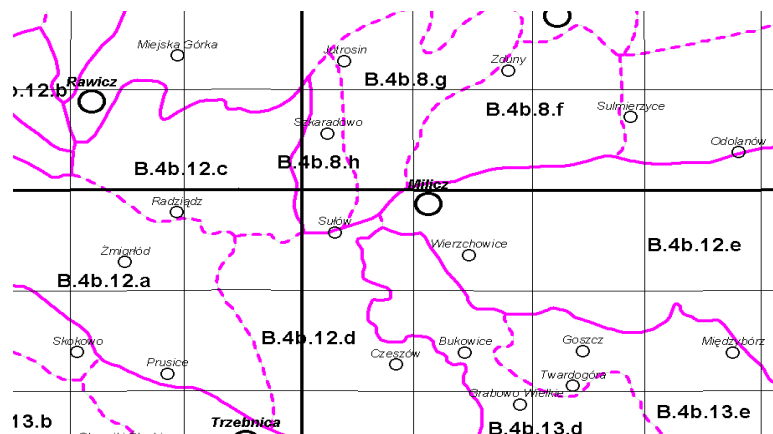
Zróznicowana konfiguracja terenu i duża zmienność siedliskowa – od skrajnie suchych i oligotroficznycych do wysoko troficznych i bagnistych, znajduje odzwierciedlenie w bogactwie flory i różnorodności zbiorowisk roślinnych – naturalnych, półnaturalnych i synantropijnych.

1.7.1. Regionalizacja geobotaniczna

Według geobotanicznego podziału Polski gmina Milicz należy do prowincji Niżowo-Wyżynnej, Środkowoeuropejskiej, podprowincji Środkowoeuropejskiej Właściwej, działu Brandenbursko-Wielkopolskiego [B], krainy Południowowielkopolsko-Łużyckiej [B4], Podkrainy Południowowielkopolskiej [B4b] i okręgów (ryc. poniżej) :

1. Okręg Wysoczyzny Kaliskiej **B4b8**
2. Okręg Doliny Baryczy **B4b12**
3. Okręg Wzgórz Trzebnickich **B4b13**

Rys. 4 Gmina Milicz –regiony geobotaniczne

Źródło: Jan Marek Matuszkiewicz J. M., Regionalizacja geobotaniczna Polski, IGI PAN, Warszawa, 2008

Gmina charakteryzuje się dominacją nieleśnych zbiorowisk antropogenicznych i półnaturalnych, użytkowanych przez człowieka (grunty orne, łąki i pastwiska). Zbiorowiska nieleśne zajmują 55% powierzchni gminy. **Tereny leśne** zajmują ponad 44% powierzchni gminy

1.7.2. Lasy

Tereny leśne zajmują ponad 44% powierzchni gminy /186,1 km²/ i pozostają w administracji Nadleśnictwa Milicz i Zmigród. Panującymi zbiorowiskami leśnymi są bory sosnowe i mieszane. Procentowy udział gatunków przedstawia się następująco:

- Sosna - 80,38
- Modrzew - 0,55
- Świerk - 2,43
- Klon - 0,01
- Buk - 6,19
- Jesion - 0,08
- Brzoza - 2,66
- Olcha - 3,58
- Olsza - 0,1

Najpospolitszym zbiorowiskiem leśnym, zajmującym największe przestrzenie jest suboceaniczny bór świeży. Tworzy on zwarte kompleksy m.in. na Wzgórzach Krośnickich. Są to przeważnie jednowiekowe drzewostany sosnowe, ze słabo rozwiniętym podszytem i różnie wykształconym runem.

Zbiorowiskiem szeroko rozprzestrzenionym jest również bór mieszany, porastający gleby brunatne i bielcowe. Jest to w większości zbiorowisko antropogeniczne powstałe po zrębach zupełnych i posadzeniu sosny na siedliskach kwaśnej dąbrowy i kwaśnej buczyny. Najlepiej wykształcone fitocenozy tego zespoły skupiają się w dużym kompleksie leśnym w obrębie leśnictw: Lasowice, Dziewiętlin, Kubryk, Bukowice.

Siedliska lasów liściastych opalone są w dolinie Baryczy głównie przez grądy, a na Wzgórzach Krośnickich przez buczyny. Fitocenozy grądu skupiają się głównie w leśnictwach: Krośnice, Wałkowo, Grabownica, gdzie zajmują tereny w pobliżu strumieni i stawów. Wykształcają się na glebach brunatnych właściwych wylugowanych lub brunatnych glejowych, także na czarnych ziemiach i glebach płowych.

Eutroficzne i higrofilne zbiorowiska leśne reprezentowane są na omawianym obszarze przez olsy i łągi: olszowe, olszowo-jesionowe, jesionowo-wiązowe oraz wierzbowo-topolowe. Występują w obniżeniach terenu cechujących się wysokim poziomem wód gruntowych.

Najliczniejsze partie olszyn znajdują się w leśnictwach: Krośnice, Grabownica. Wykształcają się one na glebach pobagiennych, często w bezpośrednim sąsiedztwie stawów rybnych.

Płaty łągi olszowo-jesionowej spotyka się w obniżeniach terenu, na obrzeżach olszyn oraz w obrębie łąk, na całym omawianym terenie, najczęściej jednak w leśnictwie Wałkowo i Krośnice, gdzie tworzą niewielkie enklawy wśród grądów.

Największym udziałem lasów i zadrzewień w ogólnej powierzchni charakteryzują się obręby: Postolin (93,9%), Gruszczyca (86,9%), Olsza (80,4%) i Wilkowo (79,6%)

1.7.3. Zbiorowiska nieleśne

Ważną rolę w krajobrazie odgrywają **łąki** i **pastwiska**. Liczne stawy rybne, oraz towarzyszące im rowy i kanały, rozlewiska, cieki wodne oraz strumienie i rzeki opalone przez **roślinność wodną** i **bagienna**. Wykształciły się tu liczne zbiorowiska i zespoły roślinne, zawierające w swym składzie wiele rzadkich w skali kraju składników flory hydrofitycznej. Są one także siedliskiem bogatej ornitofauny.

Zbiorowiska bagienne spotykane są we wszystkich niemal zarastających zbiornikach wodnych, kanałach, rowach, rozlewiskach oraz w zabagnieniach nad strumieniami i kanałami. Z reguły występują przy brzegach zbiorników, w stawach o bardziej zaawansowanym procesie zarastania rozwijają się w środkowych partiach akwenów.

Na terenie gminy znaczną część zajmują obszary **pól uprawnych** i związane z nimi zespoły segetalne. Roślinność segetalną na terenie gminy reprezentuje 8 zespołów. Ich rozmieszczenie i skład florystyczny warunkuje wiele czynników ekologicznych, głównie troficznych i wilgotnościowych, a także czynników zewnętrznych wynikających ze sposobu i intensywności użytkowania gruntów ornych oraz stosowania metod nowoczesnej agrotechniki. Z uprawami zbożowymi związane są zespoły *Papaveretum argemones* - maka piaskowego. Rozwija się najczęściej w uprawach żyta, na płaskich wierzchowinach wzniesień morenowych, na glebach lekkich, piaszczystych, ciepłych i suchych. *Vicietum tetraspermae* towarzyszy zasiewom zbóż ozimych, głównie żyta i pszenicy; zajmuje różne pod względem troficznym siedliska. Zespół charakteryzuje występowanie głównie: wyki czteronasiennej, wyki wąskolistnej, wyki kosmatej oraz miotły zbożowej. *Aphano-Matricarietum* występuje w obniżeniach terenu w trzech odmianach: typicum, z dominacją miotły zbożowej *Apera spica-venti*, *scleranthethosum* z gatunkami wskazującymi zakwaszenie gleby: sporek polny *Spergula arvensis*, czerwiec roczny *Scleranthus annuus* i szczaw polny *Rumex acetosella* oraz z mietą polną *Mentha arvensis*, której towarzyszą: czyściec błotny *Stachys palustris*, skrzyp polny *Equisetum arvense*, pięciornik gęsi *Potentilla anserina*, jaskier rozłogowy *Ranunculus repens* i podbiał pospolity *Tussilago farfara*. *Arnoserido-Scleranthetum* rozwija się na glebach uboższych, czasem są to nieużytki rolnicze. W jego budowie zdecydowaną przewagę mają gatunki siedlisk kwaśnych.

Z uprawami okopowymi związane są zespoły: *Echinochloo-Setarietum* rozwijający się w różnych warunkach siedliskowych. Tworzą go m.in. chwastnica jednostronna, włośnica sina, włośnica zielona, gwiazdnica pospolita. *Galinsogo-Setarietum* wykształca się głównie na niewielkich poletkach ziemniaczanych i w uprawach warzyw płożonych na obrzeżach wsi lub ich obrębie, na glebach żyznych wilgotnych, nadmiernie nawożonych. W jego zespołach dominuje: żółtlica drobnokwiatowa, przetacznik perski, gwiazdnica pospolita. *Digitarietum ischaemi* rozwija się na glebach piaszczystych, bardzo kwaśnych i suchych.

Groblom, przydrożom i zabudowaniom towarzyszy **roślinność synantropijna** i **zbiorowiska ruderalne**, wykształcone na siedliskach wtórnych, ukształtowanych czynnikami antropogenicznymi. *Leonuro-Arctietum tomentosum* jest to zespół ruderalny rozwijający się na starych wysypiskach śmieci i przyłociach, wzdłuż murów budynków i na innych miejscach w pobliżu siedzib ludzkich dodatkowo użyźnianych przez zwierzęta domowe. Jego

płaty porastają m.in. groble w pobliżu zabudowań rybackich. Zespół łopianów i serdecznika zbudowany jest głównie z łopianu pajęczynowatego, łopianu większego, serdecznika pospolitego. Na siedliskach żyznych, wilgotnych i nitrofilnych, najczęściej w sąsiedztwie zniszczonych zabudowań, spotkać można często zbiorowisko z *Sambucus nigra*. Budują go przede wszystkim bez czarny ze znacznym udziałem gatunków ruderalnych jak: bylica pospolita, pokrzywa zwyczajna, nawłóć kanadyjska. Dość częstym zbiorowiskiem jest również zespół *Tanacetum-Artemisietum* związany z torami kolejowymi, spotykany również na wysypiskach śmieci, gruzowiskach. Typowe jego składniki to: wrotycz pospolity, bylica pospolita, nawłóć kanadyjska. Na gruzowiskach, wysypiskach śmieci, na przydrożach i przychaciach występuje zespół *Potentilla-Artemisietum absinthii* - piołunu i pięciornika srebrnego. Jednym z najbardziej kosmopolitycznych zespołów ruderalnych, określanych jako „dywanowy” jest zespół *Lolium-Plantaginetum*. Zasiada on tereny podwórek, ścieżek dróg wiejskich i polnych. Pojawia się często na drogach i groblach we wszystkich kompleksach stawów, w miejscach silnie wydeptanych.

Swoistymi składnikami szaty roślinnej na terenie gminy są **zbiorowiska okrajkowe**. Naturalne zbiorowiska okrajkowe spotyka się jako wąskie pasy ziołorośli czy też tzw. „welonów” wzdłuż granic fitocenoz leśnych lub zaroślowych z terenami otwartymi. Najczęściej występują w kompleksach zdegenerowanych fitocenoz leśnych. Nierzadko spotyka się je poza lasem, w kompleksach odpowiedniej roślinności zastępczej, w parkach, zaniedbanych sadach i ogrodach, na zacienionych przez pojedyncze drzewa przydrożach i skarpach rowów przydrożnych a także na groblach. Niektóre z roślin okrajkowych to: rzepik pospolity, malina właściwa, ostrożeń warzywny, kuklik zwisty, pokrzywa zwyczajna, perz właściwy, wyka płotowa, koniczyna pocięta, przytulia północna, groszek czerniejący, rozchodnik wielki.

1.8. Zwierzęta

Do przedstawicieli występujących zwierząt należą zarówno tak pospolite gatunki ssaków, jak jelenie, daniela, sarny i dziki, a w środowisku wodnym – bobry, wydry i piżmaki, jak i niespotykane w całej Polsce jenoty i norki amerykańskie. Ponadto znajdziemy tu sześć gatunków gadów (m.in. żółw błotny) oraz trzynaście gatunków płazów (m.in. kumak nizinny i rzekotka drzewna).

Tereny wodne oraz bezpośrednio z nimi sąsiadujące są siedliskami wielu cennych gatunków ptaków, takich jak np. czapla purpurowa, łabędź krzykliwy, żuraw, bocian czarny, perkoz rdzawoszyi, bąk i gągoł. Występują tu również kolonie mowy śmieszki, kormorana czarnego i czapli oraz jedna z najważniejszych ostoi lęgowych gęgawy w Europie. Obszar gminy licznie zamieszkuje bocian biały, którego siedliska znajdują się w większości wsi. Najliczniej występują one w Rudzie Sułowskiej, stąd miejscowość ta nazwana została „wioską bocianią”.

Wśród ryb hodowanych w stawach można wyróżnić gatunki takie jak: karp, lin, amur, tołpyga, sum, sandacz i szczupak.

Z uwagi na liczne walory przyrodnicze i krajobrazowe, będące bogactwem natury na skalę krajową i europejską, obszar gminy Milicz został objęty różnymi formami ochrony przyrody.

1.9. Ochrona przyrody

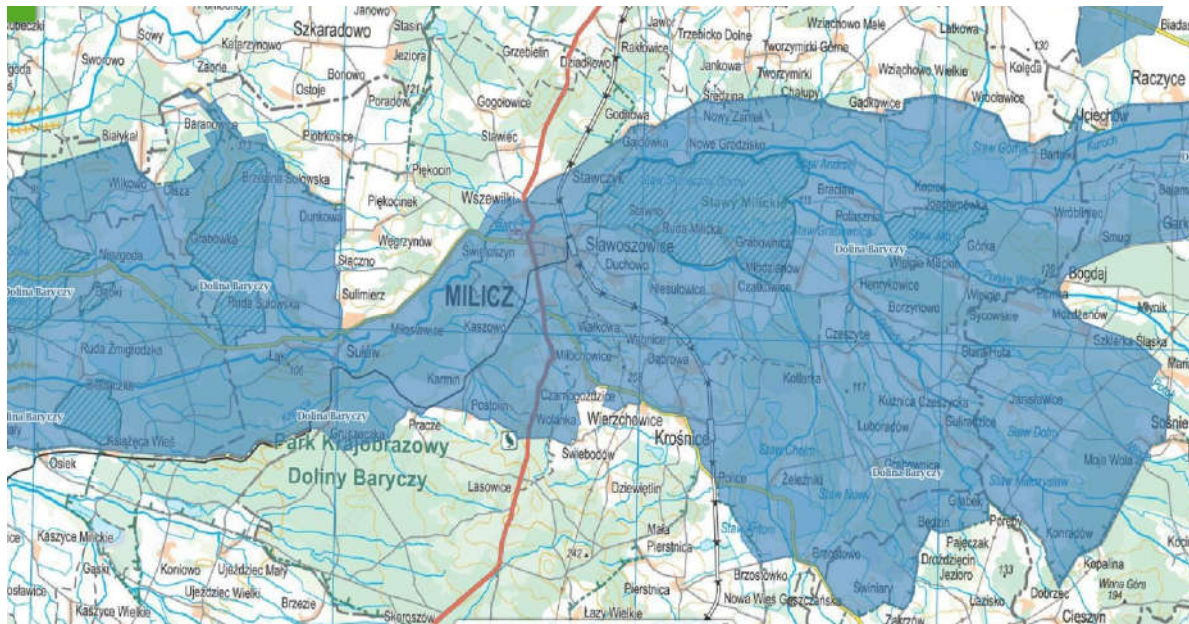
Ochronie prawnej na mocy przepisów szczególnych w granicach gminy podlegają:

- park krajobrazowy;
- obszary NATURA 2000 ;
- tereny i obiekty objęte indywidualnymi formami ochrony w drodze uznania za użytki ekologiczne, rezerwaty przyrody i pomniki przyrody ożywionej;
- gatunki roślin i zwierząt rzadko występujących, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem oraz ich siedliska i ostoje;
- tereny leśne jako lasy ochronne ;
- gleby pochodzenia organicznego;
- zasoby wód podziemnych.

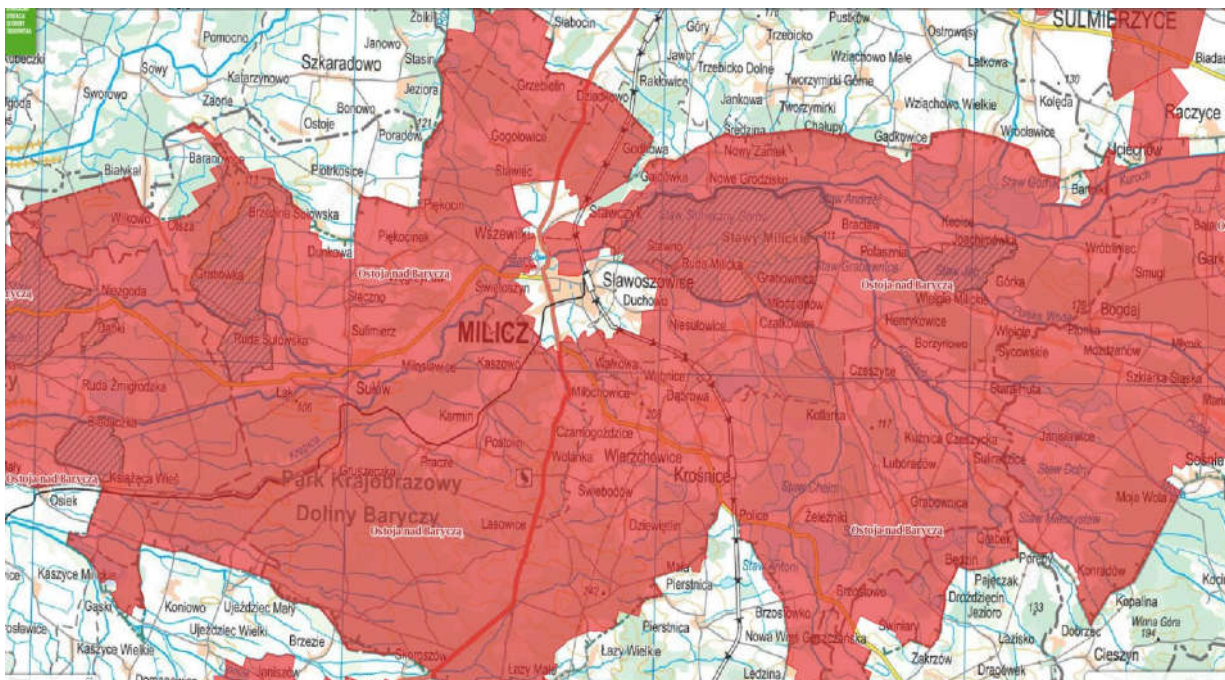
Na obszarze gminy Milicz ustanowiono; 1 park krajobrazowy, 2 rezerwaty przyrody, 2 obszary Natura 2000, 37 użytków ekologicznych i 12 pomników przyrody.

1.9.1. Park krajobrazowy

Park krajobrazowy „Dolina Baryczy”. W skład parku wchodzi około 90% powierzchni gminy. Jest to największy park krajobrazowy w Polsce – o powierzchni 87040 ha. Został on utworzony w celu zachowania cennej przyrody doliny rzeki Baryczy wraz z łąkami, starorzeczami i terenami podmokłymi oraz stawów i innych zbiorników wodnych,

- „Ostoja nad Baryczą” Specjalny Obszar Ochrony siedlisk Natura 2000 PLH020041. Obszar obejmuje rozległe bagniste obniżenie doliny Baryczy. Jest to typowa rzeka nizinna z wieloma dopływami, fragmentami terenów zalewanych i dobrze zachowanymi starorzeczami. Dolina jest wyścielona utworami glacialnymi, fluwioglacialnymi i współczesnymi aluwiami rzeczonym. W południowo-zachodniej części obszaru znajdują się zalesione morenowe Wzgórze Twardogórskie z najwyższym wzniesieniem - Wzgórzem Joanny (219 m n.p.m.), dominującym nad szeroką i płaską doliną Baryczy. Obszar obejmuje kompleks łąk zalewowych, stawów rybnych (z najbardziej znanymi Stawami Milickimi), pól uprawnych i rozległych terenów leśnych (z wyłączeniem miasta Milicz). O specyfice terenu decyduje bogata sieć hydrograficzna z licznymi kanałami, naturalnymi i sztucznymi ciekami wodnymi, stawami i mokradłami. Lasy tworzą dwa większe kompleksy - Lasy Milickie na zachodzie i Lasy Ostrzeszowskie na wschodzie. W pobliżu cieków wodnych zachowały się cenne fragmenty łągów i olsów, a na wyżej położonych terenach - cenne buczyny i grądy. Uboższe siedliska porastają bory sosnowe i bory mieszane

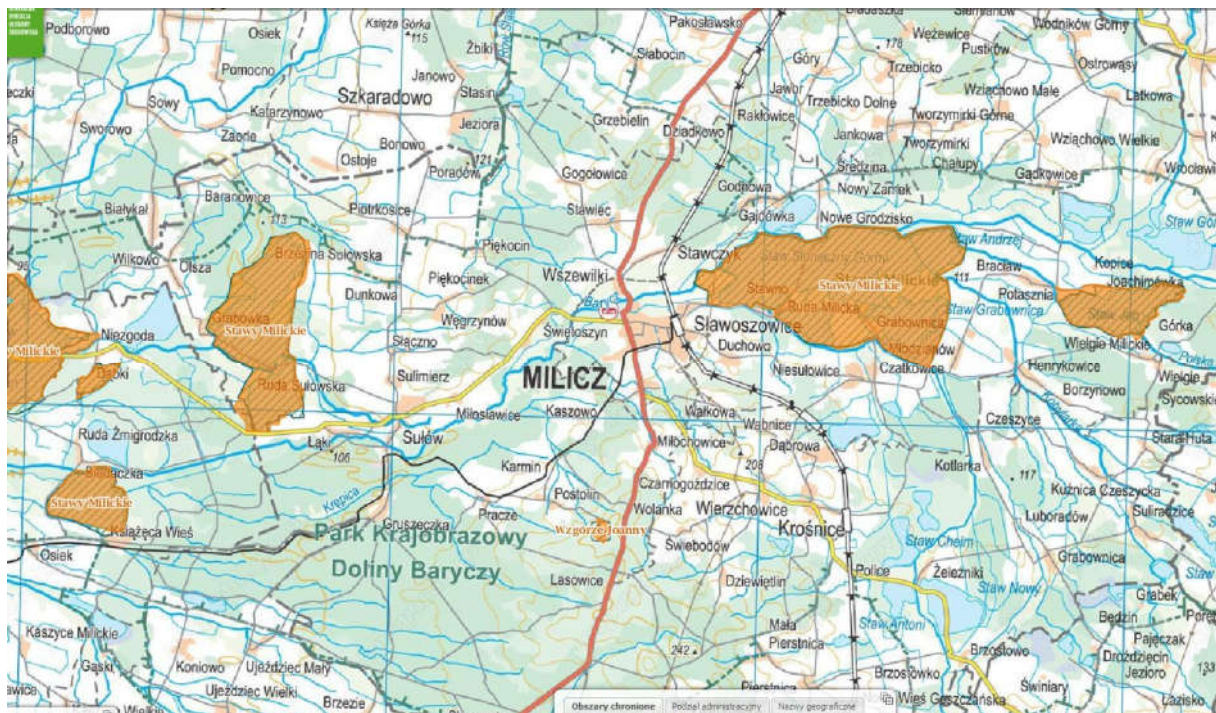

1.9.3. Rezerваты przyrody

- Rezerwat przyrody „Wzgórze Joanny” – zajmuje powierzchnię 24,23 ha i położony jest na zalesionym wyniesieniu na południowy wschód od Postolina. Rezerwat porośnięty jest lasem mieszanym z udziałem buka, dębu, sosny, świerka i jesionu. Najcenniejsze drzewostany bukowe i dębowe liczą nawet 130-180 lat,

- Rezerwat przyrody „Stawy Milickie” - jeden z największych rezerwatów ornitologicznych w Polsce. Jego powierzchnia wynosi 5324,31 ha i składa się on z pięciu odrębnych części, z czego trzy znajdują się na obszarze gminy Milicz – zespół stawów między miejscowościami Sławoszowice, Ruda Milicka i Nowy Zamek, zespół stawów położony na wschód od Potasznicy oraz kompleks w okolicy Rudy Sułowskiej. Rezerwat został utworzony w celu ochrony cennych gatunków fauny związanej ze środowiskiem wodnym i bagiennym. Rezerwat „Stawy Milickie” został wpisany na listę terenów chronionych w ramach **konwencji ramsarskiej** (Konwencja o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życia ptactwa wodnego). Celem konwencji jest ochrona i utrzymanie w niezmiennym stanie obszarów określanych jako "wodno-błotne". Szczególnie chodzi o populacje ptaków wodnych zamieszkujących te tereny lub okresowo w nich przebywające. Rezerwat „Stawy Milickie” znalazł się również w programie ONZ **Living Lakes** jako jeden z 13 unikalnych obszarów wodnych na świecie. Living Lakes to międzynarodowa sieć jezior i innych zbiorników wodnych, które charakteryzują się wyjątkowymi walorami przyrodniczymi.

1.9.4. Użytki ekologiczne

Dla ochrony istniejących cennych i wrażliwych śródleśnych łąk, mokradeł, bagien kęp drzew i krzewów będących miejscem bytowania i rozmnażania wielu gatunków roślin i zwierząt oraz stanowiących naturalną rezerwę zasobów genowych, objęto indywidualną ochroną w drodze uznania za użytki ekologiczne.

Tabela 2.

1.9.5. Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych. Tabela 3.

Tabela 2 Użytki ekologiczne

Nazwa użytku ekologicznego (jak w akcie prawnym o ustanowieniu)	Rodzaj użytku ekologicznego (jak w akcie prawnym o ustanowieniu)	Data utworzenia	Pow. [ha]	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Obręb ewid.	Nr Działek ewidencyjnych	Opis lokalizacji	Forma własności, rodzaj gruntów	Sprawujący nadzór nad obszarem	Opis	Ochrona w zakresie prawa międzynarodowego
Brzezina	Tereny leśne, śródleśne łąki, mokradła, kępy drzew i krzewów, stanowiące naturalną rezerwę zasobów genowych	2002-08-30	0,64	Uchwała Nr XXXV/314/02 Rady Miejskiej w Miliczu z dnia 30 sierpnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 229 z dnia 31.10.2002 r. poz. 3131)	0051 – Olsza	Działka Skarbu Państwa i Nadleśnictwa Żmigród oznaczona numerem geodezyjnym : 205/30	Nadleśnictwo Żmigród, leśnictwo Olsza, oddział 30b	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Żmigród	Burmistrz Gminy Milicz	Teren lasów wodochronnych, rezerwar wody z gatunkami roślin siedlisk wilgotnych i kępami drzew i krzewów; siedlisko dla gadów, owadów, ptaków chronionych	NIE
Szwedzka Górka	Tereny leśne, śródleśne łąki, mokradła, kępy drzew i krzewów. Stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania	2002-08-30	0,27	Uchwała Nr XXXV/314/02 Rady Miejskiej w Miliczu z dnia 30 sierpnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 229 z dnia 31.10.2002 r. poz. 3131)	0038 – Sułów	Działka Skarbu Państwa i Nadleśnictwa Żmigród oznaczona numerem geodezyjnym : 664 AM 1	Nadleśnictwo Żmigród, leśnictwo Łąki, oddział 47d	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Żmigród	Burmistrz Gminy Milicz	Teren z ok.180-letnimi sosnami, miejsce występowania roślin i zwierząt charakterystycznych dla siedlisk borowych	NIE
Trzciniżysko	Tereny leśne, śródleśne łąki, mokradła, kępy drzew i krzewów. Stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania	2002-08-30	0,94	Uchwała Nr XXXV/314/02 Rady Miejskiej w Miliczu z dnia 30 sierpnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 229 z dnia 31.10.2002 r. poz. 3131)	0027 – Łąki	Działka Skarbu Państwa i Nadleśnictwa Żmigród oznaczona numerem geodezyjnym : 208/51 AM 1	Nadleśnictwo Żmigród, leśnictwo Łąki, oddział 51d. Usytuowane w pobliżu rzeki Barycz.	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Żmigród	Burmistrz Gminy Milicz	Teren silnie podmokły ze stagnującą okresowo wodą, rezerwar wody z gatunkami roślin siedlisk wilgotnych; siedlisko dla gadów, owadów, ptaków chronionych	NIE
Dzika Łąka	Tereny leśne, śródleśne łąki, mokradła, kępy	2002-08-30	4,92	Uchwała Nr XXXV/314/02 Rady Miejskiej w Miliczu z dnia	0023 – Gruszczyca	Działki Skarbu Państwa i Nadleśnictwa	Nadleśnictwo Żmigród, leśnictwo Gruszczyca, oddział	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Żmigród	Burmistrz Gminy Milicz	Nie zagospodarowane łąki z charakterystyczną	NIE

	drzew i krzewów. Stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania			30 sierpnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 229 z dnia 31.10.2002 r. poz. 3131)		Żmigród oznaczone numerami geodezyjnymi : 136/118, 156 AM1	117a, 118h. Usytuowane nad rzeką Krępicą			florą i fauną	
Lotnisko	Tereny leśne, śródleśne łąki, mokradła, kępy drzew i krzewów. Stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania	2002-08-30	17,32	Uchwała Nr XXXV/314/02 Rady Miejskiej w Miliczu z dnia 30 sierpnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 229 z dnia 31.10.2002 r. poz. 3131)	0023 – Gruszczecka	Działki Skarbu Państwa i Nadleśnictwa Żmigród oznaczone numerami geodezyjnymi : 143/123, 144/124, 145/125, 146/126, AM 1	Nadleśnictwo Żmigród, leśnictwo Gruszczecka, oddziały: 123f, 124g, 125h, 126f	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Żmigród	Burmistrz Gminy Milicz	Nie zagospodarowane, silnie podmokłe łąki śródleśne z charakterystyczną florą i fauną	NIE
Mokradło	Tereny leśne, śródleśne łąki, mokradła, kępy drzew i krzewów. Stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania	2002-08-30	1,27	Uchwała Nr XXXV/314/02 Rady Miejskiej w Miliczu z dnia 30 sierpnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 229 z dnia 31.10.2002 r. poz. 3131)	0011 – Postolin	Działka Skarbu Państwa i Nadleśnictwa Żmigród oznaczona numerem geodezyjnym : 449/200 AM 13	Nadleśnictwo Żmigród, leśnictwo Ujeździec, oddział 200f	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Żmigród	Burmistrz Gminy Milicz	Nie zagospodarowane, silnie podmokłe łąki śródleśne z charakterystyczną florą i fauną	NIE
Grzędzawisko	Tereny leśne, śródleśne łąki, mokradła, kępy drzew i krzewów. Stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub	2002-08-30	2,16	Uchwała Nr XXXV/314/02 Rady Miejskiej w Miliczu z dnia 30 sierpnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 229 z dnia 31.10.2002 r. poz. 3131)	0011 – Postolin	Działka Skarbu Państwa i Nadleśnictwa Żmigród oznaczona numerem geodezyjnym : 460/229 AM 13	Nadleśnictwo Żmigród, leśnictwo Ujeździec, oddział 229b	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Żmigród	Burmistrz Gminy Milicz	Teren silnie podmokły z zamierającym drzewostanem sosny pospolitej i brzozy brodawkowatej z charakterystyczną fauną i florą	NIE

	miejsca sezonowego przebywania										
Długie Bagno	Tereny leśne, śródleśne łąki, mokradła, kępy drzew i krzewów. Stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania	2002-08-30	4	Uchwała Nr XXXV/314/02 Rady Miejskiej w Miliczu z dnia 30 sierpnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia ochrony w drodze uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 229 z dnia 31.10.2002 r. poz. 3131)	0011 – Postolin	Działki Skarbu Państwa i Nadleśnictwa Zmigród oznaczone numerami geodezyjnymi : 468/257, 469/258 AM 13	Nadleśnictwo Zmigród, leśnictwo Ujeździec, oddziały: 257d, 258b	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Zmigród	Burmistrz Gminy Milicz	Nie zagospodarowane, silnie podmokłe łąki śródleśne z charakterystyczną florą i fauną	NIE
Kaszowo I	Tereny leśne, śródleśne łąki, mokradła, kępy drzew i krzewów. Stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania	2008-07-10	1,48	Uchwała Nr XXV/121/08 Rady Miejskiej w Miliczu z dnia 10 lipca 2008 r. w sprawie utworzenia użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 219 z dnia 14.08.2008 r. poz.2459)	0006 – Kaszowo	Działka Skarbu Państwa i Nadleśnictwa Milicz oznaczona numerem geodezyjnym : 316/82 AM 2	Nadleśnictwo Milicz, leśnictwo Kaszowo, oddział 82b	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Milicz	PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Milicz	Płat nieużytkowanej roślinności, śródleśne łąki	NIE
Kaszowo II	Tereny leśne, śródleśne łąki, mokradła, kępy drzew i krzewów. Stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania	2008-07-10	4,52	Uchwała Nr XXV/121/08 Rady Miejskiej w Miliczu z dnia 10 lipca 2008 r. w sprawie utworzenia użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 219 z dnia 14.08.2008 r. poz.2459)	0006 – Kaszowo	Działka Skarbu Państwa i Nadleśnictwa Milicz oznaczona numerem geodezyjnym : 380 AM 2	Nadleśnictwo Milicz, leśnictwo Kaszowo, oddziały: 71c, 71i, 71h, 72b	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Milicz	PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Milicz	Obszar wodno – błotny	NIE
Kaszowo III	Tereny leśne, śródleśne łąki, mokradła, kępy drzew i krzewów.	2008-07-10	0,44	Uchwała Nr XXV/121/08 Rady Miejskiej w Miliczu z dnia 10 lipca 2008 r. w sprawie utworzenia	0006 – Kaszowo	Działka Skarbu Państwa i Nadleśnictwa Milicz oznaczona	Nadleśnictwo Milicz, leśnictwo Kaszowo, oddział 71g	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Milicz	PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo	Obszar wodno – błotny	NIE

	Stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania			użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 219 z dnia 14.08.2008 r. poz.2459)		numerem geodezyjnym : 380 AM 2			Milicz		
Kaszowo IV	Tereny leśne, śródleśne łąki, mokradła, kępy drzew i krzewów. Stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania	2008-07-10	0,05	Uchwała Nr XXV/121/08 Rady Miejskiej w Miliczu z dnia 10 lipca 2008 r. w sprawie utworzenia użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 219 z dnia 14.08.2008 r. poz.2459)	0001 – Milicz	Działka Skarbu Państwa i Nadleśnictwa Milicz oznaczona numerem geodezyjnym : 63 AM 31	Nadleśnictwo Milicz, leśnictwo Kaszowo, oddział 68An	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Milicz	PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Milicz	Obszar wodno – błotny	NIE
Lasowice I	Tereny leśne, śródleśne łąki, mokradła, kępy drzew i krzewów. Stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania	2008-07-10	0,29	Uchwała Nr XXV/121/08 Rady Miejskiej w Miliczu z dnia 10 lipca 2008 r. w sprawie utworzenia użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 219 z dnia 14.08.2008 r. poz.2459)	0011 – Postolin	Działka Skarbu Państwa i Nadleśnictwa Milicz oznaczona numerem geodezyjnym : 546 AM 9	Nadleśnictwo Milicz, leśnictwo Lasowice, oddział 159c	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Milicz	PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Milicz	Skarpy, kamieńce	NIE
Brzezcie I	Tereny leśne, śródleśne łąki, mokradła, kępy drzew i krzewów. Stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca	2008-07-10	10,47	Uchwała Nr XXV/121/08 Rady Miejskiej w Miliczu z dnia 10 lipca 2008 r. w sprawie utworzenia użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 219 z dnia 14.08.2008 r. poz.2459)	0011 – Postolin	Działki Skarbu Państwa i Nadleśnictwa Milicz oznaczone numerami geodezyjnymi : 361/251, 362/252 AM 10	Nadleśnictwo Milicz, leśnictwo Brzezcie, oddziały: 251d, 252k, 252l	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Milicz	PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Milicz	Płat nieużytkowanej roślinności, śródleśne podmokłe łąki	NIE

	sezonowego przebywania										
Brzezie II	Tereny leśne, śródleśne łąki, mokradła, kępy drzew i krzewów. Stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania	2008-07-10	3,2	Uchwała Nr XXV/121/08 Rady Miejskiej w Miliczu z dnia 10 lipca 2008 r. w sprawie utworzenia użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 219 z dnia 14.08.2008 r. poz.2459)	0011 – Postolin	Działka Skarbu Państwa i Nadleśnictwa Milicz oznaczona numerem geodezyjnym : 377/267 AM 10	Nadleśnictwo Milicz, leśnictwo Brzezie, oddziały: 267f, 268g	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Milicz	PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Milicz	Obszar wodno – błotny	NIE
Brzezie III	Tereny leśne, śródleśne łąki, mokradła, kępy drzew i krzewów. Stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania	2008-07-10	0,22	Uchwała Nr XXV/121/08 Rady Miejskiej w Miliczu z dnia 10 lipca 2008 r. w sprawie utworzenia użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 219 z dnia 14.08.2008 r. poz.2459)	0011 – Postolin	Działka Skarbu Państwa i Nadleśnictwa Milicz oznaczona numerem geodezyjnym : 507/282 AM 10	Nadleśnictwo Milicz, leśnictwo Brzezie, oddział 282g	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Milicz	PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Milicz	Obszar wodno – błotny	NIE
Brzezie IV	Tereny leśne, śródleśne łąki, mokradła, kępy drzew i krzewów. Stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania	2008-07-10	0,52	Uchwała Nr XXV/121/08 Rady Miejskiej w Miliczu z dnia 10 lipca 2008 r. w sprawie utworzenia użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 219 z dnia 14.08.2008 r. poz.2459)	0011 – Postolin	Działka Skarbu Państwa i Nadleśnictwa Milicz oznaczona numerem geodezyjnym : 508/283 AM 10	Nadleśnictwo Milicz, leśnictwo Brzezie, oddział 283h	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Milicz	PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Milicz	Obszar wodno – błotny	NIE
Brzezie V	Tereny leśne, śródleśne łąki, mokradła, kępy drzew i krzewów. Stanowiska	2008-07-10	0,66	Uchwała Nr XXV/121/08 Rady Miejskiej w Miliczu z dnia 10 lipca 2008 r. w sprawie utworzenia użytków ekologicznych	0011 – Postolin	Działka Skarbu Państwa i Nadleśnictwa Milicz oznaczona numerem	Nadleśnictwo Milicz, leśnictwo Brzezie, oddział 285d	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Milicz	PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Milicz	Obszar wodno – błotny	NIE

	rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania			(Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 219 z dnia 14.08.2008 r. poz.2459)		geodezyjnym : 510/285 AM 10					
Brzeziny VI	Tereny leśne, śródleśne łąki, mokradła, kępy drzew i krzewów. Stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania	2008-07-10	0,6	Uchwała Nr XXV/121/08 Rady Miejskiej w Miliczu z dnia 10 lipca 2008 r. w sprawie utworzenia użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 219 z dnia 14.08.2008 r. poz. 2459)	0011 – Postolin	Działka Skarbu Państwa i Nadleśnictwa Milicz oznaczona numerem geodezyjnym : 510/285 AM 10	Nadleśnictwo Milicz, leśnictwo Brzeziny, oddział 285c	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Milicz	PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Milicz	Obszar wodno – błotny	NIE
Gądkowice I	Tereny leśne, śródleśne łąki, mokradła, kępy drzew i krzewów. Stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania	2008-07-10	2,4	Uchwała Nr XXV/121/08 Rady Miejskiej w Miliczu z dnia 10 lipca 2008 r. w sprawie utworzenia użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 219 z dnia 14.08.2008 r. poz. 2459)	0009 – Nowy Zamek	Działka Skarbu Państwa i Nadleśnictwa Milicz oznaczona numerem geodezyjnym : 452/170 AM 7	Nadleśnictwo Milicz, leśnictwo Gądkowice, oddział 170c	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Milicz	PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Milicz	Obszar wodno – błotny, kępy drzew i krzewów	NIE
Gądkowice II	Tereny leśne, śródleśne łąki, mokradła, kępy drzew i krzewów. Stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania	2008-07-10	0,69	Uchwała Nr XXV/121/08 Rady Miejskiej w Miliczu z dnia 10 lipca 2008 r. w sprawie utworzenia użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 219 z dnia 14.08.2008 r. poz. 2459)	0009 – Nowy Zamek	Działka Skarbu Państwa i Nadleśnictwa Milicz oznaczona numerem geodezyjnym : 452/170 AM 7	Nadleśnictwo Milicz, leśnictwo Gądkowice, oddziały: 170g, 170h	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Milicz	PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Milicz	Obszar wodno – błotny, kępy drzew i krzewów	NIE

	przebywania										
Gądkowice III	Tereny leśne, śródleśne łąki, mokradła, kępy drzew i krzewów. Stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania	2008-07-10	2,4	Uchwała Nr XXV/121/08 Rady Miejskiej w Miliczu z dnia 10 lipca 2008 r. w sprawie utworzenia użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 219 z dnia 14.08.2008 r. poz.2459)	0022 – Gądkowice	Działka Skarbu Państwa i Nadleśnictwa Milicz oznaczona numerem geodezyjnym : 68/126 AM 4	Nadleśnictwo Milicz, leśnictwo Gądkowice, oddział 126d	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Milicz	PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Milicz	Obszar wodno – błotny, kępy drzew i krzewów	NIE
Gądkowice IV	Tereny leśne, śródleśne łąki, mokradła, kępy drzew i krzewów. Stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania	2008-07-10	1,6	Uchwała Nr XXV/121/08 Rady Miejskiej w Miliczu z dnia 10 lipca 2008 r. w sprawie utworzenia użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 219 z dnia 14.08.2008 r. poz.2459)	0022 – Gądkowice	Działka Skarbu Państwa i Nadleśnictwa Milicz oznaczona numerem geodezyjnym : 269/127 AM 4	Nadleśnictwo Milicz, leśnictwo Gądkowice, oddział 127b	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Milicz	PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Milicz	Obszar wodno – błotny, kępy drzew i krzewów	NIE
Gądkowice V	Tereny leśne, śródleśne łąki, mokradła, kępy drzew i krzewów. Stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania	2008-07-10	1,29	Uchwała Nr XXV/121/08 Rady Miejskiej w Miliczu z dnia 10 lipca 2008 r. w sprawie utworzenia użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 219 z dnia 14.08.2008 r. poz.2459)	0022 – Gądkowice	Działka Skarbu Państwa i Nadleśnictwa Milicz oznaczona numerem geodezyjnym : 285 AM 3	Nadleśnictwo Milicz, leśnictwo Gądkowice, oddział 127j	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Milicz	PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Milicz	Obszar wodno – błotny, kępy drzew i krzewów	NIE
Gądkowice VI	Tereny leśne, śródleśne łąki, mokradła, kępy drzew i krzewów. Stanowiska rzadkich lub	2008-07-10	2,63	Uchwała Nr XXV/121/08 Rady Miejskiej w Miliczu z dnia 10 lipca 2008 r. w sprawie utworzenia użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 219	0009 – Nowy Zamek	Działka Skarbu Państwa i Nadleśnictwa Milicz oznaczona numerem geodezyjnym :	Nadleśnictwo Milicz, leśnictwo Gądkowice, oddział 166m	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Milicz	PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Milicz	Obszar wodno – błotny, kępy drzew i krzewów	NIE

	chronionych gatunków roślin i zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania			z dnia 14.08.2008 r. poz. 2459)		431/166 AM 7					
Gądkowice VII	Tereny leśne, śródleśne łąki, mokradła, kępy drzew i krzewów. Stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania	2008-07-10	2,9	Uchwała Nr XXV/121/08 Rady Miejskiej w Miliczu z dnia 10 lipca 2008 r. w sprawie utworzenia użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 219 z dnia 14.08.2008 r. poz. 2459)	0009 – Nowy Zamek	Działka Skarbu Państwa i Nadleśnictwa Milicz oznaczona numerem geodezyjnym : 430/167 AM 7	Nadleśnictwo Milicz, leśnictwo Gądkowice, oddział 167k	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Milicz	PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Milicz	Obszar wodno – błotny, kępy drzew i krzewów	NIE
Gądkowice VIII	Tereny leśne, śródleśne łąki, mokradła, kępy drzew i krzewów. Stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania	2008-07-10	1,66	Uchwała Nr XXV/121/08 Rady Miejskiej w Miliczu z dnia 10 lipca 2008 r. w sprawie utworzenia użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 219 z dnia 14.08.2008 r. poz. 2459)	0009 – Nowy Zamek	Działka Skarbu Państwa i Nadleśnictwa Milicz oznaczona numerem geodezyjnym : 450/169 AM 7	Nadleśnictwo Milicz, leśnictwo Gądkowice, oddział 169i	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Milicz	PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Milicz	Obszar wodno – błotny, płat nieużytkowanej roślinności	NIE
Gądkowice IX	Tereny leśne, śródleśne łąki, mokradła, kępy drzew i krzewów. Stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania	2008-07-10	0,74	Uchwała Nr XXV/121/08 Rady Miejskiej w Miliczu z dnia 10 lipca 2008 r. w sprawie utworzenia użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 219 z dnia 14.08.2008 r. poz. 2459)	0009 – Nowy Zamek	Działka Skarbu Państwa i Nadleśnictwa Milicz oznaczona numerem geodezyjnym : 450/169 AM 7	Nadleśnictwo Milicz, leśnictwo Gądkowice, oddział 169j	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Milicz	PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Milicz	Obszar wodno – błotny, płat nieużytkowanej roślinności	NIE

	przebywania										
Gądkowice X	Tereny leśne, śródleśne łąki, mokradła, kępy drzew i krzewów. Stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania	2008-07-10	0,65	Uchwała Nr XXV/121/08 Rady Miejskiej w Miliczu z dnia 10 lipca 2008 r. w sprawie utworzenia użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 219 z dnia 14.08.2008 r. poz. 2459)	0022 – Gądkowice	Działka Skarbu Państwa i Nadleśnictwa Milicz oznaczona numerem geodezyjnym : 277/165 AM 3	Nadleśnictwo Milicz, leśnictwo Gądkowice, oddział 165l	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Milicz	PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Milicz	Obszar wodno – błotny, płat nieużytkowanej roślinności	NIE
Gądkowice XI	Tereny leśne, śródleśne łąki, mokradła, kępy drzew i krzewów. Stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania	2008-07-10	0,89	Uchwała Nr XXV/121/08 Rady Miejskiej w Miliczu z dnia 10 lipca 2008 r. w sprawie utworzenia użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 219 z dnia 14.08.2008 r. poz. 2459)	0022 – Gądkowice	Działka Skarbu Państwa i Nadleśnictwa Milicz oznaczona numerem geodezyjnym : 277/165 AM 3	Nadleśnictwo Milicz, leśnictwo Gądkowice, oddział 165p	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Milicz	PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Milicz	Obszar wodno – błotny, płat nieużytkowanej roślinności	NIE
Gogołowice I	Tereny leśne, śródleśne łąki, mokradła, kępy drzew i krzewów. Stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania	2008-07-10	2,75	Uchwała Nr XXV/121/08 Rady Miejskiej w Miliczu z dnia 10 lipca 2008 r. w sprawie utworzenia użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 219 z dnia 14.08.2008 r. poz. 2459)	0004 – Gogołowice	Działka Skarbu Państwa i Nadleśnictwa Milicz oznaczona numerem geodezyjnym : 296 AM 1	Nadleśnictwo Milicz, leśnictwo Gogołowice, oddział 259g	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Milicz	PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Milicz	Płat nieużytkowanej roślinności	NIE
Wróbliniec I	Tereny leśne, śródleśne łąki, mokradła, kępy drzew i krzewów. Stanowiska rzadkich lub	2008-07-10	8,96	Uchwała Nr XXV/121/08 Rady Miejskiej w Miliczu z dnia 10 lipca 2008 r. w sprawie utworzenia użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 219	0033 – Potasznia	Działki Skarbu Państwa i Nadleśnictwa Milicz oznaczone numerami geodezyjnymi :	Nadleśnictwo Milicz, leśnictwo Wróbliniec, oddziały: 292c, 293b	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Milicz	PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Milicz	Obszar wodno – błotny	NIE

	chronionych gatunków roślin i zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania			z dnia 14.08.2008 r. poz. 2459)		475/292, 483/293 AM 5					
Świętoszyn I	Tereny leśne, śródleśne łąki, mokradła, kępy drzew i krzewów. Stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania	2008-07-10	1,39	Uchwała Nr XXV/121/08 Rady Miejskiej w Miliczu z dnia 10 lipca 2008 r. w sprawie utworzenia użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 219 z dnia 14.08.2008 r. poz. 2459)	0015 - Świętoszyn	Działka Skarbu Państwa i Nadleśnictwa Milicz oznaczona numerem geodezyjnym : 449/355 AM 2	Nadleśnictwo Milicz, leśnictwo Świętoszyn, oddział 355n	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Milicz	PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Milicz	Dawna plantacja różaneczników	NIE
Świętoszyn II	Tereny leśne, śródleśne łąki, mokradła, kępy drzew i krzewów. Stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania	2008-07-10	0,58	Uchwała Nr XXV/121/08 Rady Miejskiej w Miliczu z dnia 10 lipca 2008 r. w sprawie utworzenia użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 219 z dnia 14.08.2008 r. poz. 2459)	0028 - Miłosławice	Działka Skarbu Państwa i Nadleśnictwa Milicz oznaczona numerem geodezyjnym : 335 AM 1	Nadleśnictwo Milicz, leśnictwo Świętoszyn, oddział 384a	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Milicz	PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Milicz	Obszar wodno - błotny, kępy drzew i krzewów	NIE
Świętoszyn III	Tereny leśne, śródleśne łąki, mokradła, kępy drzew i krzewów. Stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania	2008-07-10	1,72	Uchwała Nr XXV/121/08 Rady Miejskiej w Miliczu z dnia 10 lipca 2008 r. w sprawie utworzenia użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 219 z dnia 14.08.2008 r. poz. 2459)	0004 - Gogołowice 0010 - Piękoćcin	Działki Skarbu Państwa i Nadleśnictwa Milicz oznaczone numerami geodezyjnymi : 263/351 AM 4 391/352 AM 2	Nadleśnictwo Milicz, leśnictwo Świętoszyn, oddziały: 351k, 352k	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Milicz	PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Milicz	Niecka terenowa, teren podmokły	NIE

	przebywania										
Grabownica I	Tereny leśne, śródleśne łąki, mokradła, kępy drzew i krzewów. Stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania	2008-07-10	1,32	Uchwała Nr XXV/121/08 Rady Miejskiej w Miliczu z dnia 10 lipca 2008 r. w sprawie utworzenia użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 219 z dnia 14.08.2008 r. poz. 2459)	0001 – Czatkowice	Działka Skarbu Państwa i Nadleśnictwa Milicz oznaczona numerem geodezyjnym : 623/23 AM 3	Nadleśnictwo Milicz, Grabownica, oddział 23j	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Milicz	PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Milicz	Płat nieużytkowanej roślinności	NIE
Grabownica II	Tereny leśne, śródleśne łąki, mokradła, kępy drzew i krzewów. Stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania	2008-07-10	0,4	Uchwała Nr XXV/121/08 Rady Miejskiej w Miliczu z dnia 10 lipca 2008 r. w sprawie utworzenia użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 219 z dnia 14.08.2008 r. poz.2459)	0001 – Czatkowice	Działka Skarbu Państwa i Nadleśnictwa Milicz oznaczona numerem geodezyjnym : 604/21 AM 2	Nadleśnictwo Milicz, Grabownica, oddział 21g	Skarb Państwa, Nadleśnictwo Milicz	PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Milicz	Obszar wodno – błotny, kępy drzew i krzewów	NIE

Tabela 3 Pomniki przyrody

Lp.	Data utworzenia pomnika przyrody	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Opis pomnika przyrody	Obwód na wysokości 1,3 m [cm]	Wys. [m]	Miejscowość	Obręb ewidencyjny	Nr działki ewidencyjnej	Opis lokalizacji	Forma własności	Rodzaj gruntów	Sprawujący nadzór
1	2002-04-19	Rozporządzenie Wojewody Dolnośląskiego z dnia 19 kwietnia 2002 r. (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 69 z dnia 6 maja 2002 r. poz. 1321)	Grupa 18 drzew – Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	od 290 do 562	od 22 do 30	Wałkowa	0016 Wałkowa	77/58 AM 2	Nadleśnictwo Milicz, obręb Milicz oddział 58, w sąsiedztwie drogi ze wsi Wałkowa	Skarb Państwa N-ctwo Milicz	Las	Burmistrz Gminy Milicz
2	1970-12-31	Decyzja PWRN Nr 21/70 z dnia 31 grudnia 1970 r.	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>) drzewo uschnięte	742	20	Gądkowice	0022 Gądkowice	258 AM 2	Grobla pomiędzy „Stawem Próżna Robota” a „Stawem Przyleśnym”	Skarb Państwa ANR OT we Wrocławiu, trwałe zarząd: DZPK we Wrocławiu	Wsr – grunty pod stawami	Burmistrz Gminy Milicz
3	1970-12-31	Decyzja PWRN Nr 18/70 z dnia 31 grudnia 1970 r.	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	655	26	Gądkowice	0022 Gądkowice	256 AM 2	Przy grobli „Stawów Murzyn i Próżna Robota” w południowej części	Skarb Państwa ANR OT we Wrocławiu, trwałe zarząd: DZPK we Wrocławiu	Wsr – grunty pod stawami	Burmistrz Gminy Milicz
4	1966-02-28	Decyzja PWRN Nr 17/66 z dnia 28 lutego 1966 r. (Dz.Urz.Woj. Rady Narodowej we Wrocławiu Nr 3 z dnia 20.05.1966 r.)	Grupa 4 drzew – Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>), jeden całkowicie uschnięty, bez korony	od 490 do 668	od 9 do 28	Milicz	0001 Milicz	1 AM 19 29 AM 30	Pas przydrożny przy drodze wojewódzkiej z Milicza do Sułowa	Województwo Dolnośląskie	Droga	Burmistrz Gminy Milicz
5	1965-02-05	Decyzja PWRN Nr 9/65 z dnia 5 lutego 1965 r. (Dz.Urz.Woj. Rady Narodowej we Wrocławiu Nr 3 z dnia 20.05.1966 r.)	Grupa 3 drzew – Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	606, 608, 574	od 23 do 25	Sułów	0038 Sułów	225 AM 4	Teren przy kościele parafialnym Parafii Rzymsko-Katolickiej, zachodnia część podwórca przykościelnego oraz obok dzwonnicy	Parafia Rzymsko-Katolicka w Sułowie pw. św. Piotra i Pawła	Bi – inne tereny zabudowane	Burmistrz Gminy Milicz
6	1965-02-05	Decyzja 10/65 z dnia 5 lutego 1965 r. (Dz. Urz. Woj. Rady Narodowej we Wrocławiu Nr 3 z 20.05.1966 r.)	Grupa 4 drzew – Sosna pospolita (<i>Pinus</i>)	197/234 194/225 197/203 230	od 12 do 14	Sułów	0038 Sułów	664 AM 1	Przy szosie z Sułowa do Milicza - „Szwedzka Górka”, oddział nr 47	Skarb Państwa N-ctwo Żmigród	Las	Burmistrz Gminy Milicz

			<i>sylvestris</i>)									
7	1983-02-04	Decyzja Nr 17/83 Wojewody Wrocławskiego z dnia 4 lutego 1983 r.	Platan klonolistny (<i>Platanus acerifolia</i>)	730	33	Miłosławice	0028 Miłosławice	40/1 AM 1	Miłosławice, na podwórzu posesji nr 6, przed dworem	Własność prywatna	B/PsV	Burmistrz Gminy Milicz
8	1966-02-28	Decyzja PWRN Nr 28/66 z dnia 28 lutego 1966 r. (Dz. Urz. Woj. Rady Narodowej we Wrocławiu Nr 3 z dnia 20.05.1966 r.)	Głaz narzutowy	640	2,38	Postolin	0011 Postolin	543/2 AM2	Nadleśnictwo Milicz, oddział 143, przy drodze leśnej do Postolina	Skarb Państwa N-ctwo Milicz	Las	Burmistrz Gminy Milicz
9	2002-04-19	Rozporządzenie Wojewody Dolnośląskiego z dnia 19 kwietnia 2002 r. (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 69 z dnia 6 maja 2002 r. poz. 1321)	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	562	25	Postolin	0011 Postolin	543/2 AM2	Nadleśnictwo Milicz, oddział 132, skłon nad strumieniem przy drodze leśnej do Postolina	Skarb Państwa N-ctwo Milicz	Las	Burmistrz Gminy Milicz
10	1970-12-31	Decyzja PWRN Nr 15/70 z dnia 31 grudnia 1970 r.	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	678	27	Czatkowice	0001 Czatkowice	532/4 AM1	Na grobli obok stawu przesadkowego, przy stacji kolejowej Wierzchowice	Własność prywatna	Lz	Burmistrz Gminy Milicz
11	2002-04-19	Rozporządzenie Wojewody Dolnośląskiego z dnia 19 kwietnia 2002 r. (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 69 z dnia 6 maja 2002 r. poz. 1321)	Grupa 2 drzew - Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	470	25	Postolin	0011 Postolin	264/142 AM 2	Nadleśnictwo Milicz, oddział 142, skłon nad strumieniem przy drodze leśnej do Postolina	Skarb Państwa N-ctwo Milicz	Las	Burmistrz Gminy Milicz
12	1966-02-28	Decyzja 29/66 z dnia 28 lutego 1966r. (Dz. Urz. Woj. Rady Narodowej we Wrocławiu Nr 3 z 20.05.1966 r.)	Zrosłodrzew dęba (<i>Quercus robur</i>) i sosny (<i>Pinus sylvestris</i>); dąb zrosnięty w trzech miejscach (0,6 m, 2,5 m i 10 m) z sosną	198+221	29 24	Olsza	0051 Olsza	211/34 AM3	Nadleśnictwo Żmigród, oddział 34i, w odległości 200 m od Stawu „Mała Mewa” i mostu na doprowadzalniku „a”	Skarb Państwa N-ctwo Żmigród	Las	Burmistrz Gminy Milicz

1.9.5. Ochrona gatunkowa fauny i flory

Na terenie gminy odnotowano 38 gatunków roślin chronionych na 580 stanowiskach. Są to: bagno zwyczajne, barwinek pospolity, bluszcz pospolity, centuria pospolita, cis pospolity, długosz królewski, grąźel żółty, grzybień białe, grzybieńczyk wodny, kalina koralowa, kocanki piaszkowe, konwalia majowa, kopytnik pospolity, kosaciec syberyjski, kruszyna pospolita, lilia złotogłów, marzanka wonna, naparstnica zwyczajna, orlik pospolity, paprotka zwyczajna, pierwiosnka lekarska, płucnica islandzka, porzeczek czarna, salwinia pływająca, sromotnik bezwstydnny, gnieźnik leśny, kruszczyk szerokolistny, listera jajowata, podkolan biały, storczyk szerokolistny, śniedek baldaszkowaty, śnieżycza wiosenna, śnieżyczka przebiśnieg, wawrzynek wilczełyko, wiciokrzew pomorski, widłak cyprysowy, widłak goździsty, widłak jałowcowaty;

Na terenie gminy występuje 25 gatunków fauny chronionej na 138 stanowiskach: jelonek rogacz, żółw błotny, gniewosz, zausznik, kormoran, bąk, bączek, czapla purpurowa, bocian czarny, bocian biały, łabędź niemy, podgorzałka, kania czarna, kania ruda, błotniak stawowy, bielik, kropiatka, zielonka, derkacz, żuraw, śmieszka, rybitwa zwyczajna, rybitwa czarna, batalion, zimorodek zwyczajny, dzięcioł zielonosiwy, brzegówka, wąsatka, remiz, nocek duży, karlik malutki, wydra.

Ochronie podlegają zarówno przedstawiciele chronionych gatunków jak i ich siedliska i ostoje. Największym zagrożeniem dla zachowania różnorodności biologicznej są zmiany zagospodarowania i użytkowania terenów powodujące degradację i zanik naturalnych siedlisk. Znaczna część flory i fauny podlegającej ochronie związana jest z siedliskami wilgotnymi, podmokłymi – w związku z czym szczególnie istotnym zagrożeniem dla gatunków wodno-błotnych są wszelkie prace hydrotechniczne, melioracje, odwadnianie terenów. Dla gatunków związanych z terenami rolniczymi zagrożeniem jest zarówno intensyfikacja rolnictwa jak i zaprzestanie użytkowania.

1.9.6. Pozostałe elementy środowiska przyrodniczego podlegające ochronie

1.9.6.1. Elementy systemu ECONET – PL

Środkowa i południowa część gminy należy do krajowej sieci ekologicznej ECONET, stanowiąc fragment obszaru węzłowego o znaczeniu międzynarodowym Obszar Milicki. Istotą tej sieci jest połączenie najlepiej zachowanych i stosunkowo jeszcze bogatych ekosystemów (o dużej różnorodności gatunkowej, siedliskowej, bogactwie form krajobrazowych) korytarzami ekologicznymi. Podstawowym walorem tego terenu jest rozległy kompleks stawów, stanowiący ostoje ptaków o znaczeniu międzynarodowym.

1.9.6.2. Lasy i grunty leśne

Tereny leśne pozostające w administracji Lasów Państwowych – Nadleśnictwa Milicz i Nadleśnictwa Żmigród posiadają kategorię lasów ochronnych i podlegają ochronie prawnej.

Wyodrębniono następujące kategorie ochronności:

- lasy wodochronne,
- lasy wodochronne,
 - stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody,
- lasy wodochronne,
 - stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej,
- lasy wodochronne,
 - położone w granicach administracyjnych miast i do 10 km od miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców,
- lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody,
- lasy znajdujące się na stałych powierzchniach badawczych i doświadczalnych,
- lasy stanowiące drzewostany nasienne,
 - stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody,
- lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej,
- lasy położone w granicach administracyjnych miast i do 10 km od miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców,

- lasy glebochronne,
- lasy stanowiące drzewostany nasienne,
 - znajdujące się na stałych powierzchniach badawczych i doświadczalnych,

Szczegółowe zasady prowadzenia gospodarki leśnej w lasach uznanych za ochronne określa rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 sierpnia 1992r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej (Dz. U. Nr 67, poz. 337), ustalając m.in.:

- kształtowanie struktury gatunkowej i przestrzennej lasu zgodnie z warunkami siedliskowymi, w kierunku powiększania różnorodności biologicznej i zwiększania odporności na czynniki destrukcyjne,
- ograniczenie regulacji stosunków wodnych wyłącznie do prac uzasadnionych potrzebami odnowienia lasu
- oraz preferowanie naturalnego odnowienia lasu przy ograniczeniu stosowania zrębów zupełnych do najłagodniejszych siedlisk leśnych.

1.9.6.3. Ochrona gleb

Stosownie do ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych ochronie podlegają kompleksy użytków rolnych z glebami zaliczonymi do klas bonitacyjnych (klasy I – III). Na terenie gminy przeważają gleby mało urodzajne – średnio są to gleby klasy IVb w przypadku gruntów ornych oraz IV klasy w przypadku gleb łąkowych. W związku z powyższym praktycznie nieznaczna wielkość powierzchni gruntów ornych oraz powierzchni użytków zielonych podlega ochronie, a ewentualny rozwój przestrzenny w tych miejscach wymaga ingerencji w ochronę gleb. Wykorzystanie gruntów chronionych na cele nierolne na obszarze wsi, przy projektowanym obszarze powyżej 0,5 ha, wymaga uzyskania zgody Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

1.9.6.4. Zieleń urządzona

Zieleń urządzona to przede wszystkim: zieleń parkowa, aleje i szpalery przydrożne i śródpolne. Najpiękniejsze aleje występują we wsiach: Młodzianów, Gądkowice, Baranowice, Nowy Zamek, Wałkowa i Wrocławice. Dominują w nich takie gatunki drzew jak dąb, platan, kasztanowiec.

Na terenie gminy Milicz występują cenne założenia parkowe:

- Zespół pałacowo-parkowy w Miliczu. Park angielski z pałacem obecnie przy Zespole Szkół Leśnych w Miliczu utworzono w latach 1805-1807 w konwencji naturalistycznej. Do dziś zachował się układ kompozycyjny parku i przebieg części drózek. Park milicki był jednym z pierwszych ogrodów krajobrazowych na Śląsku.
- Park romantyczny w Sułowie. Położony jest na skraju Sułowa. Powierzchnia parku założonego 1775 roku wynosi 11ha. Centralnym elementem parku jest polana widokowa i staw po jej zachodniej stronie. W części południowo-wschodniej znajduje się pałac z 1680 roku.
- Arboretum w Postolinie Park o powierzchni 5,2 ha, stanowiący oddział 132 c Nadleśnictwa Milicz, położony jest na południe od centrum wsi, na łagodnym północnym skłonie niewielkiego wzniesienia. Część północna parku graniczy z zabudowaniami wsi, a południowa z otwartą przestrzenią. Park został założony w latach 60-tych XIX w. Park jest cennym obiektem dendrologicznym, na terenie którego wyróżniono 46 drzew pomnikowych.
- Park naturalistyczny w Miłochowicach. Zabudowania dawnego folwarku z końca XVIII wieku wraz z parkiem o powierzchni 2,37ha znajdują się w części północnej wsi.
- Park naturalistyczny w Miłosławicach. Dawny zespół dworski z połowy XIX wieku znajduje się w centrum wsi na północ od zabudowań.
- Park naturalistyczny w Nowym Piękocinie. Dawny zespół dworski z połowy XIX w. z resztą zachowanej zieleni, położony jest w środkowej części wsi, na południe od szosy. Całość zajmuje powierzchnię ok. 2 ha

1.9.6.5. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych

Ochrona wód polega na racjonalnym gospodarowaniu ich zasobami przez zapobieganie naruszaniu równowagi przyrodniczej i przeciwdziałanie wywoływaniu w wodach zmian powodujących ich nieprzydatność dla ludzi,

świata roślinnego i zwierzęcego oraz gospodarki narodowej. Ochronie podlegają wody śródlądowe powierzchniowe i podziemne oraz obszary ich zasilania. W granicach gminy ochronie podlegają Główne Zbiorniki Wód Podziemnych:

- GZWP nr 303 „Pradolina Barycz-Głogów (W),
- GZWP nr 309 „Zbiornik międzymorenowy Smoszew”.

Dla GZWP nr 303 „Pradolina Barycz-Głogów z uwagi na brak izolacji poziomu wodonośnego oraz płytce jego zaleganie wyznaczono Obszar Najwyższej Ochrony /ONO/, natomiast dla Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 309 Obszar Wysokiej Ochrony /OWO/.

Zgodnie z przepisami *art. 59 ust. 1* ustawy z dnia 18 lipca 2001 Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r. poz. 145, 951) na obszarach ochronnych zbiorników wód śródlądowych, zarówno powierzchniowych jak i podziemnych, obowiązują zakazy, nakazy i ograniczenia w zakresie użytkowania gruntów lub korzystania z wody, w celu ochrony tych zasobów przed degradacją. Zgodnie z *art. 59 ust. 2* ustawy na obszarach ochronnych można zabronić wznoszenia obiektów budowlanych oraz wykonywania robót lub innych czynności, które mogą spowodować trwałe zanieczyszczenie gruntów lub wód, a w szczególności lokalizowania inwestycji zaliczonych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Obszary ochronne ustanawia dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej, w drodze aktu prawa miejscowego, na podstawie planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza (*art. 60 ustawy Prawo wodne*). W chwili obecnej brak jest obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych ustanowionych przez właściwego dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej, tym niemniej ochrona istniejących zasobów wodnych wymaga wykluczenia lokalizacji inwestycji stanowiących zagrożenie dla środowiska gruntowo-wodnego oraz wprowadzania nieoczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych lub gruntu.

1.9.6.6. Ochrona krajobrazu

Struktura przestrzenna krajobrazu jest jednym z ważniejszych czynników wpływających na wartość przyrodniczą obszaru. Najważniejszymi elementami krajobrazu, które powinny podlegać ochronie są: lasy, większe zadrzewienia nieleśne, zadrzewienia śródpolne, pasy zieleni wzdłuż dróg i cieków wodnych, naturalne łąki w dolinach rzecznych, a także koryta rzek. Lasy, większe zadrzewienia lub zwarte, ekstensywnie użytkowane łąki spowalniają szybkość odpływu składników mineralnych oraz warunkują prawidłowe krążenie wody, pierwiastków i energii w środowisku. Zadrzewienia śródpolne ograniczają erozję wietrzną gleb, parowanie wody z gleb, szczególnie w okresie letnim oraz są miejscem bytowania gatunków zwierząt żywiących się wieloma szkodnikami upraw.

2. UWARUNKOWANIA KULTUROWE

2.1. Historia

Gród w Miliczu powstał w XI wieku i strzegł przeprawy przez Barycz. Położenie to było nieprzypadkowe, gdyż wiodł tędy szlak łączący Wrocław z Gnieznem i Kaliszem. Dokumentem, który pierwszy raz wymienił Milicze jako własność arcybiskupstwa gnieźnieńskiego, była bulla papieża Innocentego II z 1136 roku. Późniejsza bulla wrocławska określa Milicze (lub Milich) jako gród kasztelański. Kolejny dokument z 1245 (po najeździe Tatarów i bitwie pod Legnicą) wymienia kasztelanię Mylicz. Wcześniejszy akt biskupa Wrocławia (1223) mówi, że Melicz miał już kościół, którego proboszcz nosił imię Prawota. Tom XI "Słownika Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich" z 1890 podaje nazwę Mielice. Ciekawostką stanowi fakt, że niemiecka nazwa miasta - Militsch, brzmi w wymowie identycznie jak współczesna: Milicz. Nazwa miasta może pochodzić z grupy tzw. nazw dzierzawczych; oznaczały one miejscowość będącą niegdyś w posiadaniu człowieka, którego imię tkwi w nazwie. Zgodnie z tą teorią Milicz mógł stanowić niegdyś własność rycerza o imieniu Milik. Wzmiankowana bulla gnieźnieńska z 1136 roku była dekretem papieskim. Mimo że spisana po łacinie, zawierała ok. 400 polskich nazw miejscowych i osobowych. Jest to bezcenny dokument, gdyż dzięki niemu naukowcy mogli odtworzyć system dźwiękowy XII-wiecznej polszczyzny. Bulla wymieniała Milicz oraz ziemie po prawej i lewej stronie Baryczy.

Milicz wzmiankowany po raz pierwszy w dokumencie z 1136 roku, wymieniony jako jedna z posiadłości arcybiskupstwa gnieźnieńskiego - zamek "Milich" w przywileju papieża Hadriana IV z 1154 r. Natomiast dokument z 1249 roku wymienia Milicz po łacinie jako Milicium. Uzyskał prawa miejskie w 1245.

Od czasów Bolesława Krzywoustego Milicz należał do ziemi śląskiej i był siedzibą kasztelanii. W latach 1164 - 1358 należał do Księstwa wrocławskiego, wymieniony jako jedno z miast przypadłych księciu Bolesławowi Wysokiemu. Po Henryku Pobożnym miasto odziedziczył jego syn Henryk III. Później stanowił własność Henryka

IV Probusa, a potem Henryka Grubego. W wyniku wojny z księciem głogowskim Milicz wchodzi we władanie Henryk Głogowczyk w roku 1290 roku. Po śmierci Henryka Wiernego w 1309 miasto wraz z Oleśnicą dziedziczą książęta oleśnicy - Bolko i Konrad od których Milicz zakupiło biskupstwo wrocławskie. Od 1494 siedziba wolnego państwa stanowego należącego do Kurzbachów, a od 1590 do Maltzanów. Zachowany średniowieczny układ miasta zbliżony do owalu, z rynkiem i ulicami zbiegającymi się przy dawnych bramach miejskich.

2.2. Ochrona dziedzictwa kulturowego oraz zabytków

Gmina Milicz słynie ze swoich cennych walorów krajobrazowych, do których należą przede wszystkim malownicze kompleksy stawowe z otaczającą je bogatą florą i fauną, dolina rzeki Baryczy i jej dopływów, kompleksy leśne i zadrzewienia śródpolne.

Krajobraz gminy urozmaicają również tereny rolnicze oraz charakteryzujące się ciekawymi układami urbanistycznymi osiedla wiejskie. Do elementów wyróżniających się w krajobrazie, stanowiących jednocześnie bogactwo kulturowe gminy, należą różnej rangi zabytki w postaci zespołów pałacowych i dworskich, zespołów folwarcznych, kościołów, obiektów technicznych, cmentarzy zabytkowych itp. Część tych obiektów pozostaje niezagospodarowana i niszczeje, jak np. pałac we Wziąchowie Małym czy zabudowania folwarczne w Młodzianowie.

Dziedzictwo kulturowe uzupełniają:

- zabytkowe cmentarze w Bartnikach, Borzynowie, Czatkowicach, Duchowie, Godnowej, Gogołowicach, Grabownicy, Gruszcze, Henrykowicach, Kołędzie, Latkowej, Miłochowicach, Niesułowicach, Ostrowasach, Piękocinie, Poradowie, Postolinie, Potasznicy, Praczech, Sławoszowicach, Stawcu, Sułowie, Świętoszynie, Tworzymirkach, Tworzymirkach Górnych, Wielgiach Milickich, Wodnikowie Górnym, Wrocławicach, Wróblińcu, Wszewilkach, Wziąchowie Małym i Wziąchowie Wielkim
- zabytkowe parki pałacowe i dworskie w Miliczu, Bartnikach, Gołkowie, Kołędzie, Pogórzynie, Miłosławicach, Postolinie, Karminie, Sułowie, Tworzymirkach, Tworzymirkach Górnych, Wodnikowie Górnym, Wziąchowie Małymi Wziąchowie Wielkim;
- młyny (wodne, parowe – obecnie elektryczne) w Kaszowie, Niesułowicach, Piotrkosicach, Rudzie Sułowskiej, Sławoszowicach, Sułowie, Wrocławicach i Wszewilkach;
- urządzenia wodne, m.in. jaz z zasuwami na rzece Prądni w Rudzie Milickiej, most dwuprzęsłowy i jaz zasuwowy na Strudze Czatkowickiej w Czatkowicach, jaz Bolkona Baryczy w Nowym Zamku;
- leśniczówki, m.in. w Gądkowicach, Wróblińcu, Gogołowicach, Kaszowie, Sułowie i Wilkowie.

2.3. Stanowiska archeologiczne

Wykaz stanowisk archeologicznych stanowi załącznik nr 1 do niniejszego opracowania. Stanowiska archeologiczne objęte są rygorami ochrony wynikającymi z przepisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. W obrębie chronionych stanowisk archeologicznych oraz w ich bezpośrednim sąsiedztwie wszelkie zamierzenia inwestycyjne wymagają przeprowadzenia ratowniczych badań archeologicznych.

2.4. Wykaz obiektów w wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz wpisanych do rejestru zabytków

Wykaz obiektów objętych ochroną prawną stanowi załącznik nr 2 do niniejszego opracowania. Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków objęte są rygorami ochrony konserwatorskiej, wynikającymi z przepisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

2.5 Szlaki historyczne

Szlak niebieski „Archeologiczny”. Przebieg: Żmigród - Grodzisko Żmigródek (Zapadły Zamek) - Radziadz - Szarżyna - Stawy Jelenie - Niezgoda - Staw Niezgoda I - Grabówka - Staw Mewi - Wzgórza Czarownic - Brzezina Sułowska - Słaczno - Sułów - wzdłuż Baryczy - Grodzisko Kaszowo - Ostoja Koników Polskich - Milicz - Jaz Sławoszowice - wzdłuż baryczy - Nowe Grodzisko - Nowy zamek - Śmielice - Lelików - (odbicie na Grodzisko Lelików) - wzdłuż Baryczy - Jaz Gądkowice - Gądkowice - wzdłuż stawów Gądkowickiego, Murzyn, Próźna Robota i Bielawski - Zamek Myśliwski "Hubertówka" - nad stawami Sarnim i Wrocławickim - Jaz Potasznia - Kopice - między stawami "Kompleksu Potasznia" m.in. Jan i Uroczy, Stawy Wysokie, Wielgie Milickie - Możdżanów - Dąb Jan - dwór Myśliwski Lipskich - Janisławice - Poręby - Brzeziny - Domasławice - Goszcz - Twardogóra - Grabowno Małe - Grabowno Duże. ok 55 km. Szlak czerwony „Zamkowy”. Przebieg: Milicz Karłów

Procesy migracyjne mieszkańców Milicza

	2005	2009	2011
zameldowania ogółem	106	137	141
wymeldowania ogółem	156	204	210
saldo migracji	-50	-67	-69

Wiejski obszar gminy Milicz

Liczba mieszkańców obszarów wiejskich gminy Milicz (według faktycznego miejsca zamieszkania)

	2005	2009	2011	2012
Ogółem	12 235	12 438	12620	12685
Kobiety	6 016	6 164	6288	6319
Mężczyźni	6 219	6 274	6332	6366

Ruch naturalny mieszkańców obszarów wiejskich gminy Milicz

	2005	2009	2011
Urodzenia żywe	125	165	162
Zgony	86	114	108
Przyrost naturalny	39	51	54

Procesy migracyjne mieszkańców obszarów wiejskich gminy Milicz

	2005	2009	2011
zameldowania ogółem	91	176	182
wymeldowania ogółem	101	141	131
saldo migracji	-10	35	51

W obszarze wiejskim największy udział mieszkańców przypada na wsie: Sułów, Sławoszowice, Wszewilki, Słączo, Czatkowice, Gądkowice i Potasznia. Ludność zamieszkująca wyżej wymienione miejscowości stanowi prawie 40% ogółu mieszkańców wiejskiej części gminy.

Gęstość zaludnienia dla gminy ogółem (bez Milicza) wynosi 29,8 osób/km². Tak niewielka wartość jest wynikiem małego udziału obszarów zurbanizowanych w ogólnej powierzchni gminy (1,6%).

Lasy i wody stanowią blisko aż 55% powierzchni gminy.

Największą gęstość zaludnienia posiadają: Sławoszowice – 200,1 osób/km² oraz Sułów – 115,6 osób/km². Najmniejszą gęstość zaludnienia odnotowuje się w miejscowościach: Postolin – 3,1 osoby/km² (gdzie tereny leśne to około 94% powierzchni obrębu, a powierzchnia terenów zabudowanych to jedynie 0,3%), Wilkowo – 6,9 osób/km², Nowy Zamek – 9,4 osób/km², Wróbliniec – 9,8 osób/km² i Olsza – 9,9 osób/km².

W ogólnej liczbie ludności obszaru wiejskiego gminy największą część stanowi ludność w wieku produkcyjnym – 64,4%. W poszczególnych miejscowościach udział osób należących do tego przedziału wiekowego w ogólnej liczbie ludności stanowi zdecydowaną większość i wynosi od 50,8% w Tworzymirkach do 72,2% w Gruszczyce.

Tab. 4 Powierzchnia i ludność wiejskiego obszaru gminy Milicz (stan na czerwiec 2011r.)

l.p.	obręb	Pow. ogólna obrębu [km ²]	Udział w pow. gminy [%]	Liczba sołectw	Liczba miejscowości	liczba ludności ogółem	Udział w ludności gminy [%]	Gęstość zaludni. na 1 km ²	Gęstość zaludni. na 1 km ² pow. nieleśnej
------	-------	---------------------------------------	-------------------------	----------------	---------------------	------------------------	-----------------------------	---------------------------------------	--

1	Baranowice	2,60	0,6	1	1	102	0,8	39,2	57,9
2	Bartniki	10,78	2,6	1	1	336	2,7	31,2	34,0
3	Borzynowo	2,76	0,7	1	1	134	1,1	48,5	49,6
4	Brzezina Sułowska	7,50	1,8	1	3	181	1,4	24,1	36,5
5	Czatkowice	14,96	3,5	1	1	473	3,8	31,6	56,0
6	Duchowo	3,14	0,7	1	1	224	1,8	71,3	78,1
7	Dunkowa	4,85	1,1	1	1	226	1,8	46,6	47,6
8	Gądkowice	10,37	2,5	1	2	469	3,7	45,2	57,7
9	Godnowa	6,54	1,6	1	2	199	1,6	30,4	79,9
10	Gogołowice	11,79	2,8	1	3	191	1,5	16,2	41,2
11	Grabownica	3,68	0,9	1	1	89	0,7	24,2	28,9
12	Grabówka	3,73	0,9	1	1	91	0,7	24,4	40,7
13	Gruszczyca	5,96	1,4	1	1	108	0,9	18,1	138,0
14	Henrykowice	8,61	2,0	1	2	90	0,7	10,5	29,6
15	Kaszowo	9,57	2,3	1	3	360	2,9	37,6	97,8
16	Kolęda	3,61	0,9	1	1	162	1,3	44,9	46,9
17	Latkowa	7,78	1,9	2	3	155	1,2	19,7	32,1
18	Łąki	2,96	0,7	1	1	131	1,0	44,3	64,7
19	Miłochowice	7,51	1,8	1	3	398	3,2	53,0	144,0
20	Miłosławice	4,21	1,0	1	1	217	1,7	51,5	72,4
21	Młodzianów	5,14	1,2	1	1	132	1,1	25,7	26,0
22	Niesułowice	3,81	0,9	1	1	104	0,8	27,3	46,4
23	Nowy Zamek	25,69	6,1	1	7	242	1,9	9,4	11,1
24	Olsza	9,00	2,1	1	1	89	0,7	9,9	50,5
25	Ostrowąsy	5,20	1,2	1	1	205	1,6	39,4	43,9
26	Piękocin	7,25	1,7	1	2	175	1,4	24,2	45,3
27	Piotrkosice	12,00	2,8	1	1	346	2,8	28,8	30,8
28	Poradów	1,95	0,5	1	1	78	0,6	39,9	55,9
29	Postolin	65,47	15,5	1	4	206	1,6	3,1	51,5
30	Potasznia	19,34	4,6	1	5	431	3,4	22,3	28,1
31	Pracze	9,59	2,3	1	1	225	1,8	23,5	56,5
32	Ruda Milicka	2,05	0,5	1	1	124	1,0	60,5	163,3
33	Ruda Sułowska	12,39	2,9	1	1	161	1,3	13,0	15,0
34	Sławoszowice	3,65	0,9	1	1	730	5,8	200,1	207,0
35	Słęczno	5,27	1,2	1	1	523	4,2	99,2	121,4
36	Stawiec	5,03	1,2	1	2	323	2,6	64,2	117,4
37	Sulimierz	3,08	0,7	1	1	157	1,3	51,1	59,6
38	Sułów	13,62	3,2	1	2	1574	12,5	115,6	303,6
39	Świętoszyn	9,81	2,3	1	2	358	2,9	36,5	88,3
40	Tworzymirki	3,07	0,7	1	2	126	1,0	41,0	66,9
41	Tworzymirki Górne	3,94	0,9	1	2	101	0,8	25,6	42,5
42	Wałkowa	2,14	0,5	1	1	47	0,4	21,9	56,6
43	Węgrzynów	2,84	0,7	1	1	153	1,2	53,8	55,1
44	Wielgie Milickie	4,18	1,0	1	2	137	1,1	32,8	35,5
45	Wilkowo	10,51	2,5	1	1	72	0,6	6,9	33,6
46	Wodników Górny	3,18	0,8	1	1	128	1,0	40,2	43,9
47	Wrocławice	7,63	1,8	1	3	150	1,2	19,7	26,6
48	Wróbliniec	6,81	1,6	1	3	67	0,5	9,8	21,3
49	Wszewilki	13,97	3,3	1	4	626	5,0	44,8	97,0
50	Wziąchowo Małe	5,56	1,3	1	1	122	1,0	22,0	28,1
51	Wziąchowo Wielkie	5,49	1,3	1	1	298	2,4	54,3	76,6
	Gmina ogółem	421,66	100,0	52	91	12 546	100,0	29,8	54,8

3.2. Rynek pracy

3.2.1. Zatrudnienie

Tab. 5 Zatrudnieni według sektorów ekonomicznych

	Pracujący		Rolnictwo, leśnictwo, rybactwo	Przemysł i budownictwo	Usługi	
	Ogółem	w tym kobiety			Rynkowe	Nierynkowe
Gmina Milicz	4618	2164	314	1847	839	1618

Źródło: Bank Danych Regionalnych

Wiejski obszar gminy Milicz

Spośród mieszkańców obszaru wiejskiego gminy, dla 1403 osób (11,2% ogółu) działalność rolnicza jest podstawowym źródłem dochodu. Do tej grupy należą osoby prowadzące gospodarstwa rolne oraz członkowie ich rodzin, będący na ich utrzymaniu. Największy udział ludności rolniczej odnotowano w: Baranowicach (38,2%), Latkowej (36,1%), Poradowie (33,3%), Wielgiach Milickich (29,2%), Tworzymirkach (28,6%), Wodnikowie Górnym (27,3%) i Postolinie (26,2%); natomiast najmniejszy odsetek ludności rolniczej występuje we wsiach: Gruszczyca (1,3%), Miłochowice (2,3%), Sułów (2,7%), Gądkowice (2,8%), Wziachowo Małe (3,3%), Sławoszowice (3,6%) i Czatkowice (4,0%). We wsi Ruda Milicka nie odnotowano żadnego gospodarstwa, którego członkowie utrzymywaliby się z rolnictwa.

Pozostała część ludności wiejskiej utrzymuje się z działalności w sektorach pozarolniczych. Najczęściej znajdują oni zatrudnienie w mieście Milicz oraz w innych ośrodkach miejskich poza granicami gminy (głównie ze względu na brak większych zakładów produkcyjnych na terenie gminy, co skutkuje małą ilością miejsc pracy) np. w Trzebnicy, Żmigrodzie, Sulmierzycach, Cieszkowie, a nawet we Wrocławiu.

Pod względem ilości gospodarstw, których w gminie jest ogółem 1228, gospodarstwa typowo rolnicze stanowią około 32% ogólnej ilości. Ich udział w poszczególnych obrębach (poza Rudą Milicką) waha się od 16,7% w Gruszczyce do 92,3% w Baranowicach. Nieco inaczej przekłada się to na wartości liczbowe – najwięcej gospodarstw rolnych znajduje się w Bartnikach (24), Piotrkosicach (19) i Wszewilkach (16).

3.2.2 Bezrobocie

Według danych Urzędu Statystycznego we Wrocławiu liczba bezrobotnych w gminie Milicz wynosiła 1482 osób (kwiecień 2012). Analizując strukturę według wieku, największy odsetek bezrobotnych stanowiły osoby między 24 a 34 rokiem życia (29% ogółu).

Tab. 6 Bezrobotni zarejestrowani według wieku

	Bezrobotni Ogółem	W wieku				
		< 24	24-34	35-44	45-54	> 55
Miasto Milicz	494	109	146	75	121	43
Tereny wiejskie gminy	662	141	190	119	148	64
Gmina ogółem	1482	250	336	194	269	107

Dane: Urząd Statystyczny we Wrocławiu na dzień 30.04.2012r.

Tab. 7 Bezrobotni zarejestrowani według poziomu wykształcenia

	Wykształcenie				
	Wyższe	Średnie zawodowe	Średnie ogólne	Zasadnicze zawodowe	Podstawo--we

Miasto Milicz	41	108	75	142	128
Tereny wiejskie gminy	16	112	61	255	218
Gmina ogółem	57	220	136	397	346

Źródło: Urząd Statystyczny we Wrocławiu na dzień 30.04.2012r

Tab. 8 Bezrobotni zarejestrowani według wieku

Ogółem	W wieku				
	< 24	24-34	35-44	45-54	> 55
691	158	185	148	157	43

Dane: Urząd Statystyczny we Wrocławiu na dzień 30.04.2012 r.

Tab. 9 Stopa bezrobocia w gminie Milicz w latach 2006 - 2009

Bezrobotni zarejestrowani	2006	2007	2008	2009	2012
Ogółem	1546	1343	1156	1434	1492
Mężczyźni	525	419	430	605	611
Kobiety	1021	924	726	829	881
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]					
Ogółem	9,9	8,6	7,4	9,2	9,3
Mężczyźni	6,4	5,1	5,2	7,2	7,4
Kobiety	13,7	12,5	9,8	11,3	11,6

Źródło: Bank Danych Regionalnych

3.3. Ochrona zdrowia

Opiekę zdrowotną na terenie gminy tworzą m.in. Milickie Centrum Medyczne. Wielospecjalistyczny Szpital w Miliczu, publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej oraz poradnie specjalistyczne.

Szpital w Miliczu wraz z Przychodnią Rejonową i pogotowiem ratunkowym mieszczącymi się przy ul. Grzybowej 1 posiada oddział chorób wewnętrznych, dziecięcy, chirurgiczny neurologiczny, rehabilitacyjny, intensywnej terapii oraz stację dializ. W Szpitalu działają poradnie specjalistyczne: chirurgia ogólna, urazowo-ortopedyczna, ginekologiczna, neurologiczna, alergologiczna, okulistyczna, otolaryngologiczna, gruźlicy i choroby płuc oraz medycyny pracy.

W Miliczu funkcjonuje również Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Mil-Med”, gdzie świadczone są usługi z zakresu podstawowej opieki medycznej. Wśród pozostałych placówek świadczących usługi zdrowotne wymienić należy Centrum Profilaktyki i Terapii Psychiatrycznej „Salus” S.C. Mieszkańcy miasta mogą również korzystać z usług lekarzy w prywatnych gabinetach lekarskich.

Ponadto o zdrowie mieszkańców gminy dbają Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej w Czatkowicach, Gądkowicach i Sułowie. W ramach działalności tych placówek pacjenci mogą liczyć na podstawową i specjalistyczną opiekę zdrowotną. W miejscowościach tych funkcjonują również apteki.

3.4. Oświata i wychowanie

Sieć placówek edukacyjnych w gminie tworzą:

- Szkoły podstawowe w Czatkowicach, Dunkowej, Nowym Zamku, Sułowie, Wziąchowie Wielkim oraz w mieście Milicz
- Gimnazja w Sułowie, Wróblińcu oraz w Miliczu
- Liceum Ogólnokształcące w Miliczu;

- Zespół Szkół im. Tadeusza Kościuszki w Miliczu, w skład którego wchodzi: II Liceum Ogólnokształcące, Technikum, Zasadnicza Szkoła Zawodowa dla Młodocianych Pracowników, szkoły zaoczne dla dorosłych;
- Zespół Szkół Leśnych w Miliczu.
- Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy

Część dzieci i młodzieży uczęszcza do szkół zlokalizowanych poza granicami gminy, np. w Kuźnicy Czeszyckiej czy Krotoszynie. Dojazd do szkół podstawowych i gimnazjów odbywa się autobusami szkolnymi obsługiwanymi przez milicką spółkę Iskra i obejmuje wszystkie wsie w gminie. Młodzież dojeżdżająca do szkół ponadgimnazjalnych korzysta z komunikacji publicznej.

Tab.10 Demografia uczniów w szkołach gminy

Szkoły Podstawowe i gimnazja	Rok szkolny					
	2005/2006		2007/2008		2009/2010	
	Miasto Milicz	Obszar wiejski gminy	Miasto Milicz	Obszar wiejski gminy	Miasto Milicz	Obszar wiejski gminy
Szkoła Podstawowa	982	711	978	627	918	602
Gimnazjum	639	395	647	343	648	292

Źródło: Bank Danych Regionalnych

Na terenie Milicza funkcjonują trzy placówki przedszkolne, w tym jedna z nich prowadzona jest przez Gminę, a dwie pozostałe przez parafię Kościoła św. Michała Archanioła i Milickie Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Osób Niepełnosprawnych. Na terenie gminy Milicz istnieje również jeden Dom Dziecka, zlokalizowany przy ul. Kolejowej w Sułowie.

3.5. Kultura

W rozwoju życia kulturalnego gminy największą rolę odgrywa Ośrodek Kultury w Miliczu, z filią w Sułowie. Ośrodek posiada salę widowiskową na 200 osób, salę kameralną jak również estradę plenerową, na której odbywają się w okresie wiosenno-letnim występy artystów profesjonalnych i amatorskich. Oprócz wydarzeń kulturalnych w salach ośrodka odbywają się liczne konferencje, sympozja, spotkania. W ramach jego działalności odbywają się różne zajęcia oraz konkursy plastyczne, muzyczne, fotograficzne i taneczne, próby chóru GAUDE skupiającego dorosłych miłośników śpiewu, rozgrywki brydżowe. Ośrodek Kultury organizuje ciekawy i bogaty repertuar kulturalny dla dzieci i dorosłych mieszkańców (koncert zespołów, artystów, grup teatralnych, spotkań z autorami. W budynku Ośrodka Kultury w Miliczu mieści się również Biblioteka Publiczna, która prowadzi bogatą działalność w sferze kultury, zaprasza pisarzy, autorów, ludzi kultury, jest instytucją działającą na rzecz popularyzacji czytelnictwa w gminie.

Biblioteka Publiczna w Miliczu, z filiami w Czatkowicach, Dunkowej, Gądkowicach i Sułowie oraz punktami bibliotecznymi (w Bartnikach i Wziąchowie Wielkim) prowadzi szeroko pojętą działalność kulturalną i oświatową, nie tylko na terenie miasta i gminy Milicz, ale także całego powiatu milickiego. Działania te mają formę lekcji bibliotecznych, prelekcji, odczytów, konkursów oraz spotkań z ciekawymi ludźmi świata literackiego.

Do najważniejszych wydarzeń kulturalnych o charakterze ponadlokalnym należy zaliczyć Dni Ziemi Milickiej. Organizatorami tego wydarzenia jest Ośrodek Kultury w Miliczu. W trakcie obchodów odbywają się liczne koncerty, czynne są wystawy fotograficzne, malarskie, swoje produkty regionalne prezentują lokalni wytwórcy i właściciele gospodarstw agroturystycznych. Kolejną dużą imprezą jest Święto Karpia cykl imprez promujących Dolinę Baryczy. Organizatorem tego przedsięwzięcia jest Starostwo Powiatowe w Miliczu, Koordynator „Partnerstwo dla Doliny Baryczy”. Są to imprezy plenerowe, o charakterze ekologicznym, edukacyjnym i turystycznym. W czasie ich trwania przeprowadzane są pokazowe odłowy ryb na stawach, akcja sadzenia dębów w Dolinie Baryczy, prezentacje produktów regionalnych, konkurs dla restauratorów „Mistrz karpia poleca”. Koordynatorem tych działań jest Fundacja Doliny Baryczy.

Ponad to na terenie gminy funkcjonują dwa Wiejskie Domu Kultury w Gądkowicach i Wszewilkach oraz 41 świetlic wiejskich. Są one miejscem umożliwiającym organizowanie spotkań i różnego rodzaju imprez okolicznościowych dla miejscowej ludności. Stan istniejących placówek jest różny, część z nich jest nowa i dobrze wyposażona (świetlica w Duchowie, Dunkowej, Miłosławicach, Ostrowąsach). Są jednak również świetlice, które

wymagają generalnego remontu, doposażenia w zaplecze kuchenne oraz doprowadzenie podstawowych urządzeń sanitarnych (m.in. Czatkowice, Godnowa, Latkowa, Postolin, Wilkowo i inne).

3.6. Sport i rekreacja

Za organizację działalności sportowo-rekreacyjnej w mieście odpowiedzialny jest Ośrodek Sportu i Rekreacji. W mieście jest pełnowymiarowa hala sportowa z boiskami do siatkówki, koszykówki i piłki ręcznej; stadion sportowy ze sztuczną nawierzchnią, trybunami, pełnym zapleczem sanitarno-socjalnym i sztucznym oświetleniem, sala konferencyjna na 35 miejsc, trybuny na 640 miejsc siedzących, parking. Wśród pozostałych obiektów sportowych wymienić należy także basen odkryty znajdujący się pod zarządem OSiR. Kąpielisko Milicz to kompleks sportowy rekreacyjny zlokalizowany na obrzeżach Milicza. W skład kompleksu wchodzi: kąpielisko 100x100 m, kort o sztucznej nawierzchni, boisko do piłki nożnej, pole namiotowe, pole kempingowe, boiska do piłki plażowej, wypożyczalnię rowerów, parking, restauracja, baza noclegowa.

W maju 2011 r. rozpoczęły się prace przy budowie pływalni przy Szkole Podstawowej nr 2 w Miliczu. Kamień węgielny pod tę inwestycję wkopano 12 maja 2011 r., a wkrótce po tym wydarzeniu ruszyły prace wykonywane przez firmę SportHalls.

Mieszkańcy Milicza mogą rozwijać swoje zainteresowania sportowe i hobbystyczne w wielu działających na terenie miasta klubach sportowych.

Tab. 11 Związki i stowarzyszenia sportowe działające na terenie miasta Milicz

Nazwa związku, stowarzyszenia, klubu sportowego	Zakres działalności	Ilość uczestników
UKS „Dwójka” Milicz	sportowa	25
Miejsko-gminne Zrzeszenie LZS w Milicz	sportowa, rekreacyjna i turystyczna	700
KS „Barycz” Milicz	sportowa	100
ULKS „Bizon” Milicz	sportowa	30
Milicki Klub Koszykówki	sportowa	20
WKS Śląsk Wrocław – Filia Milicz	sportowa	40
KSS „Dragon” Milicz	sportowa	20
UKS „Zieloni” Milicz	sportowa	30
KS Dziekan-Milicz”	sportowa	30
Milicki Klub Biegacza „Orzeł”	sportowa i rekreacyjna	10
Powiatowy Związek Sportowy w Miliczu	sportowa	500
Uniwersytet trzeciego Wieku w Miliczu	rekreacyjna, edukacyjna, turystyczna	25
Polski Związek Hodowców Gołębi w Miliczu	sportowa i rekreacyjna	150
Milickie Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Osób Niepełnosprawnych w Miliczu	sportowa i rekreacyjna	141
Polski Związek Wędkarski Oddział w Miliczu	sportowa i rekreacyjna	120
Polskie Towarzystwo Turystyczno Krajoznawcze w Miliczu	turystyczna	25

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji miasta Milicza na lata 2007-2013

W niemal wszystkich wsiach w gminie (oprócz Ostrowąsów, Poradowa, Słaczna, Sulimierza, Tworzymirek Górnych i Wilkowa) istnieją boiska sportowe. Większość z nich to obiekty gminne, pozostałe znajdują się na prywatnym gruncie, a ich właściciele godzą się na tymczasowe użytkowanie przez dzieci i młodzież. Wśród obiektów gminnych najlepiej utrzymane są boiska w: Sułowie, Grabówce, Łąkach, Potaszni i Brzezynie Sułowskiej (boisko do siatkówki). Dodatkowo przy Gimnazjum we Wróblińcu powstała hala sportowa (namiotowa), w której rozgrywane są różnego typu zawody międzyszkolne oraz o charakterze regionalnym. Znacznie gorzej wygląda sytuacja z wyposażeniem wsi w place zabaw. Aż połowa obrębów w gminie nie posiada tego typu obiektów, a niektóre z istniejących wymagają doposażenia i modernizacji, np. plac zabaw w Postolinie, Sulimierzu czy w Tworzymirkach.

3.7. Gospodarka mieszkaniowa

Powierzchniowe standardy mieszkaniowe nie są, szczególnie uwzględniając tereny wiejskie, szczególnie wysokie, mimo iż w ostatnich latach się poprawiły. Średnia wielkość mieszkania wynosi 78,2 m² (80,3 m² w 1999 r.) powierzchni użytkowej, ale na jedno mieszkanie przypada 3,71 osób (3,97 w 2002 r.) osób. Na 1 mieszkańca przypada 23,8 m² (20,2 m² w 1999 r.) powierzchni użytkowej.

Tab. 12 Warunki mieszkaniowe ludności gminy Milicz (GUS na dzień 31.12.2010 r, w relacji do 1999 r.)

Wyszczególnienie	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w m ²			
	1 mieszkania		na 1 osobę	
	1999	2010	1999	2010
Gmina Milicz ogółem.	70,51	78,2	20,4	23,8

Według danych z Urzędu Statystycznego we Wrocławiu wielkość zasobów mieszkaniowych w gminie Milicz na koniec roku 2009 wynosiła 7416 mieszkań, z tego w obrębie miasta 4011, a na terenach wiejskich 3405.

Tab. 13 Zasoby mieszkaniowe gminy Milicz (GUS na dzień 31.12.2010 r, w relacji do 1999 r.)

Wyszczególnienie	Zasoby mieszkaniowe					
	mieszkania ogółem		izby		Powierzchnia użytkowa mieszkań	
	1999	2010	1999	2010	1999	2010
miasto Milicz	---	4 011	---	14 878	---	270 082
Tereny wiejskie gminy	---	3 405	---	14 672	---	309 490
Gmina Milicz ogółem. (w tym komunalne zasoby mieszkaniowe)	6474 (653)	7 416 (262)	24 691	29 550	456 542 (30 280)	579 572 (12 468)

Źródło: Urząd Statystyczny we Wrocławiu

3.8. Bezpieczeństwo publiczne

3.8.1. Ochrona przeciwpożarowa

W zakresie ochrony przeciwpożarowej na terenie gminy Milicz działa 12 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej. Stacjonują one w Miliczu, Bartnikach, Czatkowicach, Gądkowicach, Łatkowej, Nowym Zamku, Olszy, Piotrkosicach, Potaszni, Praczech, Sułowie i Wziąchowie Wielkim. Wyposażenie tych jednostek jest często niewystarczające, obserwuje się również malejące zainteresowanie członkostwem w tego typu stowarzyszeniach.

3.8.2. Ochrona przeciwpowodziowa

Stopień zagrożenia powodziowego w dolinach rzecznych determinowany jest zarówno czynnikami naturalnymi, takimi jak: rzeźba terenu, gleba, budowa geologiczna, szata roślinna, natężenie opadów atmosferycznych, powierzchnia i ukształtowanie zlewni i jej poszczególnych dopływów, jak również czynnikami antropogenicznymi, takimi jak: regulacja koryt rzecznych, infrastruktura hydrotechniczna, stopień zagospodarowania dolin rzecznych.

Na terenie gminy obszar chroniony wałami przeciwpowodziowymi wynosi 6 661 ha. Długość wałów przeciwpowodziowych wynosi 66,895 km. Długość wałów na Baryczy, na odcinku od 77+635 km do 110+635 km biegu rzeki (lewy brzeg) wynosi 13,575 km, natomiast na prawym brzegu na odcinku od 77+500 km do 110+790 km wynosi 20,180 km. Szerokość korony wałów waha się między 2,0 a 4,0 m, a średnia wysokość zawiera się w granicach 0,60 do 2,00 m.

Tab. 14 Długość wałów przeciwpowodziowych

Lp.	Nazwa rzeki	Długość rzeki na terenie gminy [km]	Długość wałów przeciwpowodziowych [km]		
			wał lewy	wał prawy	razem
1	Barycz	40,24	13,575	20,180	33,755
2	Prądnia	10,40	4,850	3,400	8,250
3	Rybica	9,59	3,910	4,210	8,120
4	Polska Woda	13,00	5,550	3,420	8,970
5	Czarny Potok	6,20	1,650	1,650	3,300
6	Błocieć	2,85	-	2,900	2,900
7	Lilików Gądkowice	8,9	-	1,600	1,600
Ogółem		96,56	29,535	37,360	66,895

Źródło: Program ochrony środowiska dla gminy Milicz

Zagrożenie powodziowe może być spowodowane gwałtownym topnieniem pokrywy śnieżnej, długotrwałymi i intensywnymi deszczami, zlodzeniem rzek, nawałnymi opadami. Skutkami powodzi mogą być zniszczenia i straty finansowe oraz pozaekonomiczne. Pomimo braku możliwości ścisłego określenia czasu, miejsca i wielkości, wieloletnie obserwacje pozwalają wskazać obszary potencjalnego zagrożenia powodziowego.

W celu uzyskania znaczącej poprawy w zakresie ochrony przed powodzią, bez szkód dla gospodarstw i gruntów, należy zrealizować szereg inwestycji polegających na modernizacji niektórych odcinków wałów i tam, gdzie to niezbędne, regulacji rzek. Nie bez znaczenia jest systematyczna konserwacja obwałowań.

W granicach zmiany studium, do której przystąpiono na podstawie uchwały nr XXIII/137/2016 Rady Miejskiej w Miliczu z dnia 21 stycznia 2016 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Milicz uzupełniono według map zagrożenia powodziowego występujące obszary zagrożenia powodziowego.

Część obszarów znajdujących się w granicy opracowania jest w zasięgu:

- Obszarów na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%),
- Obszarów na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q 0,2%),
- Obszarów narażonych na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego.

Część terenu działki nr 106/2 w obrębie Wielgie Milickie (załącznik nr 19 uchwały o przystąpieniu zmiany studium) znajduje się w zasięgu obszaru szczególnego zagrożenia powodzią Q1%.

Zgodnie z ustawą Prawo wodne obszar, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%) stanowi obszar szczególnego zagrożenia powodzią, na którym obowiązują zakazy określone w ustawie Prawo wodne. Zasady oraz warunki uzyskania ewentualnego odstępstwa od ww. zakazów reguluje ustawa Prawo wodne”.

4. STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW

Tereny leśne zajmują ponad 45% powierzchni gminy, a tym samym przewyższają swą powierzchnią grunty użytkowane rolniczo (ok. 40% - na ogólną powierzchnię gminy 39.564 ha użytki rolne stanowiły 16.065,2 ha, czyli 40,6% , w tym grunty orne 11.109 ha.). Występują one głównie w środkowej i południowo-zachodniej części gminy (zwarte kompleksy na północ i południe od miasta Milicz). Mniej zwarte kompleksy leśne występują również w południowo-wschodniej oraz zachodniej części gminy.

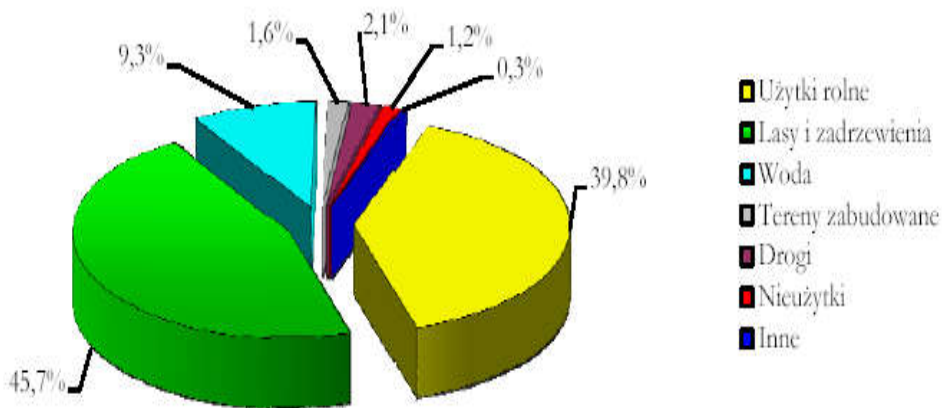
Tab. 15 Struktura użytkowania terenu

Wyszczególnienie	Gmina Milicz		w tym miasto Milicz	
	ha	%	ha	%
OGÓŁEM				
Powierzchnia ogólna	43 561	100,0	1 350	100,0
Użytki rolne razem	17 501	39,8	453	33,6

Lasy	19194	45,7	363	26,9
Pozostałe grunty i nieużytki	6 866	14,5	534	39,5
W GOSPODARSTWACH INDYWIDUALNYCH				
Powierzchnia ogólna	15 800	100,0	251	100,0
Użytki rolne razem	14 653	92,7	142	56,6
Lasy	256	1,6	1	0,4
Pozostałe grunty i nieużytki	891	5,7	108	43,0

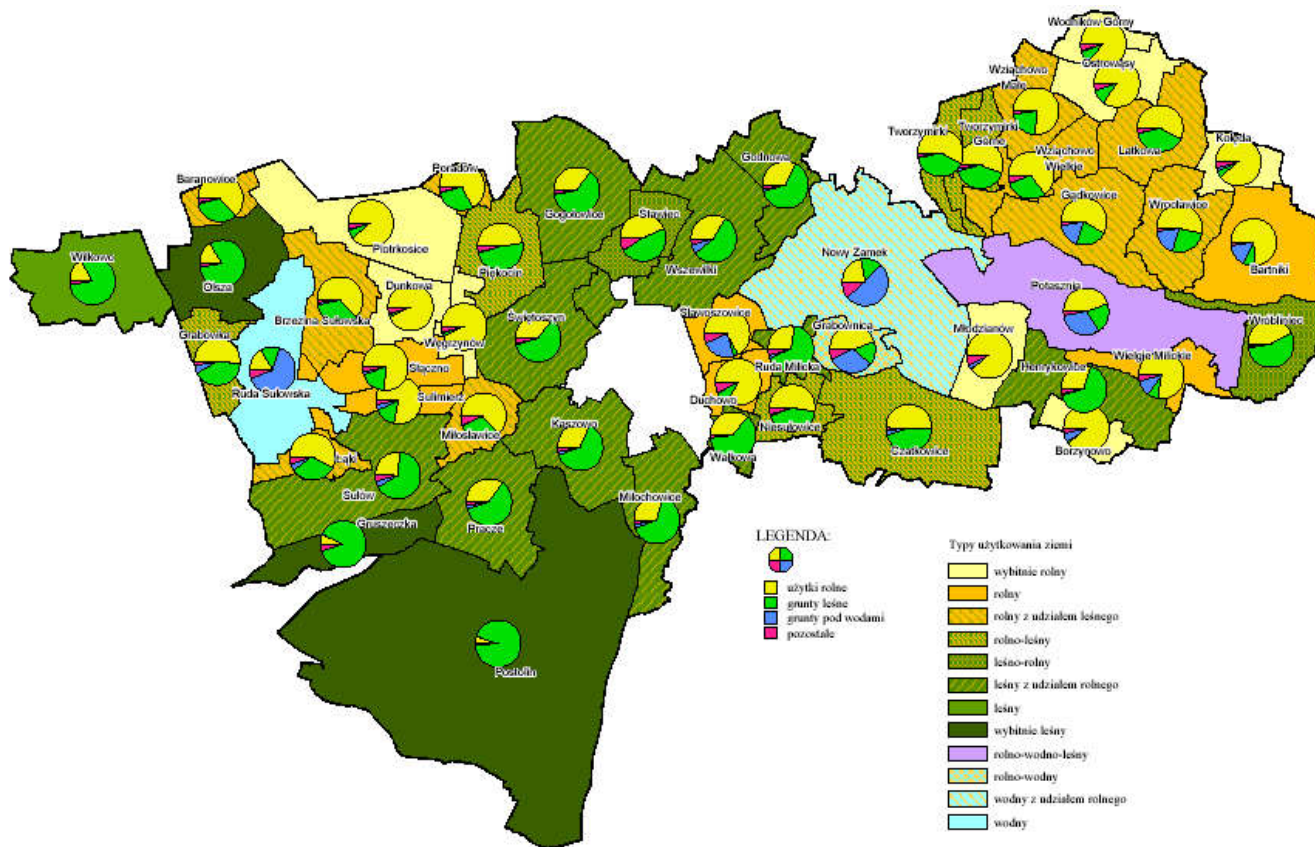
Źródło: Plan urządzeniowo-rolny gminy Milicz

Rys. 6 Struktura użytkowania gruntów w gminie ogółem

Źródło: Plan urządzeniowo-rolny gminy Milicz

Rys. 7 Struktura użytkowania gruntów i typy użytkowania ziemi

Tab. 16 Struktura użytkowania gruntów i typy użytkowania ziemi

l.p.	Obręb	Jedn	Pow. ogólna obszaru	Użytki rolne					Lasy i zadrzewienia	Wody	Tereny zabudowane	Drogi	Nieużytki	Inne	Typ użytkowania ziemi
				razem	Grunty orne	Sady	Łąki	Pastwiska							
1	Baranowice	ha	260,13	160,14	118,14	---	32,05	9,94	83,96	3,25	5,59	6,92	0,28	---	rolny z udz. leśnego
		%	100,0	61,6	45,4	---	12,3	3,8	32,3	1,2	2,1	2,7	0,1	---	
2	Bartniki	ha	1078,5	779,59	481,18	0,26	218,46	79,68	91,18	161,59	18,39	24,91	2,70	0,12	rolny
		%	100,0	72,3	44,6	0,02	20,26	7,4	8,5	15,0	1,7	2,3	0,3	0,0	
3	Borzynowo	ha	276,08	238,22	192,47	---	35,93	9,82	5,66	14,61	7,68	9,68	0,23	---	wybitnie rolny
		%	100,0	86,3	69,7	---	13,0	3,6	2,0	5,3	2,8	3,5	0,1	---	
4	Brzezina Sułowska	ha	750,17	462,32	315,18	0,18	100,16	46,8	254,21	12,31	7,82	12,38	0,74	0,39	rolny z udz. leśnego
		%	100,0	61,6	42,0	0,0	13,4	6,2	33,9	1,6	1,0	1,7	0,1	0,1	
5	Czatkowice	ha	1496,2	737,07	610,45	1,68	71,84	53,09	651,38	45,40	29,20	27,59	2,15	3,44	rolno-leśny
		%	100,0	49,3	40,8	0,1	4,8	3,5	43,5	3,0	2,0	1,8	0,1	0,2	
6	Duchowo	ha	313,98	248,00	170,8	0,19	51,38	25,63	27,17	3,62	13,59	11,89	1,50	8,21	rolny
		%	100,0	79,0	54,4	0,06	16,4	8,2	8,7	1,2	4,3	3,8	0,5	2,6	
7	Dunkowa	ha	484,74	438,83	359,05	0,87	67,0	11,91	9,48	4,07	12,58	19,20	0,58	---	wybitnie rolny
		%	100,0	90,5	74,1	0,2	13,8	2,5	2,0	0,8	2,6	4,0	0,1	---	
8	Gądkowice	ha	1037,2	585,22	381,18	0,48	164,48	39,07	224,85	175,10	23,77	24,65	0,60	3,05	rolny z udz. leśnego
		%	100,0	56,4	36,7	0,0	15,9	3,8	21,7	16,9	2,3	2,4	0,1	0,3	
9	Godnowa	ha	654,06	207,51	136,7	---	61,41	9,4	405,05	11,12	11,53	13,75	---	5,10	leśny z udz. rolnego
		%	100,0	31,7	20,9	---	9,4	1,4	61,9	1,7	1,8	2,1	---	0,8	
10	Gogołowice	ha	1179,4	416,74	264,66	1,03	134,2	16,84	718,06	8,51	12,68	23,57	0,45	1,41	leśny z udz. rolnego
		%	100,0	35,3	22,4	0,1	11,4	1,4	60,7	0,7	1,1	2,0	0,0	0,1	
11	Grabownica	ha	367,99	161,20	108,78	0,28	48,13	4,02	60,43	113,40	5,70	7,72	17,41	2,13	rolnowodny
		%	100,0	43,8	29,6	0,1	13,1	1,1	16,4	30,8	1,5	2,1	4,7	0,6	
12	Grabówka	ha	372,67	187,76	98,28	---	79,04	12,44	148,87	20,46	5,18	9,38	1,02	---	rolno-leśny
		%	100,0	50,4	25,8	---	21,2	3,3	39,9	5,5	1,4	2,5	0,3	---	
13	Gruszczyca	ha	595,51	40,19	36,72	---	---	3,47	517,26	0,03	7,38	5,98	1,59	23,08	wybitnie leśny
		%	100,0	6,7	6,2	---	---	0,6	86,9	0,0	1,2	1,0	0,3	3,9	
14	Henrykowice	ha	860,94	255,57	179,6	---	59,93	16,03	556,44	11,93	10,38	23,76	2,17	0,70	leśny z udz. rolnego
		%	100,0	29,7	20,9	---	7,0	1,9	64,6	1,4	1,2	2,8	0,3	0,1	
15	Kaszowo	ha	956,97	299,44	176,13	1,3	67,61	54,4	589,00	24,21	13,83	19,70	8,06	2,72	leśny z udz. rolnego
		%	100,0	31,3	18,4	0,1	7,1	5,7	61,5	2,5	1,4	2,1	0,8	0,3	
16	Kołąda	ha	361,17	313,90	258,66	0,12	31,66	23,46	15,49	10,06	8,09	12,11	1,51	---	wybitnie rolny
		%	100,0	86,9	71,6	0,0	8,8	6,5	4,3	2,8	2,2	3,4	0,4	---	
17	Łatkowa	ha	786,72	443,64	378,3	0,53	48,16	16,64	304,61	4,27	8,49	19,39	4,52	1,81	rolny z udz. leśnego
		%	100,0	56,4	48,1	0,1	6,1	2,1	38,7	0,5	1,1	2,5	0,6	0,2	
18	Łąki	ha	295,79	166,48	117,88	0,17	30,56	17,87	93,18	14,05	6,62	14,84	0,62	---	rolny z udz. leśnego
		%	100,0	56,3	39,9	0,1	10,3	6,0	31,5	4,7	2,2	5,0	0,2	---	
19	Miłochowice	ha	750,71	216,01	147,36	1,42	41,98	25,25	474,32	21,43	17,13	20,18	1,63	---	leśny z udz. rolnego
		%	100,0	28,8	19,6	0,2	5,6	3,4	63,2	2,9	2,3	2,7	0,2	---	
20	Miłostawice	ha	421,10	257,49	156,86	6,72	80,61	13,30	121,49	4,62	12,57	16,39	8,26	0,26	rolny z udz. leśnego
		%	100,0	61,1	37,3	1,6	19,1	3,2	28,9	1,1	3,0	3,9	2,0	0,1	
21	Młodzianów	ha	513,86	448,84	371,72	---	61,18	15,95	5,49	14,26	9,12	33,78	2,36	---	wybitnie rolny
		%	100,0	87,3	72,3	---	11,9	3,1	1,1	2,8	1,8	6,6	0,5	---	
22	Niesułowice	ha	381,09	196,83	132,64	1,51	40,55	22,13	156,79	5,75	5,53	9,74	0,84	5,61	rolno-leśny
		%	100,0	51,6	34,8	0,4	10,6	5,8	41,1	1,5	1,5	2,6	0,2	1,5	
23	Nowy Zamek	ha	2569,4	560,36	275,61	---	263,15	21,63	398,57	1304,6	15,31	27,56	261,24	1,76	wodny

		%	100,0	21,8	10,7	---	10,2	0,8	15,5	50,8	0,6	1,1	10,2	0,1	z udz. rolnego
24	Olsza	ha	899,62	143,69	98,93	---	23,01	21,74	723,25	2,64	6,58	13,64	9,84	---	wybitni e leśny
		%	100,0	16,0	11,0	---	2,6	2,4	80,4	0,3	0,7	1,5	1,1	---	
25	Ostrowąsy	ha	519,82	432,49	371,3	2,59	19,40	39,19	52,66	2,27	8,99	15,26	6,75	2,41	wybitni e rolny
		%	100,0	83,2	71,4	0,5	3,7	7,5	10,1	0,4	1,7	2,9	1,1	0,5	
26	Piękocin	ha	724,63	338,76	220,26	0,23	106,32	11,95	338,63	8,21	11,88	24,09	3,02	0,03	rolno-leśny
		%	100,0	46,7	30,4	0,0	14,7	1,6	46,7	1,1	1,6	3,3	0,4	0,0	
27	Piotrkosice	ha	1200,5	1047,5	682,87	0,16	287,46	76,97	75,48	8,31	19,57	45,98	2,81	0,88	wybitni e rolny
		%	100,0	87,3	56,9	0,0	23,9	6,4	6,3	0,7	1,6	3,8	0,2	0,1	
28	Poradów	ha	195,28	127,30	86,06	---	32,24	9,0	55,80	1,73	3,70	5,84	0,80	0,11	rolny z udz. leśnego
		%	100,0	65,2	44,1	---	16,5	4,6	28,6	0,9	1,9	3,0	0,4	0,1	
29	Postolin	ha	6547,0	320,67	217,0	2,39	72,43	28,86	6147,1	8,01	20,20	30,52	14,91	5,58	wybitni e leśny
		%	100,0	4,9	3,3	0,0	1,1	0,4	93,9	0,1	0,3	0,5	0,2	0,1	
30	Potasznia	ha	1934,4	850,04	589,99	0,93	190,74	68,39	403,06	603,01	23,19	32,98	16,50	5,63	rolno-wodno-leśny
		%	100,0	43,9	30,5	0,0	9,9	3,5	20,8	31,2	1,2	1,7	0,9	0,3	
31	Pracze	ha	958,62	334,22	232,3	0,28	63,71	37,93	560,60	27,47	13,56	15,08	5,64	2,05	leśny z udz. rolnego
		%	100,0	34,9	24,2	0,0	6,6	4,0	58,5	2,9	1,4	1,6	0,6	0,2	
32	Ruda Miłicka	ha	204,94	55,39	38,49	0,5	14,93	1,48	129,00	5,41	7,28	6,93	---	0,93	leśny z udz. rolnego
		%	100,0	27,0	18,8	0,24	7,3	0,7	62,9	2,6	3,6	3,4	---	0,5	
33	Ruda Sułowska	ha	1239,4	199,71	81,45	---	117,47	0,79	169,40	784,65	9,72	14,05	61,88	---	wodny
		%	100,0	16,1	6,6	---	9,5	0,1	13,7	63,3	0,8	1,1	5,0	---	
34	Sławoszowice	ha	364,73	213,61	148,74	1,27	60,87	2,74	12,13	72,24	44,35	17,29	3,46	1,64	rolny
		%	100,0	58,6	40,8	0,3	16,7	0,8	3,3	19,8	12,2	4,7	0,9	0,4	
35	Słaczno	ha	527,04	366,81	277,84	---	92,8	16,17	96,17	11,63	14,52	14,43	1,98	1,50	rolny
		%	100,0	73,4	52,7	---	17,6	3,1	18,2	2,2	2,8	2,7	0,4	0,3	
36	Stawiec	ha	503,11	212,46	170,67	---	11,48	30,32	228,00	4,16	17,43	20,87	12,00	8,18	leśno-rolny
		%	100,0	42,2	33,9	---	2,3	6,0	45,3	0,8	3,5	4,1	2,4	1,6	
37	Sulmierz	ha	307,51	236,14	181,0	---	39,51	15,63	44,14	12,13	5,33	9,43	0,34	---	rolny
		%	100,0	76,8	58,9	---	12,8	5,1	14,4	3,9	1,7	3,1	0,1	---	
38	Sułów	ha	1361,6	341,64	246,47	5,41	63,93	25,83	843,14	55,44	65,99	31,04	17,60	6,76	leśny z udz. rolnego
		%	100,0	25,1	18,1	0,4	4,7	1,9	61,9	4,1	4,8	2,3	1,3	0,5	
39	Świętoszyn	ha	981,30	347,04	240,54	---	67,32	39,18	575,78	11,61	13,66	29,19	2,71	1,32	leśny z udz. rolnego
		%	100,0	35,4	24,5	---	6,9	4,0	58,7	1,2	1,4	3,0	0,3	0,1	
40	Tworzymirki	ha	307,12	172,33	124,56	---	31,16	16,61	118,74	3,05	4,89	7,55	0,57	---	rolno-leśny
		%	100,0	56,1	40,6	---	10,1	5,4	38,7	1,0	1,6	2,5	0,2	---	
41	Tworzymirki Górne	ha	394,19	215,83	166,44	---	43,65	5,74	156,35	7,16	4,70	10,05	0,12	---	rolno-leśny
		%	100,0	54,8	42,2	---	11,1	1,5	39,7	1,8	1,2	2,5	0,0	---	
42	Wałkowa	ha	214,41	76,33	47,61	5,57	16,53	6,62	131,30	0,30	2,74	3,16	0,58	---	leśny z udz. rolnego
		%	100,0	35,6	22,2	2,6	7,7	3,1	61,2	0,1	1,3	1,5	0,3	---	
43	Węgrzynów	ha	284,17	244,77	224,92	0,06	13,27	6,52	6,64	1,53	20,82	9,53	0,74	0,14	wybitni e rolny
		%	100,0	86,1	79,1	0,0	4,7	2,3	2,3	0,5	7,3	3,4	0,3	0,0	
44	Wielgie Miłickie	ha	417,98	317,10	158,36	---	139,78	18,97	31,71	42,11	8,45	17,80	0,10	0,72	rolny
		%	100,0	75,9	37,9	---	33,4	4,5	7,6	10,1	2,0	4,3	0,0	0,2	
45	Wilkowo	ha	1050,8	179,43	95,01	0,38	79,54	4,50	836,33	3,63	5,85	13,48	12,09	---	leśny
		%	100,0	17,1	9,0	0,0	7,6	0,4	79,6	0,3	0,6	1,3	1,2	---	
46	Wodników Górny	ha	318,29	267,32	234,43	1,48	19,19	12,23	26,94	3,97	6,88	12,96	0,22	---	wybitni e rolny
		%	100,0	84,0	73,7	0,5	6,0	3,8	8,5	1,2	2,2	4,1	0,1	---	
47	Wrocławice	ha	762,70	400,99	302,5	0,71	90,1	7,68	199,06	138,18	8,46	13,87	2,14	---	rolny z udz. leśnego
		%	100,0	52,6	39,7	0,1	11,8	1,0	26,1	18,1	1,1	1,8	0,3	---	
48	Wróbliniec	ha	680,57	284,92	110,71	---	142,81	31,41	366,03	8,79	10,07	10,09	0,57	0,1	leśno-rolny
		%	100,0	41,9	16,3	---	21,0	4,6	53,8	1,3	1,5	1,5	0,1	0,0	

49	Wszewilki	ha	1397,2	460,75	247,95	---	184,08	28,71	751,80	92,26	34,84	39,51	3,53	14,48	leśny z udz. rolnego
		%	100,0	33,0	17,7	---	13,2	2,1	53,8	6,6	2,5	2,8	0,3	1,0	
50	Wziąchowo Małe	ha	555,57	412,39	376,86	4,9	12,06	18,58	122,05	3,02	7,42	9,79	0,90	---	rolny z udz. leśnego
		%	100,0	74,2	67,8	0,9	2,2	3,3	22,0	0,5	1,3	1,8	0,2	---	
51	Wziąchowo Wielkie	ha	549,22	345,16	252,14	0,58	80,6	11,84	159,99	4,95	12,30	24,87	0,39	1,56	rolny z udz. leśnego
		%	100,0	82,8	45,9	0,1	14,7	2,2	29,1	0,9	2,2	4,5	0,1	0,3	
	Gmina ogółem	ha	42166,15	16786,12	11691,75	44,17	3905,87	1144,33	19272,17	3916,51	681,51	894,36	501,67	113,82	leśno-rolny
		%	100,0	39,8	27,7	0,1	9,3	2,7	45,7	9,3	1,6	2,1	1,2	0,3	

Źródło: Plan urzędniowo-rolny gminy Milicz

We władaniu sektora publicznego na obszarze gminy Milicz znajduje się 28789,98 ha, co stanowi 68,3% ogólnej powierzchni gruntów w gminie. Zasób tego sektora tworzą grunty:

- Agencji Nieruchomości Rolnych (ANR) o łącznej powierzchni 7187,25 ha (17,0% powierzchni gminy);
- Państwowego Gospodarstwa Leśnego (PGL) o łącznej powierzchni 19082,97 ha (45,3% powierzchni gminy);
- stanowiące własność komunalną o łącznej powierzchni 1620,37 ha (3,8% powierzchni gminy);
- pozostałe, o łącznej powierzchni 899,39 ha (2,1% powierzchni gminy).

Grunty Państwowego Gospodarstwa Leśnego występują w każdym obrębie gminy, za wyjątkiem Węgrzynowa. Największe powierzchnie zajmują one w obrębie Postolin – 6182,11 ha, co stanowi 32,4% ogólnej powierzchni gruntów PGL. W pozostałych obrębach powierzchnia gruntów PGL waha się od ok. 2 ha w Młodzianowie do ok. 860 ha w Sułowie.

Na grunty składające się na własność komunalną składają się głównie grunty będące we władaniu gminy Milicz. Największe powierzchnie (powyżej 100 ha) występują w obrębach Potasznia (107,69 ha) i Młodzianów (110,05 ha). W pozostałych obrębach wynoszą od ok. 1,70 ha w Wałkowej do ok. 84 ha w Świętoszynie.

Pozostałe grunty sektora publicznego to przede wszystkim grunty we władaniu Polskich Kolei Państwowych (ok. 40 ha) oraz grunty Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad (ok. 26 ha).

We władaniu sektora publicznego znajduje się 4593,82 ha użytków rolnych, 18900,45 ha gruntów leśnych, 3697,75 ha wód, 147,80 ha terenów zabudowanych, 892,00 ha pod drogami, 448,54 ha nieużytków i 109,62 innych gruntów (użytki kopalne, tereny kolejowe)

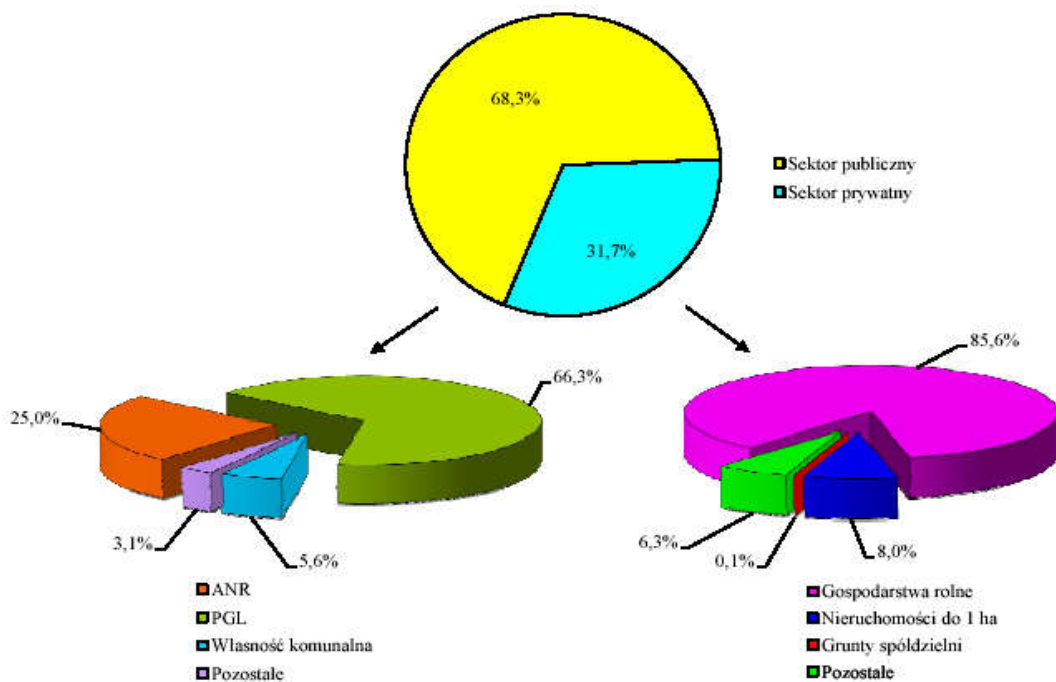
Grunty będące we władaniu sektora prywatnego zajmują powierzchnię 13376,16 ha, co stanowi 31,7% powierzchni ogólnej gminy. Na sektor ten składają się grunty:

- indywidualnych gospodarstw rolnych – o łącznej powierzchni 11453,63 ha
- nieruchomości do 1 ha – o łącznej powierzchni 1070,89 ha
- spółdzielni - o łącznej powierzchni 3,10 ha
- pozostałe – o łącznej powierzchni 848,55 ha

Na terenie gminy funkcjonuje Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” w Miliczu, której działalność związana jest z obsługą rolnictwa na terenie gminy. Pozostałe grunty sektora prywatnego to przede wszystkim grunty stanowiące własność spółek i innych podmiotów gospodarczych, których działalność nie jest związana z rolnictwem.

We władaniu sektora prywatnego na terenie gminy Milicz znajduje się 12192,29 ha użytków rolnych, 371,71 ha gruntów leśnych, 218,76 ha wód, 533,71 ha terenów zabudowanych, 2,36 ha dróg, 53,13 ha nieużytków i 4,20 ha innych gruntów.

Rys. 8 Struktura władania gruntami w gminie ogółem

Źródło: Plan urzędniowo-rolny gminy Milicz

5. GOSPODARKA

5.1. Rolnictwo

Głównym właścicielem użytków rolnych na terenie gminy są gospodarstwa indywidualne, w których posiadaniu jest 83,7 %, w mieście ich udział jest mniejszy i wynosi 31,3 %. Spory udział we własności użytków rolnych ma tu Skarb Państwa reprezentowany przez Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa.

Tab. 17 Struktura użytków rolnych

Wyszczególnienie	Gmina Milicz		w tym miasto Milicz	
	ha	%	ha	%
OGÓŁEM				
Użytki rolne razem	17 501	100,0	453	100,0
grunty orne	12 396	70,8	306	67,5
sady	54	0,3	-	-
łąki	4 075	23,3	22	4,9
pastwiska	976	5,6	125	27,6
W GOSPODARSTWACH INDYWIDUALNYCH				
Użytki rolne razem	14 653	100,0	142	100,0
grunty orne	10 513	71,7	127	89,4
sady	50	0,3	-	-
łąki	3 537	24,1	8	5,6
pastwiska	553	3,9	7	5,0

Źródło: ewidencja gruntów

Procentowy udział gruntów rolnych w poszczególnych klasach bonitacyjnych przedstawia się następująco:

Tab. 18 Udział gruntów rolnych w poszczególnych klasach bonitacyjnych

Grunty orne		Użytki zielone	
Klasa	% %	Klasa	% %
I	-	I	-
II	-	II	-
III a	1,51	III	1,52
III B	6,20		
IV a	11,91		
IV b	14,27	IV	48,27
V	39,44	V	43,70
VI	25,88	VI	6,08
VI z	0,79	VI z	0,43

Źródło: ewidencja gruntów

Jak wynika z powyższej tabeli największe powierzchnie zajmują grunty w IV V klasach bonitacyjnych. Świadczy to o małej przydatności rolniczej gruntów rolnych do prowadzenia intensywnej gospodarki uprawowej. Wyróżnia się 6 kompleksów przydatności rolniczej gleb. Są to głównie kompleksy gleb żytnich , oraz w minimalnym procencie / ok. 6% / gleby kompleksu pszennego dobrego.

Największe kompleksy najlepszych gleb występują w obrębach następujących wsi :

- Ostrowąsy, Wziąchowo Małe i Wielkie, Latkowa, Gądkowice / pierwszy kompleks /,
- Poradów, Piotrkosice, Brzezina Sułowska, Dunkowa, Piękocin i Węgrzynów /drugi kompleks/.

Na tych dwóch obszarach dobre grunty /III i IV klasy / wkraczają również na tereny istniejącej zabudowy, stąd wynikają ograniczenia co do rozwoju urbanistycznego danej miejscowości, przy wyznaczaniu nowych terenów pod zabudowę. Podjęte zostały działania w celu maksymalnego ograniczenia nowych terenów na działkach gdzie występuje III klasa bonitacyjna. Odstępstwami są jedynie przypadki kiedy grunty tych klas występują wśród istniejącej już zabudowy lub na wyraźny wniosek właściciela działki.

Szczególnie chronionymi gruntami wśród w/w winny być grunty położone w obrębach pomiędzy Piotrkosicami a Słaczem oraz Ostrowąsami i Wziąchowem Wielkim. Mniejsze kompleksy gleb chronionych / przedstawione również na rysunku studium/ występują w obrębie następujących wsi : Bartniki, Wróbliniec, Henrykowice, Czatkowice, Kaszowo, Pracze i Sułów.

Z powodów słabych gleb plony podstawowych roślin uzyskiwane w gminie są średnio 20-40% niższe od średnich województwa. Jedynie w przypadku zboża mniej wymagającego jakim jest żyto – średnie plony w gminie niewiele odbiegają od średnich województwa.

Główną przyczyną zaorywania użytków zielonych jest spadek hodowli zwierząt w gospodarstwach rolnych (w szczególności bydła). Zmiany w sposobie użytkowania gruntów stwierdzono również w uprawach sadowniczych. Powierzchnia sadów zmniejszyła się o około 8,50 ha. Ponadto ok. 116 ha gruntów oznaczonych w ewidencji jako grunty orne stanowią obecnie obszary zainwestowane. Największą taką zmianę w sposobie użytkowania gruntów zanotowano w Sułowie (ok. 17 ha). W wyniku inwentaryzacji terenowej stwierdzono także, iż 6,1% powierzchni użytków rolnych w gminie jest odłogowanych (1023,17 ha). Grunty orne stanowią 60,4%, natomiast użytki zielone 39,6% ogólnej powierzchni gruntów odłogowanych. Pomimo tych proporcji zjawisko odłogowania w większym stopniu dotyczy użytków zielonych (8,0% ogólnej powierzchni użytków zielonych) niż gruntów ornych (5,3% ogólnej powierzchni gruntów ornych) (Tab. 10, Rys. 17). Najwięcej gruntów odłogowanych, powyżej 100 ha, stwierdzono w obrębach Kaszowo (119,55 ha – 40,1% powierzchni użytków rolnych) i Wszewilki (105,67 ha – 22,9% powierzchni użytków rolnych), a najmniej w obrębach: Baranowice, Brzezina Sułowska, Grabówka, Kolęda, Latkowa, Niesułowice, Ostrowąsy, Tworzymirki, Węgrzynów, Wziąchowo Małe, Wziąchowo Wielkie (poniżej 1% powierzchni użytków rolnych).

Głównym powodem występowania odłogowania gruntów są planowane i obecnie prowadzone działania inwestycyjne, związane z nierolniczym zagospodarowaniem obszarów (w tym także pod inwestycje drogowe). Niejednokrotnie przyczyną takiego zjawiska jest również występowanie niekorzystnych warunków produkcji

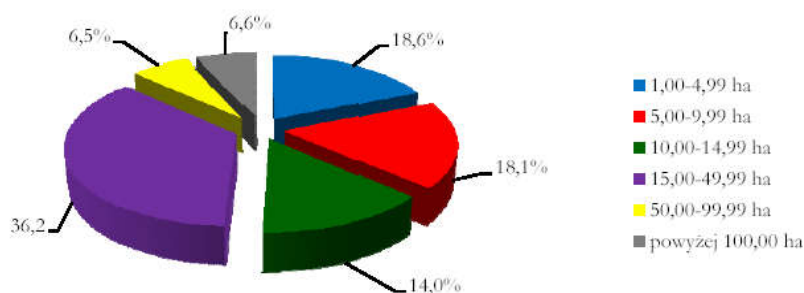
rolniczej spowodowanych niską jakością gleb, jak i niska opłacalność produkcji w małoobszarowych gospodarstwach oraz niski poziom hodowli bydła (w przypadku odłogowanych użytków zielonych).

5.1.1. Charakterystyka gospodarstw rolnych

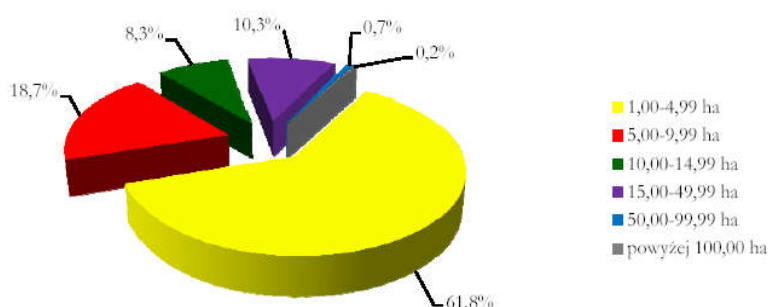
Według danych UM w Miliczu, obejmujących grunty własne i dzierżawione gospodarstw indywidualnych powyżej 1 ha (stan na styczeń 2010r.) na wiejskim terenie gminy Milicz funkcjonuje 1750 gospodarstw rolnych o łącznej powierzchni 13014,59 ha. Średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi 7,44 ha. W poszczególnych obrębach zawiera się ona od 2,71 ha w Rudzie Milickiej do 65,98 ha we Wziąchowie Małym. W rozbiu gospodarstw na grupy obszarowe sytuacja przedstawia się następująco:

- gospodarstwa z grupy obszarowej od 1,00 do 4,99 ha stanowią najwięcej, bo ponad 60,0% ogólnej liczby gospodarstw i zajmują powierzchnię 2415,78 ha, co daje 18,6% ogólnej powierzchni gospodarstw;
- gospodarstwa z grupy obszarowej od 5,00 do 9,99 ha stanowią 18,7% ogólnej liczby gospodarstwa i zajmują powierzchnię 2351,32 ha, co daje 18,1% powierzchni wszystkich gospodarstw;
- gospodarstwa z grupy obszarowej od 10,00 do 14,99 ha stanowią 8,3% ogólnej liczby gospodarstwa i zajmują powierzchnię 1822,44 ha, co daje 14,0% powierzchni wszystkich gospodarstw;
- gospodarstwa z grupy obszarowej od 14,00 do 49,99 ha stanowią 10,3% ogólnej liczby gospodarstwa i zajmują powierzchnię 4711,90 ha, co daje 36,2% powierzchni wszystkich gospodarstw;
- gospodarstwa z grupy obszarowej od 50,00 do 99,99 ha stanowią 0,7% ogólnej liczby gospodarstwa i zajmują powierzchnię 848,04 ha, co daje 6,5% powierzchni wszystkich gospodarstw;
- gospodarstwa z grupy obszarowej powyżej 100 ha stanowią 0,2% ogólnej liczby gospodarstwa i zajmują powierzchnię 865,11 ha, co daje 6,6% powierzchni wszystkich gospodarstw;

Rys. 9 Powierzchniowy udział indywidualnych gospodarstw rolnych w grupach obszarowych dla gminy [%]

Rys. 10 Struktura ilościowa gospodarstw indywidualnych w grupach obszarowych

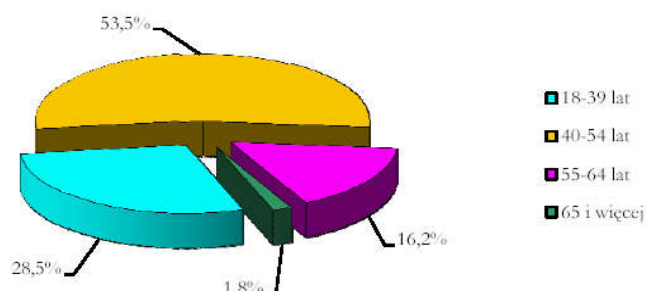
Gospodarstw powyżej 15 ha (czyli takich, które mogą stanowić podstawowe źródło dochodu) jest na terenie gminy 198 (tj. 11,2% ogólnej ilości gospodarstw), z czego tylko 4 o powierzchni przekraczającej 100 ha. Powierzchnia gruntów zajmowanych przez te gospodarstwa jest znaczna i wynosi 6425,05 ha, co stanowi prawie połowę powierzchni wszystkich gospodarstw w gminie (49,37%).

Gospodarstwa największe, o powierzchni powyżej 100 ha znajdują się tylko w 3 miejscowościach, tj. Ostrowąsy, Tworzymirki i Wziąchowo Małe. Ich średnia powierzchnia wynosi 216,28 ha.

Struktura wiekowa osób prowadzących gospodarstwa rolne jest dość korzystna. Ponad 80% spośród gospodarzy znajduje się w wieku od 19 do 54 lat. W rozbiciu na poszczególne grupy wiekowe sytuacja przedstawia się następująco:

- 8-39 lat – 28,5% (111 osób)
- 40-54 lat – 53,5% (208 osób)
- 55 – 64 lat – 16,2% (63 osoby)

Rys. 11 Struktura wiekowa osób prowadzących gospodarstwa rolne

5.2. Leśnictwo

Tereny leśne zajmują ponad 45% powierzchni gminy, a tym samym przewyższają swą powierzchnią grunty użytkowane rolniczo (ok. 40%). Występują one głównie w środkowej i południowo-zachodniej części gminy (zwarte kompleksy na północ i południe od miasta Milicz). Mniej zwarte kompleksy leśne występują również w południowo-wschodniej oraz zachodniej części gminy. Największym udziałem lasów i zadrzewień w ogólnej powierzchni charakteryzują się obręby: Postolin (93,9%), Gruszczyca (86,9%), Olsza (80,4%) i Wilkowo (79,6%). Zróżnicowana struktura litologiczna oraz warunki gruntowo-wodne ukształtowały kilka typów siedliskowych lasów występujących na terenie gminy. Wśród nich dominują siedliska borowe: bór suchy (największa zwarta powierzchnia w południowo-zachodniej części gminy), bór mieszany świeży, bór świeży i bór mieszany wilgotny. Miejscami występuje las mieszany świeży i las mieszany wilgotny.

Gatunkiem najczęściej spotykanym w milickich lasach jest sosna. Występuje ona zwłaszcza na przepuszczalnym, piaszczysto-żwirowym podłożu. Wśród tej sosnowej monokultury występują enklawy lasów liściastych, w skład których wchodzi dęby, olsze, brzozy i buki. W obecnym wprowadzaniu nowych nasadzeń dąży się do sukcesywnej przebudowy składu gatunkowego lasów, poprzez preferowanie gatunków drzew liściastych.

Tab. 19 Powierzchnia lasów

Lp.	obręb	Pow. obrębu ogółem	Grunty leśne			Stopień lesistości
			Lasy	Grunty zadrzewione i zakrzewione	razem	
			ha	ha	ha	
1	Baranowice	260,13	83,43	0,53	83,96	32,3
2	Bartniki	1078,47	86,89	4,29	91,18	8,5
3	Borzynowo	276,08	5,66	---	5,66	2,0
4	Brzezina Sułowska	750,17	251,83	2,38	254,21	33,9
5	Czatkowice	1496,22	638,35	13,03	651,38	43,5
6	Duchowo	313,98	22,10	5,07	27,17	8,7
7	Dunkowa	484,74	7,64	1,84	9,48	2,0
8	Gądkowice	1037,25	214,43	10,42	224,85	21,7
9	Godnowa	654,06	404,56	0,49	405,05	61,9
10	Gogołowice	1179,40	715,38	0,67	716,05	60,7
11	Grabownica	367,99	48,54	11,89	60,43	16,4
12	Grabówka	372,67	144,80	4,07	148,87	39,9

13	Gruszczyca	595,51	514,23	3,03	517,26	86,9
14	Henrykowice	860,94	554,94	1,50	556,44	64,6
15	Kaszowo	956,97	588,12	0,88	589,00	61,5
16	Kołąda	361,17	11,26	4,23	15,49	4,3
17	Łatkowa	786,72	304,15	0,46	304,61	38,7
18	Łąki	295,79	89,54	3,64	93,18	31,5
19	Miłochowice	750,71	471,47	2,85	474,32	63,2
20	Miłosławice	421,10	119,75	1,74	121,49	28,9
21	Młodzianów	513,86	4,10	1,39	5,49	1,1
22	Niesułowice	381,09	155,49	1,30	156,79	41,1
23	Nowy Zamek	2569,43	307,72	90,84	398,57	15,5
24	Olsza	899,62	720,97	2,28	723,25	80,4
25	Ostrowąsy	519,82	49,74	2,92	52,66	10,1
26	Piękocin	724,63	338,09	0,54	338,63	46,7
27	Piotrkosice	1200,49	74,62	0,86	75,48	6,3
28	Poradów	195,28	55,62	0,18	55,80	28,6
29	Postolin	6546,96	6141,94	3,13	6147,07	93,9
30	Potasznia	1934,42	375,26	27,80	403,06	20,8
31	Pracze	958,62	560,21	0,39	560,60	58,5
32	Ruda Milicka	204,94	127,78	1,22	129,00	62,9
33	Ruda Sułowska	1239,42	122,89	46,51	169,40	13,7
34	Sławoszowice	364,73	10,73	1,40	12,13	3,3
35	Słaczno	527,04	93,74	2,43	96,17	18,2
36	Stawiec	503,11	227,17	0,83	228,00	45,3
37	Sulimierz	307,51	42,17	1,97	44,14	14,4
38	Sułów	1361,61	839,15	3,99	843,14	61,9
39	Świętoszyn	981,30	573,95	1,83	575,78	58,7
40	Tworzymirki	307,12	117,22	1,52	118,74	38,7
41	Tworzymirki Górne	394,19	151,99	4,35	156,35	39,7
42	Wałkowa	214,41	131,30	---	131,30	61,2
43	Węgrzynów	284,17	5,55	1,09	6,64	2,3
44	Wielgie Milickie	417,98	24,61	7,10	31,71	7,6
45	Wilkowo	1050,82	835,98	0,35	836,33	79,6
46	Wodników Górny	318,29	25,45	1,49	26,94	8,5
47	Wrocławice	762,70	179,41	19,45	199,06	26,1
48	Wróbliniec	680,57	365,94	0,09	366,03	53,8
49	Wszewilki	1397,17	750,18	1,62	751,80	53,8
50	Wziąchowo Małe	555,57	110,51	11,54	122,05	22,0
51	Wziąchowo Wielkie	549,22	159,96	0,03	159,99	29,1
	Gmina ogółem	42166,15	18 958,72	313,46	19 272,17	45,7

Na terenie gminy istnieją również mniejsze zbiorniki hodowlane użytkowane przez prywatnych właścicieli (np. Wszewilki, Sułów, Kaszowo, Stawiec, Niesułowice).

5.4. Działalność gospodarcza

Miasto Milicz pełni rolę głównego ośrodka gospodarczego w gminie. Bazę usługową Milicza uzupełniają mniejsze firmy zlokalizowane w innych miejscowościach gminy: w Bartnikach, Piotrkosicach, Sławoszowicach i Sułowie.

Branża mięsna w gminie to głównie dwa zakłady przetwórstwa mięsnego: Polski Koncern Mięsny Duda S.A. oraz P.P.H.U. Zakład Mięsny E. i M. Smolarek. Są one głównymi odbiorcami trzody chlewnej pochodzącej z milickich gospodarstw. Na terenie gminy brakuje punktów świadczących usługi w zakresie serwisu oraz naprawy maszyn i sprzętu rolniczego. Dlatego też rolnicy są zmuszeni do naprawy maszyn we własnym zakresie. Znaczącą rolę w zaopatrzeniu oraz zbyciu produktów rolnych mają miasta Wrocław, Trzebnica, Cieszków, Krotoszyn i Żmigród.

Według informacji Banku Danych Regionalnych na koniec roku 2010 na terenie gminy Milicz prowadziło działalność łącznie 2272 podmioty gospodarcze. W liczbie tej około 5% stanowiły podmioty sektora publicznego.

Najczęściej występującą formą prawną to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W omawianym roku podmioty tego typu stanowiły blisko 80% wszystkich podmiotów gospodarczych. Drugą w kolejności najliczniejszą formą prawną są spółki handlowe, które w liczbie 58 (w tym 21 z udziałem kapitału zagranicznego) stanowią 2,6% wszystkich podmiotów sektora prywatnego. Szczegółowe informacje o liczbie podmiotów gospodarczych i ich formie prawnej zawiera poniższa tabela.

Tab. 20 Podmioty gospodarki narodowej w gminie Milicz (według rejestru REGON) w latach 2006-2010

Liczba podmiotów					
		2006		2010	
		Miasto Milicz	Obszar wiejski gminy	Miasto Milicz	Obszar wiejski gminy
podmioty gosp. narodowej ogółem		1423	675	1447	822
sektor publiczny	sektor publiczny ogółem	85	9	92	8
	państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	40	9	42	8
	spółki handlowe	1	---	2	---
sektor prywatny	podmioty gosp. narodowej ogółem	1338	666	1353	806
	osoby fizyczne	1013	570	994	695
	spółki handlowe	31	25	36	32
	spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	13	10	10	11
	spółdzielnie	12	---	12	---
	fundacje	0	---	4	---
	stowarzyszenia i organizacje społeczne	40	24	47	28

Źródło: Bank Danych Regionalnych

Najwięcej podmiotów prowadzi działalność z zakresu handlu i napraw, obsługi nieruchomości i działalności gospodarczej oraz przemysłu. Stanowią one łącznie ponad połowę wszystkich podmiotów (63,8%).

Spośród 51 obrębów, w 20 z nich nie ma obiektów handlowych. Zastępują je podmioty gospodarcze oferujące handel obwoźny.

Na obszarze gminy istnieją stacje benzynowe – dwie w Miliczu. Pozostałe znajdują się w Sułowie i Sławoszowicach. Mieszkańcy gminy zaopatrują się w paliwo w stacjach zlokalizowanych poza granicami gminy, np. w Sulmierzycach i Wierzchowicach.

5.5. Turystyka

Dzięki sprzyjającym walorom turystyczno-rekreacyjnym oraz historycznym, gmina Milicz jest terenem, który cieszy się dużym zainteresowaniem turystów. Duże połacie lasów o różnej strukturze, bliskość stawów i bogactwo przyrody gwarantują wspaniałą wypoczynek i kontakt z przyrodą.

Atrakcyjność turystyczna i rekreacyjna gminy Milicz wyraża się poprzez bogactwo flory i fauny, duże obszary leśne. Stwierdzono, że na tym obszarze gniazduje 125 gatunków ptaków, w tym wiele gatunków rzadkich ptaków wodnych i błotnych. Duża powierzchnia oraz zróżnicowanie siedliskowe powoduje, że oprócz fauny występuje duże bogactwo pod względem florystycznym. Stwierdzono 546 gatunków roślin

5.5.1. Znakowane trasy turystyczne

Na terenie gminy Milicz wyznaczono kilkanaście szlaków turystycznych – pieszych, rowerowych, konnych i kajakowych. Dla rowerzystów Dolina Baryczy jest wymarzonym miejscem, gdyż liczna sieć utwardzonych dróg leśnych oraz dróg lokalnych o niskim natężeniu ruchu, piękne krajobrazy, a także urozmaicona rzeźba terenu szczególnie zachęca do wycieczek rowerowych. Warto wspomnieć, że przez Dolinę Baryczy biegnie międzynarodowy szlak rowerowy Eurovelo R9 wiodący od Bałtyku do Adriatyku.

Do szlaków pieszych i rowerowych przecinających miasto Milicz zaliczamy:

- Szlak czerwony „Zamkowy” – prowadzący od Żmigrodu do Milicza - Karłów. Jego długość to prawie 70 km. Szlak łączy ze sobą najczęściej odwiedzane miejsca Doliny Baryczy: zabytkowe miasta, miasteczka, wsie z zabytkowymi zabudowaniami pałacowymi, część stawów milickich. Przechodzi przez zamek żmigrodzki, miejsce po zamku w Sułowie, zamek myśliwski na Wzgórzu Joanny oraz w pobliżu ruin zamku w Miliczu. W Miliczu prowadzi nas od stacji PKP, do starej części miasta - Rynku i dalej do Ośrodka Sportu i Rekreacji w Miliczu – Karłów. Długość szlaku czerwonego prowadzącego przez miasto Milicz to około 5 km.
- Szlak czerwony rowerowy stanowi tzw. Trzebnicką Pętlę Rowerową o długości 171 km, pozwala dotrzeć do gminy Milicz od strony Żmigrodu, bądź też od południa, ze Wzgórz Trzebnickich, przez Kuźniczysko, Staw Sieczkowski, Jamnik i rezerwat „Olszyny Niezgodzkie” do Rudy Sułowskiej. Tu też łączy się ze Szlakiem Rowerowym Doliny Baryczy. Szlak odnowiono w całości, a gmina Milicz partycypowała w kosztach odnowienia go na odcinku przebiegającym na jej terenach przez miejscowości Ruda Sułowska – Grabówka – Olsza – Wilków,
- Szlak Niebieski „Archeologiczny” – stanowi on część dłuższego szlaku archeologicznego prowadzącego przez najciekawsze obiekty archeologiczne północno-wschodniej części Dolnego Śląska. Na terenie Doliny Baryczy szlak łączy ze sobą dawne grody średniowieczne np. grodzisko kasztelańskie w Miliczu, zamki, osady targowe. Na trasie szlaku leżą najciekawsze zbiorniki stawów milickich, z których najstarsze mają genezę średniowieczną, liczne urządzenia służące do spiętrzania wody, groble, jazy, kanały. Na trasie szlaku natrafimy również na dawne ośrodki hutnicze, które wykorzystywały miejscowe pokłady rudy darniowej. Przez miasto Milicz szlak ten prowadzi od dworca PKS, czarnym szlakiem przez centrum Milicza do Grodziska Chmielnik. Długość szlaku niebieskiego w granicach miasta to 4 km.
- Szlak zielony „Rezerwatów Przyrody” – długodystansowy szlak prowadzący od Krotoszyna do Długołęki. Szlak przecina Dolinę Baryczy i pokazuje jej wyjątkowy krajobraz, stawy rybne, najciekawsze obiekty przyrodnicze. W Miliczu szlak ten prowadzi obok Kościoła św. Anny i OSiR Milicz - Karłów.
- Szlak żółty „Kwitnącej Azalii” – wokół Milicza: Milicz Karłów, Milicz PKS, Grobowiec, Park w Miliczu, szkółka azalii Kąty, Stawiec, Stawczyk, „Pięć Mostów”, Jaz Sławoszowice, Milicz PKP.

Interesujący jest także szlak wodny (kajakowy) po rzece Barycz. W oznaczonych miejscach na brzegach rzeki wybudowane są drewniane pomosty służące do wodowania kajaków. Kajaki można wypożyczyć, a w zakres usługi wchodzi zarówno dowieszenie kajaków na wybrane miejsce, jak i jego odebranie z miejsca zakończenia spływu. W „Programie zagospodarowania turystycznego szlaku kajakowego Baryczy” zaproponowano koncepcję zagospodarowania i rozmieszczenia elementów infrastruktury obsługi turystycznej szlaku Baryczy na odcinku

120 km. Opracowanie służy koordynacji działań na obszarze siedmiu gmin, których realizacja może wpłynąć na podniesienie atrakcyjności i aktywizacji turystycznej gmin nad Baryczą.

Dla miłośników ptaków niewątpliwą atrakcją jest możliwość ich podglądania na stawach. Służą temu celowi dwie czatownie, a także wysoka wieża obserwacyjna wybudowana przy stawie Grabownica, największym kompleksie Stawno. Zarówno czatownie jak i wieża umożliwiają obserwacje ptaków nawet w niesprzyjających warunkach atmosferycznych. Na terenie tym odnotowuje się obecność blisko 300 gatunków ptaków z czego 166 ma tu swoje tereny lęgowe. Wśród nich znajdują gatunki takie jak żuraw, gęś gęgawa, bielik, bocian czarny, czapla, trzmielojad i wiele innych. Z pięciu kompleksów stawów położonych w środkowej i wschodniej części Parku Krajobrazowego utworzono ornitologiczny rezerwat przyrody.

Działania zrealizowane:

Wybudowano i urządzono ścieżkę rowerową trasą dawnej kolejki wąskotorowej w Dolinie Baryczy. Dodatkowo urządzono miejsca postojowe przy ścieżce w miejscowościach Sułów, Pracze, Postolin, Kaszowo, Milicz Zamek, Milicz, Ruda Milicka, Grabownica. W trzech miejscach: Sułów, Milicz- Zamek, Milicz ustawiono ekspozycję taboru kolejowego. Trwają prace nad projektem rozbudowy ścieżki rowerowej do Wrocławia poprzez Żmigród i Trzebnicę.

Wyznaczono i oznakowano ścieżki dydaktyczne prowadzące przez najciekawsze fragmenty lasów oraz przez udostępnione do zwiedzania kompleksy stawów:

- Trasa: Sławoszowice – Ruda Milicka – Nowy Zamek – Godnowa; długość 8,5 km; tematyka: ekosystemy leśne oraz ekosystemy stawów rybnych.
- Trasa: Ruda Sułowska – stawy Trześniówka; długość 5 km; tematyka: ekosystemy stawów rybnych i środowisk wodno-błotnych.
- Trasa: Postolin – rezerwat "Wzgórze Joanny" – Postolin; długość 8 km; tematyka: ekosystemy leśne, gospodarka człowieka w lasach.
- Trasa: Karłów – Wałkowa – Karłów; długość 5,5 km; tematyka: ekosystemy leśne oraz łąki śródleśne i zbiorowiska okrajkowe.

Wyznaczono i oznakowano szlaki turystyczne:

- Szlak "Archeologiczny": kolor niebieski; trasa: Teren gmin Żmigród – Milicz – Krośnice – Twardogóra. Długość szlaku 100 km,
- Szlak "Wierzchowicki": kolor niebieski; trasa: Krośnice PKP – Wierzchowice – Grądy pod Wałkową. Długość szlaku 7 km,
- Szlak "Barokowych fundacji Hatzfeldów": kolor zielony; trasa: Raki – Żmigród – Korzeńsko – Barkowo – Wierzbina. Długość szlaku ok. 40 km,
- Szlak "Rezerwatów przyrody": kolor zielony; trasa: Godnowa – stawy w rezerwacie "Stawy Milickie" – Ruda Milicka – Milicz – rezerwat "Wzgórze Joanny" – dolina Młyńskiej Strugi. Długość szlaku ok. 45 km,
- Szlak "Dookoła Milicza": kolor żółty; trasa: Pętla wokół miasta Milicz. Długość szlaku 16 km,
- Szlak "Zamkowy": kolor czerwony; trasa: Żmigród – grodzisko Osiek – Książęca Wieś – Gruszcza – Sułów – Pracze – Postolin – Wzgórze Joanny – Świebodów – Dziewiętlin – Krośnice – kompleksy stawów w Krośnicach – Czatkowice – Grabownica Milicka – Ruda Milicka – Milicz PKP i OsiR,
- Szlak "Wzgórz Cieszkowskich": kolor czarny; trasa: Milicz – Cieszków. Długość szlaku na terenie Parku 8 km.

5.5.2. Baza noclegowa i gastronomiczna

Na bazę noclegową miasta i gminy składają się przede wszystkim hotel „Libero” z 67 miejscami noclegowymi oraz hotel „Widmar” dysponujący 27 miejscami. Wśród obiektów o niższym standardzie wymienić należy schronisko Centrum Edukacyjno-Młodzieżowe ze 100 miejscami noclegowymi i dom noclegowy „Borowik”. Ponadto turyści skorzystać mogą z miejsc noclegowych w Zajeździe przy Restauracji Pałacowej oraz w Zajeździe Karłów. Baza noclegowa powiększa się w okresie letnim o Internat Zespołu Szkół Leśnych. Na terenie gminy istnieje również szereg gospodarstw agroturystycznych oferujących miejsca noclegowe o zróżnicowanym standardzie.

Tab. 21 Baza noclegowa gminy Milicz /wybrane obiekty/

Nazwa obiektu	Lokalizacja	Ilość miejsc noclegowych
Hotel Libero	Milicz, ul. Kościuszki 2	65 miejsc noclegowych w pokojach 1-, 2, 3-osobowych
Hotel Widmar	Milicz, ul. Kopernika 8	27 miejsc, 13 pokoi
Dom Noclegowy Borowik	Milicz - Karłów ul. Poprzeczna 13,	60 miejsc - pokoje 2-osobowe, 21 miejsc - pokoje 2 i 3 osobowe
Zajazd - Pałacowa	Milicz, ul. Piłsudskiego 5,	14 miejsc noclegowych
Zajazd Karłów	Milicz ul. Sycowska 1,	16 miejsc, pokoje 2 i 3 osobowe,
Schronisko młodzieżowe przy Powiatowym Centrum Edukacyjnym	Milicz, ul. Trzebnicka 4b	80 miejsc noclegowych w pokojach 8-, 5-, 4-, 2- osobowych
Internat Zespołu Szkół Leśnych - sezonowa baza noclegowa	Milicz, al. ZHP	Czynne od 3 VII do 27 VIII, pokoje 2 i 3 osobowe, 120 miejsc
Dworek pod Herbem Agroturystyka Ośrodek Szkoleniowo - Konferencyjny	Wziąchowo Wielkie 35,	16 pokoi - 48 miejsc noclegowych
Mirosław Krzyżoszczak Pokoje Gościnne	Milicz, ul. Krotoszyńska 21,	12 miejsc, pokoje 2, 4, 6 osobowe
Ośrodek Wypoczynkowy "PRZYSTAŃ U GRAŻYNY"	Sułów, ul. Leśna 8	12 murowanych domków 4 osobowych
Leśniczówka - kwatera myśliwska	Wróbliniec, Górale 1	9 miejsc, pokoje 2 i 3 osobowe
Ośrodek Wypoczynku Świątecznego w Sułowie UNITRA DOLAM S.A.	Sułów, ul. Leśna	97 miejsc noclegowych, domki 3 i 4 osobowe,
Siedlisko „Żuraw i Czapla”	Wróbliniec 9	12 miejsc noclegowych
Sułów - Ośrodek Wypoczynkowy M.Malaczewski	Sułów ,ul. Leśna 4	40 domków kempingowych, 4 - osobowych
Ośrodek Wypoczynkowy Miasteczko Country	Sułów ul. Leśna 10	5 drewnianych domków letniskowych 6-osobowych
Sułów - Ośrodek Wypoczynkowy	Sułów ul. Leśna 8	16 domków 4- osobowych i 3 domki 2 - osobowe typu Brda,
Gospodarstwo agroturystyczne „Pod lasem”	Wszewilki 75b, 56-300 Milicz	4 pokoje (10 miejsc noclegowych)

Baza gastronomiczna opiera się na kilku lokalach, zlokalizowanych przede wszystkim w centrum Milicza oraz na usługach gastronomicznych świadczonych jako uzupełnienie bazy noclegowej w gospodarstwach agroturystycznych.

Tab. 22 Baza gastronomiczna gminy Milicz

Nazwa obiektu	Lokalizacja	Ilość miejsc
Libero	Milicz, ul. Kościuszki 2	60 osób
Pałacowa	Milicz, ul. Piłsudskiego 5	od 80 do 100 osób, ogródek letni do 40 osób
Parkowa	Milicz ul. Piłsudskiego 2	od 50 do 120 osób, ogródek letni do 120 osób
Relax	Milicz, ul. Poprzeczna 13	60 osób, ogródek letni 100 osób
W Starym Młynie	Milicz, Niesułowice 25	40 osób
Grill Bar	Milicz, Rynek 24	

6. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

6.1. Komunikacja

Połączenie komunikacyjne gminy jest korzystne zarówno pod względem połączeń regionalnych, jak i lokalnych. Potrzeby mieszkańców zaspokajają dwa podstawowe systemy komunikacyjne: drogowy oraz kolejowy. Sieć dróg na terenie gminy Milicz tworzą, oprócz dróg gminnych i powiatowych, także drogi wojewódzkie nr 439 i nr 448 i droga krajowa nr 15.

6.1.1. Drogi

Droga krajowa nr 15 w kierunku Wrocław – Trzebnica – Gniezno – Toruń - Olsztyn. Jest to droga jednopasmowa, dwujezdniowa o nawierzchni asfaltowej i w dobrym stanie technicznym. Drogi wojewódzkie nr 439 i nr 448 jednopasmowe, dwujezdniowe o nawierzchni asfaltowej w w dobrym stanie technicznym.

Drogi gminne

Tab. 23 Drogi gminne w mieście Milicz

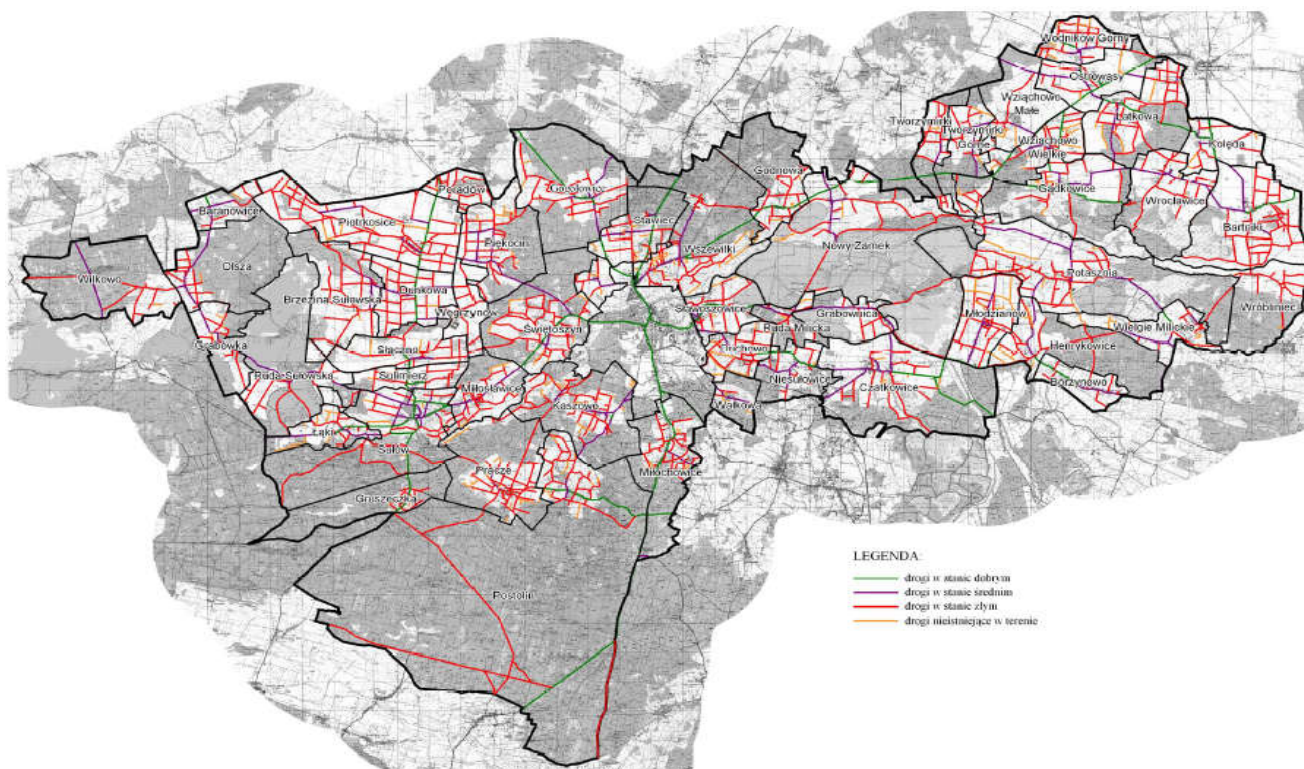
Ulica	Długość (km)	Rodzaj nawierzchni (asfaltowe, kostka, inne)
Budowlana	0,251	kostka brukowa betonowa
Armii Krajowej	0,3	bitumiczna
Grota Roweckiego	0,787	bitumiczna
11-Listopada	0,214	bitumiczna
Sycowska	0,569	bitumiczna
Dojazdowa	0,553	Bitumiczna/gruntowa
Grunwaldzka	0,442	bitumiczna
Kasztanowa	0,482	bitumiczna
Wierzbowa	0,269	bitumiczna
Akacyjowa	0,576	bitumiczna
Dębowa	0,558	Bitumiczna/plyty betonowe
Modrzewiowa	0,28	bitumiczna
Kopernika	0,785	bitumiczna
Mickiewicza	0,541	bitumiczna
Kombatantów	0,577	bitumiczna
Grzybowa	1,08	bitumiczna
Powstańców Wlkp.	1,617	betonowa/bitumiczna
Przemysłowa	0,466	bitumiczna/gruntowa
Dąbrowskiego	0,844	bitumiczna/bloczki beton.
Osadnicza	0,746	bitumiczna/trylinka
Puławskiego	0,272	bitumiczna/gruntowa
Topolowa	0,468	kostka brukowa betonowa
Osiedle	0,466	bitumiczna
Mostowa	0,256	gruntowa
Kościelna	0,238	kostka bruk. bet/kamienna
Długa	0,211	bitumiczna, beton smołowy/kostka
Rzeczna	0,139	Kam.
Działkowa	0,336	bitumiczna
Łąkowa	0,088	beton smołowy
Kuźnicza	0,16	bitumiczna
Kościuszki	0,933	bitumiczna
Poprzeczna	1,058	bitumiczna/gruntowa
Wesoła	0,394	bitumiczna
Ks. E. Waresiała	0,23	bitumiczna
1 Maja	0,237	bitumiczna
Wrocławska	0,145	bitumiczna
Garncarska	0,105	bitumiczna
Rynek	0,145	kostka bruk.bet.
Szewska	0,13	bitumiczna
Krotoszyńska	0,034	bitumiczna
Polska	0,071	kostka bruk.bet.

Lwowska	0,088	kostka bruk.bet.
Zamkowa	0,125	bitumiczna
Wałowa	0,157	gruntowa, trylinka
Wodociągowa	0,218	gruntowa
Piaskowa	0,175	kostka bruk.bet.
Polna	0,233	bitumiczna
Jasna	0,202	bitumiczna
Krótka	0,22	bitumiczna
Zielona	0,324	gruntowa
Okrężna	0,155	gruntowa
Końcowa	0,086	kostka bruk.bet.
Brzozowa	0,172	bitumiczna
Jaworowa	0,163	bitumiczna
Świerkowa	0,167	bitumiczna
Klonowa	0,137	bitumiczna
Czereśniowa	0,092	bitumiczna
Wiśniowa	0,099	bitumiczna
Nektarowa	0,144	kostka brukowa bet.
Miodowa	0,144	kostka brukowa bet.
Słoneczna	0,144	kostka brukowa bet.
Pszczela	0,227	kostka brukowa bet.
Odrodzenia	0,228	kostka bruk.bet.
Rzemieślnicza	0,103	kostka bruk.bet.
Lotnicza	0,141	kostka bruk.bet.
Krzywa	0,354	Kostka bruk.bet./gruntowa
Nowowiejska	0,23	kostka bruk.bet.
Spółdzielcza	0,554	kostka bruk.bet.
Poziomkowa	0,088	kostka bruk.bet.
Kamienna	0,088	gruntowa
Ogrodowa	0,296	kostka bruk.bet.
Kwiatowa	0,1	gruntowa

Źródło: UM w Miliczu

Łączna długość wszystkich dróg istniejących w terenie gminy wynosi 854,34 km. Średnio na 100 ha użytków rolnych w gminie przypada 5,1 km dróg. W odniesieniu do poszczególnych obrębów zagęszczenie sieci dróg wynosi od 1,7 km/100 ha UR we Wziachowie Małym do 18,3 km/100 ha UR w Gruszczy (najmniejsza powierzchnia użytków rolnych w gminie). W obrębie Piotrkosice, posiadającym największą powierzchnię użytków rolnych w gminie, gęstość sieci drogowej wynosi 4,2 km/100 ha UR. Długość dróg o nawierzchni asfaltowej, betonowej oraz brukowej wynosi 236,59 km, długość dróg o nawierzchni utwardzonej (szutrowe, żwirowe, tłuczniowe) wynosi 41,48 km, natomiast łączna długość dróg nieutwardzonych (gruntowych) wynosi 589,86 km.

Rys. 13 Gmina Milicz – sieć drogowa

Źródło: Plan urządzeniowo-rolny gminy Milicz

6.1.2. Linie kolejowe

Przez teren gminy, na kierunku północ – południe przebiega linia kolejowa nr 281, pierwszorzędna, zelektryfikowana, jednotorowa, relacji Oleśnica – Grabowo Wielkie – Milicz – Krotoszyn, Gniezno, łącząca północno-wschodnie obszary Dolnego Śląska i środkową część Wielkopolski. Linia ta łączy Wrocław z Miliczem, a zarazem siedzibę powiatu z sąsiednimi powiatami oleśnickim i krotoszyńskim. Linia ta została w roku 1987 zelektryfikowana i zmodernizowana chociaż jest tylko linią jednotorową.

Dobowe natężenie ruchu pociągów pasażerskich przebiegających przez Milicz spada i obecnie wynosi Wrocław – Krotoszyn, Jarocin 4 pary na dobę / w roku 1986 było 10 par / . Spadek obserwuje się również w ruchu pociągów towarowych chociaż linia ta stanowi jedno z połączeń Górny Śląsk – porty Gdańska i Gdyni z omięciem Wrocławia i Poznania.

Stacja PKP usytuowana jest we wschodniej części miasta na granicy z obrębem Sławoszowice, ok. 2 km od centrum. Obsługuje ruch pasażerski i towarowy linii Oleśnica – Krotoszyn. Nie przewiduje się rozbudowy obiektów stacji.

W końcu ubiegłego wieku zrealizowana została kolejka wąskotorowa / 1000mm/ łącząca Wrocław przez Trzebnicę, Żmigród, Sułów, Milicz z miasteczkiem Sulmierzyce. Systematyczne ograniczanie długości tej linii już od lat 50-tych doprowadziło do jej całkowitej likwidacji. W roku 1993 rozebrano tory.

6.1.3. Komunikacja samochodowa

Dobrze rozwinięta jest sieć komunikacji samochodowej. Większość miejscowości gminy posiadają połączenia z Miliczem. Milicz posiada bezpośrednie połączenia z Wrocławiem, Poznaniem, Ostrowem Wielkopolskim, Lubinem, Koninem, Zgorzelcem, Jarocinem i Rawiczem. Na terenie woj. dolnośląskiego połączony jest z Oleśnicą, Trzebnicą, Wołowem, Górą Śl., Twardogorą, Żmigrodem, Sycowem, Obornikami Śl., Wińskiem, Krośnicami i Cieszkowem. Istniejący dworzec i plac manewrowy PKS zlokalizowany jest w południowej części centrum miasta, w rejonie ulic Kopernika, Mickewicza i Dworcowej.

Miejscowości, przez które przebiegają główne szlaki komunikacyjne (Trzebnica-Milicz-Gniezno, Milicz-Żmigród, Milicz-Twardogóra, Milicz-Sulmierzyce) są dobrze skomunikowane z pobliskimi ośrodkami miejskimi. Są jednak wsie, które z uwagi na ograniczoną ilość kursów (bądź ich całkowity brak) mają słabe połączenie z Miliczem oraz

z innymi okolicznymi wsiami. Należą do nich m.in. Baranowice, Brzezina Sułowska, Latkowa, Wałkowa i Wodników Górny. Liczba połączeń sukcesywnie maleje z uwagi na zmniejszające się zainteresowanie tą formą transportu. Większość mieszkańców porusza się własnymi środkami lokomocji.

W związku z rosnącą liczbą samochodów na drogach powstaje konieczność zapewnienia pieszym bezpiecznych warunków do przemieszczania się wewnątrz wsi. Obecny stan rozmieszczenia chodników jest niewystarczający. Największe zapotrzebowanie na tego typu inwestycje wykazują wsie: Bartniki, Duchowo, Dunkowa, Kołęda, Łąki, Olsza, Ostrowąsy, Poradów, Postolin, Ruda Milicka, Stawiec, Świętoszyn, Wałkowa, Wróbliniec i Wziąchowo Wielkie – głównie przez wzgląd na przebieg tras szybkiego ruchu bądź obecność placówek edukacyjnych. Na terenie miasta funkcjonuje ponadto prywatna komunikacja osobowa zapewniająca połączenia z najbliższymi miastami (busy).

6.2. Zaopatrzenie w wodę, sieć wodociągowa

Na obszarze gminy Milicz głównym poziomem wodonośnym o znaczeniu eksploatacyjnym jest poziom czwartorzędowy Zasoby piętra czwartorzędowego użytkowane są dla celów komunalno-przemysłowych. Na terenie gminy znajdują się następujące ujęcia wód podziemnych wraz ze strefami ochronnymi:

- ujęcie Bartniki użytkowane przez Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Miliczu; eksploatowane na podstawie decyzji Wojewody Wrocławskiego Nr OS I 62100/26/97 z dnia 9.06.1997 roku – powierzchnia strefy bezpośredniej: st.1. – 400m², st.2. – 400m²; powierzchnia strefy pośredniej 2705489,33m²,
- ujęcie Brzezina Sułowska użytkowane przez Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Miliczu; eksploatowane na podstawie decyzji Starosty Milickiego Nr OS 6280/1/99 z dnia 23.11.1999 roku – powierzchnia strefy bezpośredniej: st.IV. – 400 m² st.V, Iz. - 921.8 m² st.VI, Ilz. - 795m²;
- ujęcie Czatkowice użytkowane przez Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Miliczu; eksploatowane na podstawie decyzji Wojewody Wrocławskiego Nr OŚ.I.62100/25/97 z dnia 11.06.1997 roku – powierzchnia strefy bezpośredniej: st.I. – 600 m², st.II. - 360 m²;
- ujęcie Gądkowice użytkowane przez Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Miliczu; eksploatowane na podstawie decyzji Wojewody Wrocławskiego Nr OS I 62100/3/95 z dnia 03.04.1995 roku – powierzchnia strefy bezpośredniej st.1. - 400 m², st.2. - 400m²;
- ujęcie Henrykowice użytkowane przez Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Miliczu; eksploatowane na podstawie decyzji Wojewody Wrocławskiego Nr OS I 62100/52/97 z dnia 25.11.1997 roku – powierzchnia strefy bezpośredniej st.1. – 400 m², st.2. – 400 m², st.3. - 400m²;
- ujęcie Milicz /ul. Osadnicza/ użytkowane przez PHU Spółdzielnia Pracy w Miliczu; eksploatowane na podstawie decyzji Starosty Milickiego Nr O.Ś.6220-2/00 z dnia 02.01.2001 roku – powierzchnia strefy bezpośredniej 19x28.2x19.5x28 m²;
- ujęcie Milicz użytkowane przez Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Miliczu; eksploatowane na podstawie decyzji Wojewody Wrocławskiego Nr OŚ.I.62100/19/96 z dnia 29.11.1996 roku – powierzchnia strefy bezpośredniej st.2z bis. – 400 m², st.3z bis. - 396.01 m², st.4. – 575 m², st.5r. - 457.96 m², st.6r. - 426.02 m², st.7r. - 299.2 m², st.8r. - 625 m²;
- ujęcie "Szpital" Milicz /ul. Grzybowa/ użytkowane przez Szpital Miejski w Miliczu; eksploatowane na podstawie decyzji Wojewody Wrocławskiego Nr OS I 62100/12/98 z dnia 09.07.1998 roku,
- ujęcie "PREFBET" Milicz użytkowane przez Zakłady Produkcji Betonów "PREFBET" Sp.z o.o.w Powodowie, Zakład nr 2 w Miliczu; eksploatowane na podstawie decyzji Wojewody Wrocławskiego Nr OS I 62100/11/98 z dnia 09.07.1998 roku – powierzchnia strefy bezpośredniej 656 m²;
- ujęcie Gorzelnia Milicz użytkowane przez Gorzelnia Rolnicza w Miliczu; eksploatowane na podstawie decyzji Wojewody Wrocławskiego Nr OS I 62100/27/97 z dnia 11.06.1997 roku – powierzchnia strefy bezpośredniej 225 m²;
- ujęcie Pracze użytkowane przez Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Miliczu; eksploatowane na podstawie decyzji Wojewody Wrocławskiego Nr OS I 62100/43/97 z dnia 08.10.1997 roku – powierzchnia strefy bezpośredniej 30x38x35x25 m²;
- ujęcie Sułów użytkowane przez Dom Dziecka w Sułowie; eksploatowane na podstawie decyzji Rady Powiatu w Miliczu Nr XXV/175/2001 z dnia 14.12.2001 roku – powierzchnia strefy bezpośredniej 484 m²; powierzchnia strefy pośredniej 29559,24m²,

- ujęcie Świątoszyn użytkowane przez Szkołę Leśną Świątoszyn; eksploatowane na podstawie decyzji Wojewody Wrocławskiego Nr OS I 62100/2/97 z dnia 20.01.1997 roku – powierzchnia strefy bezpośredniej 620 m²; powierzchnia strefy pośredniej 855m².

Miasto Milicz

Na obszarze miasta Milicza źródłem zaopatrzenia w wodę jest ujęcie wód podziemnych zlokalizowane nad rzeką Baryczą w północno-zachodniej części miasta. Ujęcie składa się z 8 studni wierconych o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych Q = 500 m³/h, posiada zatwierdzone decyzją strefy ochrony bezpośredniej (25 x 25 m) oraz strefę ochrony pośredniej - obszar około 26 ha.

Woda z ujęć tłoczona jest rurociągami do Zakładu Uzdatniania Wody o przepustowości Q = 5400 m³/d zlokalizowanego przy ul. Osiedle. Na terenie ZUW znajdują się zbiorniki wyrównawcze o pojemności V = 2x1500m³. Obecna produkcja wody wynosi około 2900 m³/d.

Sieć wodociągowa na terenie miasta jest dobrze rozbudowana w układzie pierścieniowym. Z wodociągu miejskiego zaopatrywani są w wodę mieszkańcy następujących wsi:

- Wszewilki z przysiółkiem Stawczyk,
- Stawiec,
- Sławoszowice,
- Ruda Milicka,
- Duchowo,
- Kaszowo z przysiółkiem Koruszka,
- Świątoszyn,
- Godnowa,
- Nowy Zamek,
- Miłochowice z przysiółkiem Pogórzyno.

Woda z Milicza jest również przesyłana tranzytem do zbiorników w miejscowości Węgrzynów (wodociąg grupowy „Brzezina Sułowska”).

Wiejski obszar gminy Milicz

Stopień wyposażenia wiejskiej części gminy Milicz w infrastrukturę zbiorowego zaopatrzenia w wodę jest bardzo wysoki. Sieć wodociągowa dociera do wszystkich wsi w gminie. Do większości z nich woda doprowadzana jest z ujęć zlokalizowanych na terenie gminy (wymienionych wyżej). Pozostałe wsie (Latkowa, Ostrowąsy, Wodników Górny, Tworzimirki, Tworzimirki Górne, Gogołowice, Poradów, Wielgie Milickie i Wróbliniec) obsługiwane są przez ujęcia wody znajdujące się poza obszarem gminy: w Grzebielinie, Jankowej i Ujeździe (gm. Cieszków), Bonowie (gm. Jutrosin) i Granowcu (gm. Sośnie).

Wszystkie ujęcia wody posiadają stacje uzdatniania, w których woda poddana jest napowietrzaniu, filtracji i dezynfekcji. Jakość wody oddawanej do użytku jest zadowalająca, zdarzają się jednak przekroczenia związków manganu, amoniaku, związków żelaza i azotynów. Obserwuje się również okresowe zmiany barwy wody oraz jej zakamienienie.

Tab. 24 Struktura sieci wodociągowej na terenie gminy Milicz w 2010 r.

wyszczególnienie	Jednostka miary	ilość
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	192,4
długość czynnej sieci rozdzielczej będącej w zarządzie bądź administracji gminy, eksploatowanej przez jednostki gospodarki komunalnej	km	192,4
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	Szt.	3539
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam3	806,1
ludność korzystająca z sieci wodociągowej – miasto Milicz	osoba	11291
ludność korzystająca z sieci wodociągowej ogółem	osoba	21223
Korzystający z instalacji wodociągowej w % ogółu ludności – miasto Milicz – tereny wiejskie gminy	%	95,1

- ogółem	%	79,9
	%	87,3

Źródło: Bank Danych Regionalnych

6.3. Sieć kanalizacyjna

Milicz

Podmiotem zarządzającym siecią kanalizacyjną jest Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „Dolina Baryczy” Sp. z o.o. . Miasto posiada 3 rodzaje kanalizacji: ogólnospławną, deszczową oraz sanitarną. Ich długość wynosi odpowiednio 11,9 km, 18,5 km oraz 42,7 km. Kanalizacja podobnie jak sieć wodociągowa zaczęła powstawać w latach 30 ubiegłego wieku i jest rozbudowana po dzień dzisiejszy. W roku 2010 korzystało z niej 91% mieszkańców miasta.

Ścieki z kanalizacji odprowadzane są do oczyszczalni ścieków w Miliczu. Jest to oczyszczalnia z podwyższonym usuwaniem biogenów oddana do użytku w roku 1990. Obecnie do oczyszczalni ścieków w Miliczu dopływają ścieki w ilości 5036m³ ścieków na dobę (2010r). Zgodnie z Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków Komunalnych przewidywane jest zmodernizowanie oczyszczalni. Ponadto przewiduje się rozdzielenie ogólnospławnej sieci kanalizacyjnej.

Wiejski obszar gminy Milicz

Obecny stan zaopatrzenia w sieć kanalizacyjną w gminie nie jest zadowalający. Oprócz miasta Milicz sieć kanalizacyjną posiadają : Sułów (częściowo), Sławoszowice (częściowo) oraz Wszewilki. Mając na uwadze aspekt ochrony środowiska, a zwłaszcza czystość wód gruntowych i cieków, stan ten można uznać za bardzo niepokojący.

Na terenie gminy eksploatowane są trzy oczyszczalnie ścieków:

- Miejska oczyszczalnia ścieków w Miliczu (mechaniczno-biologiczna), której odbiornikiem jest rzeka Barycz;
- Grupowa oczyszczalnia ścieków w Sułowie (mechaniczno-biologiczno-chemiczna), jej odbiornikiem jest również Barycz;
- Oczyszczalnia ścieków osiedla mieszkaniowego w Słacznie (mechaniczno-biologiczna), jej odbiornikiem jest Rów Brzeziński, w przyszłości zostanie zlikwidowana, gdyż nie spełnia wymagań.

Poza wyżej wymienionymi, funkcjonuje również jedna przyzakładowa oczyszczalnia w Miliczu. W niektórych wsiach istnieją pojedyncze przydomowe oczyszczalnie ekologiczne, np. w Miłosławicach Rudzie Milickiej, Wrocławicach i Wziąchowie Wielkim. Jednak zdecydowana większość domostw korzysta z szamb, osadników gnilnych lub dołów chłonnych.

Rozwiązaniu problemu kanalizacyjnego w gminie służyć ma studium „Uporządkowanie gospodarki ściekowej w zlewni rzeki Baryczy” opracowane przez Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Doliny Baryczy. Przewiduje ono modernizację oczyszczalni w Miliczu i Sułowie oraz budowę nowej oczyszczalni w Gądkowicach (do której podłączone zostaną również wsie z sąsiedniej gminy Cieszków).

Do miejscowości, które zostały objęte w gminie projektem nowych systemów kanalizacji, należą: Baranowice, Bartniki, Brzezina Sułowska, Czatkowice, Dunkowa, Duchowo, Gądkowice, Gogołowice, Grabownica, Gruszczyca, Kaszowo, Kołęda, Latkowa, Łąki, Miłochowice, Miłosławice, Niesułowice, Ostrowąsy, Piękosin, Piotrkosice, Postolin, Potasznia, Pracze, Ruda Milicka, Sławoszowice, Słaczno, Stawiec, Sulimierz, Sułów, Świętoszyn, Tworzimirki, Tworzimirki Górne, Wałkowa, Węgrzynów, Wodników Górny, Wrocławice i Wszewilki. Z pozostałych miejscowości ścieki będą wywożone do gminnych oczyszczalni w Miliczu, Sułowie i Gądkowicach.

Tab. 25 Struktura sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Milicz w 2010 r.

wyszczególnienie	Jednostka miary	ilość
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	47,3
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	Szt.	1 213

ścieki odprowadzone	dam3	536,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej – miasto Milicz	osoba	10 574
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej ogółem	osoba	12 608
Korzystający z instalacji wodociągowej w % ogółu ludności - miasto Milicz - tereny wiejskie gminy - ogółem	%	89,0
	%	16,4
	%	51,9

Źródło: Bank Danych Regionalnych

6.4. Sieć gazowa

Miasto Milicz

Gazyfikacja miasta rozpoczęła się w 1972 roku. W chwili obecnej z sieci gazowej korzysta 89,6% mieszkańców. Długość czynnej sieci rozdzielczej ma sumaryczną długość 24, 679 km z czego 19,306 km to sieć niskiego ciśnienia, a 5,373 km stanowi sieć średniego ciśnienia. Ponadto na infrastrukturę gazową składają się 3 stacje redukcyjne II° i łączna liczba 910 przyłączy. Według informacji na koniec roku 2006 z gazu korzystało 3650 gospodarstw domowych. Roczne zużycie gazu wynosi 2388,7 m³ rocznie, co w przeliczeniu na jedno gospodarstwo domowe oznacza roczne zużycie gazu na poziomie 654 m³. Szczegółowe informacje zawiera poniższa tabela.

Tab. 26 Długość sieci gazowe i zużycie gazu w Miliczu w roku 2010.

Sieć gazowa	Jednostka	Wartość
długość czynnej sieci ogółem w m	m	25 101
długość czynnej sieci przesyłowej w m	m	422
długość czynnej sieci rozdzielczej w m	m	24 679
czynne połączenia do budynków mieszkalnych	szt	910
odbiorcy gazu	gosp.dom.	3 650
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp.dom.	1 255
odbiorcy gazu w miastach	gosp.dom.	3 650
zużycie gazu w tys. m ³	tys.m ³	2 388,70
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w tys. m ³	tys.m ³	1 380,6
ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	10 751

Źródło: Bank Danych Regionalnych

Wiejski obszar gminy Milicz

Na terenie gminy tylko wsie Wszewilki i Sławoszowice posiadają sieć gazową. W pozostałych wsiach mieszkańcy korzystają z gazu w butlach, zbiornikach przydomowych oraz z innych źródeł energii cieplnej (prąd, węgiel). Licznie rozlokowane punkty sprzedaży butli umożliwiają ich zakup. Duża część mieszkańców wyraża zapotrzebowanie na gazyfikację swoich wsi.

Przez obszar gminy przebiegają gazociągi wysokiego ciśnienia gazu ziemnego, o charakterze tranzytowym, relacji:

- Załecze – Odolanów Dn 500
- Cieszków – Odolanów Dn 400
- Garki – Krobia Dn 500
- Odolanów – Żuchłów Dn 500
- Odolanów – Krobia Dn 500
- gazociąg wysokiego ciśnienia gazu ziemnego Dn 100 ze stacji redukcyjno – pomiarowej w Wierzchowicach (gm. Krośnice) do stacji w Miliczu.

W miejscowości Pracze znajduje się skraplania gazu ziemnego, co stwarza możliwość doprowadzenia sieci gazowej do pobliskich miejscowości. Również Gmina, Starostwo Powiatowe i inwestorzy założyły wspólny długoterminowy cel, aby rozbudować sieć gazowniczą na terenie gminy (rozpowszechnienie stosowania gazu w gospodarce ciepłej).

6.5. Elektroenergetyka

Sieć energetyczna dociera do wszystkich miejscowości w gminie. Jednak jest duża potrzeba modernizacji tejże infrastruktury. W ocenie mieszkańców gminy w większości wsi jest ona przestarzała, zdarzają się spadki napięć bądź przerwy w dostawie prądu (zwłaszcza podczas gwałtownych zmian pogodowych). Modernizacja istniejącej sieci energetycznej wskazana jest również przez wzgląd na rosnące zapotrzebowanie na energię elektryczną. Na terenie gminy obserwuje się ciągły wzrost inwestycji mieszkaniowych, szczególnie na obszarach wiejskich. Stwarza to potrzebę uzupełniania bądź założenia nowych sieci oświetleniowych w tych miejscowościach, np. w Dunkowej (przy wjeździe od strony Brzeziny Sułowskiej oraz przy drodze powiatowej), Gądkowicach, Rudzie Milickiej (przy drodze powiatowej) i Postolinie (od kościoła do Karminka).

6.6. Ciepłownictwo

Zaopatrzenie w energię ciepłą na terenach wiejskich gminy oparte jest na indywidualnych źródłach ciepła. Do ogrzewania zabudowy mieszkaniowej i obiektów prowadzących działalność gospodarczą stosuje się najczęściej paliwa stałe: węgiel i koks. Sporadycznie do ogrzewania obiektów stosowany jest gaz propan-butan lub olej opałowy. Coraz częściej stosowane jest również drewno.

6.7. Telekomunikacja i łączność

Sieć telefonii stacjonarnej dociera do wszystkich miejscowości w gminie. Jej funkcjonowanie nie budzi zastrzeżeń, nie ma również problemów z podłączeniem do niej nowych abonentów. Zainteresowanie tą formą łączności jednak sukcesywnie maleje na rzecz telefonii komórkowej. Inna popularną formą łączności oferowana przez operatorów sieci telefonii stacjonarnej i komórkowej jest internet. W większości wsi działa on bez zarzutów, jedynie we wsiach: Olsza, Ostrowąsy, Postolin i Pracze – mieszkańcy skarżą się na słaby zasięg sieci internetowej.

6.8. Gospodarka odpadami

Do 2007r. głównymi odbiorcami odpadów komunalnych na terenie gminy Milicz były wysypiska śmieci w Dunkowej i Stawcu. Obecnie żadne z nich nie funkcjonuje.

Rekultywacja składowiska w Stawcu o pow. 3 ha, na których zgromadzono w latach 1982–2007 aż 12 000 ton odpadów, ograniczy negatywne oddziaływanie zanieczyszczeń na środowisko. Proces rekultywacji będzie przebiegał w kilku etapach i zakończy się do połowy 2012 r. W 2011 roku wykonano etap pierwszy, czyli wybudowano specjalne studnie odgazowujące.

Odnosnie składowiska, zlokalizowanego w Dunkowej i oddanego do użytku w roku 1984, przygotowano dokumentację „Rozbudowa istniejącego komunalnego składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w miejscowości Dunkowo” - projekt nie wszedł do realizacji. Składowisko objęto rekultywacją jako zadanie rekultywacji nieczynnego składowiska odpadów w Dunkowej realizowane jest przez Związek Gmin Zlewni Górnej Baryczy w Krotoszynie. Część techniczna rekultywacji odebrana, część biologiczna ukończona. Według harmonogramu zakończenie rekultywacji 30.06.2012.

Mieszkańcy gminy zostali objęci zorganizowaną zbiórką odpadów komunalnych, prowadzoną przez Zakład Usług Komunalnych w Miliczu. W mieście prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów. W niektórych wsiach umieszczone są również pojemniki na szkło, plastik i papier – służące segregacji śmieci.

Mimo regularnych wywozów śmieci, na obszarze gminy istnieją miejsca, w których tworzą się tak zwane „dzikie wysypiska”. Najczęściej zlokalizowane są one z dala od ruchliwych dróg, w lasach, nie zrehabilitowanych wyrobiskach (np. Latkowa, Węgrzynów) i przydrożnych rowach. Agencja Nieruchomości Rolnych w wyniku decyzji administracyjnej burmistrza gminy Milicz uprzątnęła nielegalne składowisko odpadów w Latkowej.

6.9. Melioracje i urządzenia wodne

Na system melioracji w gminie składa się 229,79 km cieków podstawowych, 559,15 km rowów melioracji szczegółowych oraz towarzyszące im urządzenia hydrotechniczne (jazy, śluzy, zastawki, przepusty, tamy). Właściwe funkcjonowanie sieci uzależnione jest m.in. od utrzymania przepustowości cieków podstawowych i rowów melioracyjnych oraz od dobrego stanu technicznego urządzeń hydrotechnicznych. Jest ona szczególnie rozbudowana w zachodniej oraz środkowowschodniej części gminy, co ma związek z lokalizacją kompleksów

stawowych. System melioracji (zwłaszcza cieków podstawowe) jest ściśle powiązany z gospodarką stawową, gdyż w odpowiednich okresach służy on zasilaniu wodnemu stawów lub ich odwadnianiu.

Na terenie gminy ok. 1/3 powierzchni użytków rolnych jest zdrenowana. Najwięcej sieci drenarskiej przypada na: Czatkowice, Dunkową, Młodzianów, Ostrowąsy, Piotrkosice, Wodników Górny i Wziąchowo Małe.

Głównymi przyczynami pogarszania się stanu melioracji wodnych w gminie są:

- porastanie cieków podstawowych i rowów trzcinami, krzewami i inną roślinnością, co skutkuje zmniejszeniem światła ich przekroju;
- zbyt małe średnice przepustów i ich zły stan techniczny;
- zniszczenie niektórych urządzeń hydrotechnicznych (głównie na rowach melioracji szczegółowych), które regulowałyby stan wód w rowach;
- zły stan wałów przeciwpowodziowych na rzekach.

Brak konserwacji rowów, ich zamulenie i niewystarczająca przepustowość jest głównym powodem powstawania miejscowych zastoisk wodnych i lokalnych podtopień. Najwięcej takich podmokłych obszarów obserwuje się w Bartnikach, Gądkowicach, Gogołowicach i Wielgiach Milickich.

Utrzymaniem dobrego stanu technicznego urządzeń melioracji szczegółowych na terenie gminy zajmuje się głównie Rejonowy Związek Spółek Wodnych z siedzibą we Wszewilkach. Jednak nie wszystkie wsie są zrzeszone w spółkach, przede wszystkim ze względu na małą ilość rolników w tych miejscowościach.

6.10. Odnawialne źródła energii

Do odnawialnych źródeł energii (OZE) zaliczamy przede wszystkim energię pochodzącą z elektrowni wiatrowych, elektrowni wodnych, źródeł wytwarzających energię z biomasy i biogazu, z termicznego przekształcenia odpadów, słonecznych ogniw fotowoltaicznych, słonecznych kolektorów słonecznych do produkcji ciepła oraz źródeł geotermalnych.

Na terenie gminy Milicz obecnie występują lokalne bioelektrownie pozyskujące energię z biomasy (m.in. kotłownia w budynku użyteczności publicznej w Miliczu o mocy 900 kW).

Energia słoneczna:

Energię słoneczną wykorzystuje się do produkcji energii elektrycznej jak również do produkcji ciepłej wody. Inwestycje produkujące energię elektryczną zgodnie z §3 ust. 1 pkt 54 Rozporządzenia Rady Ministrów z 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (tj.: Dz. U. z 2019 r., poz. 1839) zostały zakwalifikowane jako przedsięwzięcie mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko: „zabudowa przemysłowa, w tym zabudowa systemami fotowoltaicznymi, lub magazynowa, wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż: b)1ha na obszarach innych niż wymienione w lit a)”.

Obecnie na terenie gminy Milicz nie są zlokalizowane tereny, na których występuje produkcja energii z systemów fotowoltaicznych. Natomiast dużym zainteresowaniem cieszą się inwestycje polegające na lokalizacji kolektorów słonecznych na dachach budynków⁵.

7. OBIEKTY I TERENY CHRONIONE

W przeznaczeniu terenów do pełnienia funkcji planistycznych należy uwzględnić ograniczenia, jakie wynikają z prawnej ochrony: środowiska, zasobów przyrody i warunków życia ludzi. Należy zapewnić przewidywaną prawem ochronę wszystkim elementom środowiska i obiektów opisanych w niniejszym opracowaniu. Istnienie na omawianym terenie infrastruktury technicznej stwarza dodatkowe ograniczenia. Wymagają one zapewnienia dodatkowych stref ochronnych oraz obszarów ograniczonego użytkowania.

7.1. Ograniczenia użytkowania terenu związane z infrastrukturą techniczną

Ograniczenia w zainwestowaniu na terenach o przekroczonych standardach akustycznych polegają na zakazie lokalizacji obiektów mieszkalnych lub innych wymagających ochrony przed hałasem, jeżeli wcześniej nie zostaną podjęte środki ograniczające emisję fal dźwiękowych. Przy lokalizowaniu obiektów budowlanych na terenach sąsiadujących z drogami należy uwzględnić strefy ograniczonego użytkowania terenu, to jest:

- strefę wyłączoną z wszelkiej działalności budowlanej, wyznaczoną położeniem linii zabudowy – określoną przepisami ustawy o drogach publicznych;
- strefę uciążliwości dróg dotyczącą obiektów z pomieszczeniami na pobyt ludzi;

⁵ Zmiana wprowadzona uchwałą nr Rady Miejskiej w Miliczu z dnia

- strefę uciążliwości drogi wyznaczoną położeniem linii uciążliwości drogi.

7.1.1. Komunikacja – strefa uciążliwości akustycznej od dróg

Ograniczenia w zainwestowaniu na terenach o przekroczonych standardach akustycznych polegają na zakazie lokalizacji obiektów mieszkalnych lub innych wymagających ochrony przed hałasem, jeżeli wcześniej nie zostaną podjęte środki ograniczające emisję fal dźwiękowych. Przy lokalizowaniu obiektów budowlanych na terenach sąsiadujących z drogami należy uwzględnić strefy ograniczonego użytkowanie terenu, to jest:

- strefę wyłączoną z wszelkiej działalności budowlanej, wyznaczoną położeniem linii zabudowy – określoną przepisami ustawy o drogach publicznych;
- strefę uciążliwości dróg dotyczącą obiektów z pomieszczeniami na pobyt ludzi;
- strefę uciążliwości drogi wyznaczoną położeniem linii uciążliwości drogi.

7.1.2. Tereny położone w strefie ochronnej od odwiertów, gazociągów wysokiego ciśnienia i stacji redukcyjno-pomiarowych

W związku z występowaniem na terenie gminy sieci gazowej wysokiego i średniego ciśnienia dla przedmiotowej sieci istnieje strefa ochronna wyznaczona przez odległości podstawowe lub strefę kontrolowaną zgodnie z przepisami szczególnymi.

7.1.3. Tereny położone w strefie uciążliwości od linii i urządzeń elektroenergetycznych – zagrożenie polami elektromagnetycznymi

Warunki lokalizacji w tej strefie obiektów budowlanych oraz skrzyżowania i zbliżenia z liniami elektroenergetycznymi, a także prace budowlane w ich obrębie, należy wykonywać zgodnie z wymogami obowiązujących norm i przepisów w uzgodnieniu z zarządcami linii. Dla napowietrznych linii elektroenergetycznych 110 kV należy zachować strefę ograniczonego użytkowania, obejmującą tereny zlokalizowane bezpośrednio pod linią oraz pasy terenu o szerokości ok. 15 m od skrajnego przewodu linii, po obu jej stronach.

Wzdłuż napowietrznych linii elektroenergetycznych należy pozostawić strefę ograniczonego użytkowania, tj. pasy wolne od drzew, gałęzi, konarów i krzewów o szerokości, licząc od osi linii z każdej strony:

- dla linii 15 kV – pas o szerokości 8m,
- dla linii 0,4 kV – pas o szerokości 3m,

Pod nowe stacje transformatorowe kubaturowe należy zarezerwować teren o wymiarach (6x4) m, a wokół stacji transformatorowych 15/0,4 kV należy pozostawić strefę techniczną o szerokości ok. 1,5 m, która umożliwi dostęp do urządzeń technicznych.

Strefą ochronną obejmuje się również maszty telefonii cyfrowej (GSM) oraz inne instalacje radiotelekomunikacyjne. Określony areał jest ogrodzony i obejmuje obszar zależny od wysokości masztu

– od kilkunastu do kilkudziesięciu metrów od osi masztu.

7.1.4. Cmentarze – strefa ochrony sanitarnej

Rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze, z dnia 25 sierpnia 1959 roku (Dz. U. Nr 52, poz. 315) podaje minimalne odległości terenów od granicy cmentarzy:

- 50 m od zabudowań mieszkalnych, jeśli posiadają one sieć wodociągową i wszystkie budynki korzystające z wody są do niej podłączone;
- 150 m od zabudowań mieszkalnych, zakładów produkujących lub przechowujących artykuły żywnościowe, zakładów żywienia zbiorowego, studzien, źródeł i strumieni, z których czerpana jest woda do picia dla potrzeb gospodarczych;
- 500 m od ujęć wody o charakterze zbiorników wodnych będących źródłem zaopatrzenia sieci wodociągowej w wodę do picia.

7.1.5. Pozostałe obiekty

Dla obiektów typu oczyszczalnie ścieków, składowiska odpadów komunalnych i przemysłowych, baz maszynowych, zakładów przemysłowych, ferm hodowlanych, stacji paliw płynnych – strefy ochronne

wyznaczane są indywidualnie. W bezpośrednim sąsiedztwie zajmowanym przez tereny chronione wprowadza się zakaz lokalizacji nowej zabudowy mieszkaniowej, obiektów służby zdrowia, oświaty, sportu i rekreacji oraz innych budynków użyteczności publicznej. Wskazane jest tworzenie pasów zieleni izolacyjnej.

8. DETERMINANTY ROZWOJU MIASTA I GMINY

W strategii Dolnego Śląska wyodrębniono trzy pasma rozwojowe różniące się między sobą ukształtowaniem terenu, środowiskiem przyrodniczym, zasobami przestrzennymi, komunikacyjnymi i warunkami aktywności gospodarczej. Są to: pasmo północne, pasmo centralne i pasmo południowe. Gmina Milicz znajduje się w paśmie północnym, które charakteryzuje się niską koncentracją działalności gospodarczej oraz cennymi zasobami naturalnymi. W strategii określono, że obszar ten powinien się rozwijać zgodnie z zasadami ekorozwoju oferując wypoczynek, obserwacje przyrody, możliwości dla firm internetowych i high-tech.

Analiza uwarunkowań rozwoju przestrzennego miasta i gminy Milicz pozwoliła na wyodrębnienie mocnych i słabych stron, czyli zidentyfikowanie tych wszystkich elementów, które ograniczają lub sprzyjają rozwojowi przestrzennemu gminy.

OGRANICZENIA ROZWOJU:

- W zakresie jakości życia mieszkańców i demografii
 - wysoki poziom bezrobocia w tym szczególnie wśród ludzi młodych;
 - niski poziom usług na wsi;
- W zakresie mieszkalnictwa
 - niewielki ruch budowlany;
 - brak dostatecznej liczby mieszkań;
- W zakresie aktywności gospodarczej
 - duży udział drobnych (nietrwałych) podmiotów w gospodarce gminy;
 - niewłaściwa (konfliktowa) lokalizacja wielu przedsiębiorstw;
 - niedostatek podmiotów obsługujących rolnictwo;
 - czynniki zewnętrzne – oddalenie od aglomeracji wrocławia.
- W zakresie turystyki
 - niski poziom infrastruktury turystycznej;
 - zbyt duże uzależnienie usług turystycznych od sezonowości;
- W zakresie rolnictwa
 - tradycyjne (małozyskowe) metody gospodarowania w rolnictwie;
 - wysoka dekapitalizacja gospodarstw rolnych;
- W zakresie komunikacji
 - zły stan techniczny dróg
 - wysoki odsetek dróg gminnych o nawierzchni nieutwardzonej;
 - brak obwodnicy miasta;
- W zakresie infrastruktury technicznej
 - brak skanalizowania terenów wiejskich;
 - brak gazyfikacji;
 - niedostateczny stan sieci elektroenergetycznej.
- Inne
 - ograniczenia wynikające z uwarunkowań przyrodniczych i kulturowych
 - warunki fizjograficzne ograniczające rozwój przestrzenny miasta;
 - niekorzystny wizerunek przestrzenny części terenów miejskich.

CZYNNIKI SPRZYJAJĄCE ROZWOJOWI:

- W zakresie jakości życia mieszkańców i demografii
 - wysoki poziom obsługi mieszkańców miasta w zakresie usług podstawowych i administracji;
 - szeroki wachlarz szkolnictwa ponadpodstawowego.
- W zakresie mieszkalnictwa
 - dobre standardy zamieszkania.
- W zakresie aktywności gospodarczej
 - aktywność podmiotów gospodarczych;
 - zasoby siły roboczej;
 - spory potencjał infrastruktury gospodarczej.
- W zakresie turystyki
 - unikalne warunki krajobrazowo – przyrodnicze;
 - istniejąca infrastruktura turystyczna.
- W zakresie rolnictwa
 - rozwój agroturystyki;
- Inne
 - walory przestrzenne wielu jednostek osadniczych;
 - aktywność społeczeństwa.

Podsumowanie:

Analiza uwarunkowań rozwoju przestrzennego miasta i terenów wiejskich gminy Milicz przedstawia naturalne tendencje rozwojowe i lokalne tradycje, wartości i predyspozycje środowiska przyrodniczego, a także czynniki społeczne i gospodarcze. Działania na rzecz rozwoju gminy powinny zmierzać w kierunku:

- systematycznego likwidowania głównych barier rozwoju, jak np. brak infrastruktury technicznej na wsi, podnoszenie jakości istniejących dróg,
- podkreślenia i dalszego rozwoju wszystkich walorów miasta i gminy, w sferze usług, drobnej wytwórczości, a głównie turystyki i wypoczynku, które powinna stanowić główne źródło dochodów mieszkańców.

9. ZMIANA STUDIUM (NA PODSTAWIE UCHWAŁY NR XXIII/137/2016 Z DNIA 21 STYCZNIA 2016 ROKU W SPRAWIE PRZYSTĄPIENIA DO SPORZĄDZENIA ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY MILICZ)

9.1. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy Milicz na podstawie analiz ekonomicznych, gospodarczych i społecznych.

1) Analizy ekonomiczne

Na przełomie badanego okresu (lata 2010 - 2016) znacząco się zwiększyła kwota dochodów i wydatków gminy, co świadczy o rosnącym tempie rozwoju w analizowanym okresie. Od kilku lat dochody gminy zaczynają przewyższać wydatki, co pozwala na uzyskanie oszczędności. Od roku 2010 dochody gminy regularnie rosną. Jedynie w roku 2015 nastąpił spadek dochodu w stosunku do roku poprzedniego, co było związane ze zmniejszeniem dotacji z UE. W latach 2010 – 2016 największą pozycję w dochodach ogółem stanowiły dochody własne. Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Milicz na lata 2012 do 2022 z 29 czerwca 2012 roku przewiduje, że od roku 2018 dochody gminy będą regularnie rosły od 1,3 do 3,2%

rocznie.

Wskaźnik dochodów własnych do dochodów ogółem określa samodzielność finansową budżetu danej jednostki samorządu terytorialnego oraz poziom jej niezależności od transferów przekazywanych z budżetu państwa. Podstawowym źródłem dochodów własnych są wpływy z podatków i opłat lokalnych, udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa oraz dochody z majątku gminy. Wskaźnik ten powinien być jak najwyższy. W omawianym okresie badany wskaźnik kształtował się na malejącym poziomie i wynosił od ok. 44% do ok. 47%. Porównując poziom wskaźnika gminy Milicz z poziomem osiągniętym przez gminy miejsko-wiejskie na terenie Dolnego Śląska (ok. 55-59%) należy stwierdzić, iż w analizowanym okresie wskaźnik ten ukształtował się znacznie poniżej wskaźnika porównawczego. Środki pozyskane w formie dotacji celowych, m.in. z budżetu państwa i funduszy celowych, kształtowały się w badanym okresie od roku 2009 na rosnącym poziomie i wyniosły od ok. 21% do 26% dochodów ogółem. Wskaźnik zadłużenia gminy kształtował się w latach 2010-2011 na wysokim poziomie, co wynikało z dużego zadłużenia gminy Milicz, natomiast od roku 2012 znacząco się zmniejszył.

Aktualna kondycja finansowa gminy wymaga rozważenia działań, mających na celu przede wszystkim polepszenie wyników operacyjnych (w szczególności restrukturyzację wydatków bieżących i podwyższenie uzyskiwanych dochodów bieżących), jak również poprawę jej zdolności kredytowej w celu umożliwienia gminie długoterminowego rozwoju.

Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy oraz potrzeby inwestycyjne gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związane z lokalizacją nowej zabudowy

Inwestycje z zakresu infrastruktury technicznej, służące zaspokajaniu zbiorowych potrzeb mieszkańców, stanowią zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r., poz. 1515) zadania własne gminy. Finansowanie inwestycji w zakresie infrastruktury technicznej, które należą do zadań własnych gminy, podlega przepisom ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (jt. Dz. z 2013 r., poz. 885 ze zmianami). Inwestycje w zakresie przesyłania i dystrybucji paliw gazowych, energii elektrycznej lub ciepła realizowane będą w sposób określony w art. 7 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (jt. Dz. U. z 2012 r., poz. 1059 ze zmianami).

Ocenia się, że potrzeby inwestycyjne wynikające z lokalizacji nowej zabudowy, w tym inwestycje na terenach położonych poza obszarami dotychczas przeznaczonymi pod zabudowę, nie przekraczają możliwości finansowania przez budżet miasta. Wykonania niezbędnych sieci komunikacyjnych oraz infrastruktury technicznej i społecznej będzie przebiegać etapami, w długim, 30 -letnim horyzoncie czasowym. W najbliższych 10-ciu latach budżet miasta będzie najsilniej obciążony w wyniku realizacji budowy "małej obwodnicy", mającej zasadnicze znaczenie dla układu drogowego i wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej gminy. Mimo tego można przyjąć, że nie zachodzi potrzeba zmian w maksymalnym zapotrzebowaniu na nową zabudowę w perspektywie 30- letniej.

Część z nowo wyznaczonych obszarów pod zabudowę, będzie posiadała dostęp do istniejących dróg publicznych i sieci infrastruktury technicznej. Dlatego błędnym byłoby założenie, że wszystkie nowo wyznaczone tereny inwestycyjne będą wymagały nakładów finansowych na wykonanie sieci komunikacyjnych oraz infrastruktury technicznej. Część terenów będzie obsługiwana przez prywatne drogi wewnętrzne.

Istotne znaczenie mogą mieć potrzeby inwestycyjne związane z zagospodarowaniem nowych obszarów przeznaczonych pod zabudowę produkcyjno-usługową, nie może to jednak stanowić podstawy do zmniejszenia zapotrzebowania na nową zabudowę o tych funkcjach w świetle konieczności radykalnej poprawy sytuacji miasta w zakresie bazy gospodarczej.

Znaczna część planowanych inwestycji drogowych może liczyć na dotowanie z funduszy unijnych. Takie inwestycje to między innymi:

- budowa drogi wraz z infrastrukturą w miejscowości Wszewilki (od DK 15 do drogi powiatowej 1420D);
- przebudowa drogi wraz z infrastrukturą w Pogórzynie;
- przebudowa drogi w Sułowie i Łąkach;
- przebudowa drogi w Niesułowicach;

- przebudowa drogi w Duchowie.

Niemniej, biorąc pod uwagę, że znaczna część potrzeb inwestycyjnych, dotyczących nowej zabudowy, zwłaszcza o funkcji mieszkaniowej, wiąże się z realizacją sieci komunikacyjnych, niezbędne jest zrationalizowanie i ograniczenie zakresu planowanych dróg, a także ich klas technicznych.

Ponadto, lokalizacja nowej zabudowy mieszkaniowej na terenach dotychczas nie przeznaczonych pod inwestycje, powinna dotyczyć przede wszystkim terenów stanowiących enklawy w obrębie obszarów już przeznaczonych pod zabudowę lub stanowić kontynuację istniejącej zabudowy w jej bliskim sąsiedztwie, by w maksymalnym stopniu wykorzystać w sytuowaniu nowej zabudowy już istniejące lub dotychczas planowane sieci komunikacyjne oraz infrastruktury technicznej, bez konieczności ponoszenia dodatkowych wydatków związanych z lokalizacją nowej zabudowy.

2) **Potrzeby rozwojowe z uwzględnieniem analiz gospodarczych**

Najwięcej podmiotów w gminie Milicz działa w handlu (zarówno hurtowym jak i detalicznym) i usługach związanych z różnego typu naprawami (32,8%), następnie budownictwie (13,6%) i działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości (9,6%), a także przetwórstwie przemysłowym (7,9 %). Należy zwrócić uwagę, iż tradycyjne branże gospodarki, do których należy przede wszystkim rolnictwo, są dość słabo reprezentowane przez 86 podmiotów (3,6%). Co ważne, mimo sprzyjających warunków przyrodniczych, działalnością związaną z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi zajmują się w gminie tylko 52 podmioty (2,2%) a kulturą, rozrywką i rekreacją 46 (1,9%).

W gminie Milicz największe powierzchnie zajmują grunty w IV i V klasie bonitacyjnej (IVa 11,91 %, IVb 14,27% i V 39,44%). Przekłada się to na małą przydatność gruntów rolnych do prowadzenia intensywnej gospodarki uprawowej. Kolejne pod względem powierzchni są gleby jeszcze mniej urodzajne z VI klasy (VI 25,88 %, VI 0,79 %). Najmniej jest gleb urodzajnych, stanowią tylko 7,71 % i są to gleby z III klasy. Z powodów słabych gleb plony podstawowych roślin uzyskiwane w gminie są średnio 20-40% niższe od średnich województwa.

Mimo, że grunty orne w gminie są słabej jakości, stanowią zdecydowaną większość wszystkich użytków rolnych. Na drugim miejscu są łąki, których nie wykorzystuje się bezpośrednio w procesie produkcji rolniczej. Powodem tak dużego odłogowania ziemi jest „zachowywanie” jej pod planowane inwestycje (w tym drogowe), niska opłacalność produkcji w małych gospodarstwach i niski poziom hodowli bydła.

Wobec odchodzenia ludności od prowadzenia mało powierzchniowych gospodarstw rolniczych, koniecznym jest takie przeorganizowanie przestrzeni, aby przeciwdziałała powstawaniu dużych powierzchni nieużytków. Możliwe jest też wykorzystanie części terenów porolniczych na inne funkcje potrzebne dla prawidłowego funkcjonowania miejscowości. Dla terenów gminy spływają liczne wnioski dotyczące możliwości przekształcenia terenów rolniczych na tereny mieszkaniowe i usługowe z możliwością prowadzenia agroturystyki.

3) **Potrzeby rozwojowe z uwzględnieniem analiz środowiskowych**

Ochrona przyrody na terenie Gminy Milicz powinna w pierwszym rzędzie dotyczyć obszarów leśnych oraz sąsiedztwa wód powierzchniowych. Szczególną ochroną należy otoczyć najcenniejsze przyrodniczo lasy gminy. Troska o czystość wód na obszarze gminy stanowić będzie element ochrony przyrody w stosunku do ekosystemów występujących w otoczeniu tych wód. Należy dbać o zachowanie mokradeł, łąk i innych zespołów roślinności związanych ze środowiskiem wodnym poprzez obejmowanie ich różnymi formami ochrony przyrody. Należy propagować wiedzę o istniejących na terenie gminy roślinach chronionych. Mogą temu służyć przyrodnicze ścieżki edukacyjne, z oznaczonymi stanowiskami tych roślin oraz innych ciekawych obiektów przyrodniczych.

Narzędziem służącym ochronie przyrody na terenie gminy są plany zagospodarowania przestrzennego, umożliwiające zachowanie i ochronę obszarów cennych przyrodniczo: lasów, terenów tradycyjnego rolnictwa. Szczególną ochroną należy objąć zabytkowe zespoły zieleni (np. cmentarze). Ochrona różnorodności biologicznej powinna obejmować utrzymanie jej optymalnego stanu na obszarach rolniczych, zieleni gminnej, oraz działkach prywatnych. Są to tereny o dużym znaczeniu ze względu na zajmowaną

powierzchnię oraz rolę w środowisku. W tym zakresie główny obowiązek kształtowania i ochrony różnorodności spada na gminę, jako jednostkę kształtującą politykę przestrzenną i określającą zasady gospodarowania zasobami w planach zagospodarowania przestrzennego i strategii rozwoju. Ochronie różnorodności biologicznej służyć będzie również ochrona korytarzy ekologicznych gminy. Powinny być one chronione przed niewłaściwą polityką inwestycyjną poprzez zakaz zabudowy. Gmina może wspierać również wybrane działania organizacji pozarządowych, zmierzające do zachowania i wzbogacenia różnorodności przyrodniczej. Takie inwestycje mogą zwrócić się pośrednio, w horyzoncie kilku lat, poprzez wzrost atrakcyjności gminy dla ruchu agroturystycznego lub turystyki krajoznawczej. Głównym celem działań wspomaganych lub koordynowanych przez gminę powinno być właściwe zarządzanie przestrzenią i środowiskiem, edukacja ekologiczna oraz tworzenie korzystnej atmosfery dla lokalnych inicjatyw mieszkańców w tym zakresie. Z tego względu przy wyborze wspieranych działań należy kierować się pierwszym rzędzie efektami edukacyjnymi i statusem ochronnym gatunków.

4) **Prognozy demograficzne w zakresie potrzeb i możliwości rozwoju gminy**

Gmina Milicz liczy 24 357 mieszkańców, z czego 12,5 tys. zamieszkuje miasto. Na jeden kilometr kwadratowy przypada tu ok. 56 mieszkańców co jest najwyższą gęstością zaludnienia w powiecie milickim w którym przypada ok. 52 osoby na 1 km². Pod względem gęstości zaludnienia gmina ma 115 miejsce w województwie.

Kobiety stanowią w przybliżeniu 50,8% wszystkich mieszkańców gminy. Gminę cechuje dodatni przyrost naturalny, choć między 2012 a 2013 rokiem nastąpił znaczący spadek liczby urodzeń oraz wzrost liczby zgonów, to w kolejnych latach liczba urodzeń żywych przekracza liczbę zgonów - np. 2014 rok to 275 urodzeń na 238 zgonów.

Analizy demograficzne prowadzone przez GUS wskazują na stopniowy spadek liczby ludności w gminie oraz stopniowe starzenie się społeczeństwa. Spowoduje to wzrost wskaźnika obciążenia demograficznego ludności w wieku produkcyjnym, a także spadek liczby osób przypadających na jedną osobę w wieku nieprodukcyjnym z poziomu około 2,14 osoby w wieku produkcyjnym przypadającym na osobę w wieku nieprodukcyjnym w roku 2014 do poziomu 1,44 w roku 2046. Co wpłynie na wzrost obciążenia ludności w wieku produkcyjnym.

Prognozy GUS zakładają, że do 2050 roku liczba ludności w Polsce spadnie o ok. 11,5%, a liczba ludności w mieście Milicz do roku 2035 spadnie o ok. 13,5%. Według prognoz demograficznych sporządzonych dla gminy Milicz przez Instytut Rozwoju Terytorialnego, liczba ludności w gminie Milicz w roku 2035 będzie wynosić ok. 22 480 osób, co stanowi spadek o ok. 7% w stosunku do roku 2015.

Biorąc pod uwagę dynamikę zmian uwarunkowań faktycznych, jak i prawnych, a także zmieniających się potrzeb społecznych, mających wpływ na kształtowanie struktury funkcjonalno - przestrzennej miasta, określając zapotrzebowanie na nową zabudowę przyjął perspektywę czasową wynoszącą 30 lat.

Szacując stan liczebny ludności w roku 2030 wykorzystana została prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014 -2050 sporządzona przez Główny Urząd Statystyczny w roku 2014. Wykonana została także niezależna analiza kohortowa dla powiatu milickiego, oparta o aktualne dane statystyczne: liczbę ludności, zgony, urodzeni a żywe, płodność kobiet oraz migracje.

Taka analiza pozwoliła by przyjąć wartość przyrostu liczby ludności osiągającą ok. 5% do roku 2046, co dało by **ok. 25 574 osoby**. Przy czym należy się spodziewać, że na skutek tendencji do zjawiska suburbanizacji, czyli odpływu ludności z miast do stref podmiejskich, większy przyrost ludności będzie miał miejsce na terenach wiejskich Milicza niż na terenie samego miasta.

Od 2010 r. liczba ludności w gminie maleje, jednakże biorąc pod uwagę tendencje do odpływu ludności z większych miast na tereny wiejskie lub budowy tak zwanego drugiego domu w małych miejscowościach stanowiących sypialnie większych miast można spodziewać się w najbliższych latach wzrostu liczby ludności pod warunkiem stworzenia odpowiedniego zaplecza mieszkaniowego i poprawy standardów zamieszkiwania w gminie, czyli wyznaczenia nowych terenów po zabudowę mieszkaniową, a biorąc pod uwagę dzisiejsze tendencje, powinna być to zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna.

Poprawa jakości dróg i idąca za tym zwiększona mobilność ludności, daje możliwość stworzenia zaplecza mieszkaniowego nawet dla osób zatrudnionych we Wrocławiu, Krotoszynie, Rawiczu i Ostrowie Wielkopolskim. Ze względu na wyjątkowy charakter gminy i wyjątkowe walory przyrodnicze, Milicz stanowi bardzo atrakcyjny obszar jako sypialnia dla okolicznych Miast.

Proces suburbanizacji, w którym to sąsiednie obszary wiejskie stają się sypialniami, względem bardziej rozwiniętych pod kątem dostępu do rynku pracy miast, jest silnie zauważalny, gdyż wzrost możliwości

ludności, a także większa mobilność sprzyjają osiedlaniu się poza ośrodkami miejsc pracy, na terenach wiejskich, dających możliwość większego komfortu życia pod kątem hałasu i innych uciążliwości związanych z terenami silnie zainwestowanymi.

5) **Potrzeby rozwojowe z uwzględnieniem analiz społecznych**

• **Kultura spędzania czasu wolnego (kultura, sport i rekreacja)**

Zadania w zakresie kultury, sportu i rekreacji w gminie Milicz realizowane są poprzez Instytucje kultury: Ośrodek Kultury w Miliczu i Biblioteka Publiczna w Miliczu oraz Ośrodek Sportu i Rekreacji Sp. z o.o. w Miliczu. W Gminie funkcjonuje także Kreatywny Obiekt Multifunkcyjny, który jest placówką edukacyjną powstałą w byłej fabryce bombek w Miliczu. „Kreatywny Obiekt Multifunkcyjny” zaprojektowany został przede wszystkim jako placówka edukacyjna, przeznaczona do wspierania i rozwijania założeń programów ministerialnych.” W Miliczu funkcjonuje Ośrodek Sportu i Rekreacji Sp. z o.o., który realizuje działania z zakresu organizacji zajęć sportowych i rekreacyjnych na terenie gminy. W Miliczu istnieją podmioty zdolne do zaspokajania potrzeb mieszkańców w zakresie kultury, rozrywki i sportu. Istotnym zadaniem gminy jest zapewnienie sprawnego funkcjonowania wyżej wymienionych podmiotów – zarówno w zakresie bazy lokalowej, wyposażenia, realizacji ich statutowych zadań, jak i pod względem finansowym. Podmioty te wzbogacają ofertę Milicza jako gminy turystycznej.

• **Oświata i wychowanie**

Zadania związane z edukacją i wychowaniem w gminie Milicz realizują liczne placówki oświatowe. W diagnozie szerzej omówiono wychowanie przedszkolne oraz szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne ze względu na to, że podlega ono władzom gminnym. Na terenie gminy Milicz funkcjonuje 7 publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych, 6 publicznych szkół podstawowych oraz 4 gimnazja (w tym 1 niepubliczne). Ofertę edukacyjną uzupełniają szkoły ponadgimnazjalne.

10.1. Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, wyrażone w ilości powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy i porównanie zapotrzebowania z założeniami studium.

W związku z przeprowadzonymi analizami ekonomicznymi, środowiskowymi, społecznymi, prognozami demograficznymi przy uwzględnieniu możliwości finansowania gminy poniżej przedstawiono maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, wyrażone w ilości powierzchni użytkowej zabudowy, oraz w hektarach w podziale na funkcje zabudowy wraz z argumentacją. Zgodnie z wymaganiami ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym, określa się maksymalne w skali miasta zapotrzebowanie na nową zabudowę - biorąc pod uwagę dopuszczalną perspektywę 30 lat (okres do 2046 roku) oraz możliwość zwiększenia tego zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz nie więcej niż o 30%, ze względu na niepewność procesów rozwojowych.

Obecnie powierzchnia użytkowa budynków na terenie gminy oszacowana na podstawie złożonych deklaracji podatkowych wynosi (dane grudzień 2015 r.):

- powierzchnia użytkowa budynków mieszkalnych to 637 766 m² w tym:

1) należących do osób prawnych : 38 474,09 m²,

2) należących do osób fizycznych (wieś) :351 385,32 m²

3) należących do osób fizycznych (miasto): 247 907,03 m²

- powierzchnia użytkowa budynków z działalnością gospodarczą 240 303,24 m².

- powierzchnia użytkowa pozostałych budynków 155 093,92 m²

Liczba budynków mieszkalnych z co najmniej jednym lokalem mieszkalnym (dane grudzień 2015r.):

1) wieś 3249

2) miasto 1310

• **Zapotrzebowanie na zabudowę mieszkaniową**

Na potrzeby obliczeń związanych z zapotrzebowaniem na nową zabudowę funkcji mieszkalnej nie wprowadzono podziału na zabudowę mieszkaniową jednorodziną, wielorodzinną i zagrodową. Zastosowano natomiast podział na miasto Milicz i pozostała wiejską część gminy.

Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę określono, odpowiednio do jej funkcji, na podstawie potrzeb rozwoju zabudowy wynikających z odniesienia sytuacji cechującej gminę w zakresie zasobów (ilościowych i jakościowych) zabudowy o określonej funkcji do sytuacji w różnych jednostkach terytorialnych oraz innych uwarunkowań, a także na podstawie możliwości rozwoju zabudowy, wynikających w szczególności z analiz ekonomicznych i środowiskowych, w tym z dotychczasowych tendencji rozwoju zabudowy o określonej funkcji oraz ograniczeń środowiskowych dla lokalizowania nowej zabudowy.

Zapotrzebowanie na funkcję mieszkalną należy rozumieć jako całościowe zapotrzebowanie gminy na powierzchnię użytkową zabudowy mieszkaniowej, która może być realizowana w różnej formie, np. w formie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wolno stojącej, szeregowej, czy bliźniaczej, jak również w formie zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, która może przyjąć różną formę od willi wielorodzinnych po kilkupiętrowe bloki. Uwzględniając przeprowadzone analizy ekonomiczne, środowiskowe, społeczne, prognozy demograficzne, jak również przy uwzględnieniu możliwości finansowania, głównymi czynnikami wpływającymi na zapotrzebowanie gminy w zakresie lokalizacji nowej zabudowy mieszkaniowej są:

- prognozowany możliwy wzrost liczby mieszkańców gminy o ok. 5%,
- prowadzona przez gminę polityka związana ze stopniowym zwiększaniem ilości nowych miejsc pracy, w tym m.in. poprzez rozwój turystyki oraz terenów pod zabudowę produkcyjno-usługową,
- stopniowe zwiększanie atrakcyjności gminy w zakresie usług sportu i rekreacji, infrastruktury społecznej i technicznej,
- dostępność środków z różnych programów operacyjnych.

Wg danych GUS przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w całej Polsce w 2014 r. wyniosła 26,7 m² na wsi oraz 25,7m² w mieście i na przestrzeni lat charakteryzuje się systematycznym wzrostem. W ciągu minionych 10 lat wzrosła o prawie 20%, a średni przyrost to ok. 0,4 m² rocznie.

Mając na uwadze powyższe, jak również charakter gminy Milicz (gmina miejsko - wiejska, z dominującą zabudową jednorodziną i zagrodową, cechującą się niską intensywnością) należy uznać, że dotychczasowy wskaźnik 25 m na osobę, jest zdecydowanie za niski.

Należy dążyć do systematycznej poprawy warunków życia mieszkańców gminy, poprzez

- umożliwienie zwiększenia powierzchni użytkowej mieszkań,
- wymiana zabudowy mieszkaniowej substandardowej na zabudowę o współczesnych standardach,
- wzrost udziału budownictwa jednorodzinnego, w tym rezydencjonalnego, jako najbardziej pożądanej przez mieszkańców formy zabudowy,
- przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy mieszkaniowej jako zjawiska niekorzystnego z punktu widzenia wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną poprzez wypełnienie zabudową istniejących struktur przestrzennych oraz przyjęcie nadrzędnej zasady równoległej realizacji infrastruktury technicznej przy uruchamianiu nowych terenów zabudowy mieszkaniowej, przy jednoczesnym planowaniu nowej zabudowy na terenach położonych poza zwartą strukturą funkcjonalno-przestrzenną w formie ekstensywnej.

Uwzględniając wyniki analiz GUS można przyjąć, że w przeciągu kolejnych 30 lat powierzchnia mieszkaniowa przypadająca na jedną osobę w mieście powinna wynosić **ok. 40 m² na wsi i ok. 38 m² w mieście**.

Również Program Gospodarowania Zasobami Mieszkaniowymi Gminy z 2014 roku zakłada, że potrzeby mieszkaniowe będą rosły. W roku 2014 mamy zapotrzebowanie na 30 lokali socjalnych i 40 pozostałych lokali, a w roku 2018 statystyki zakładają, że będzie już zapotrzebowanie na 50 lokali socjalnych i 60 pozostałych lokali mieszkalnych będących w zasobach gminy.

Stopień zainwestowania na terenie gminy można wyrazić za pomocą stosunku powierzchni użytkowej mieszkań do powierzchni miasta i obszarów wiejskich. Maksymalne **zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową** w perspektywie 30 lat po zwiększeniu o 30% ze względu na niepewność procesów rozwojowych wynosić będzie w zaokrągleniu ok. **622 500 m²** powierzchni użytkowej **w mieście i 676600m²** powierzchni użytkowej **na wsi**, przy założeniu, że liczba ludności w gminie wzrośnie o ok. 5%. Łącznie dla gminy zapotrzebowanie wyniesie w zaokrągleniu **1 298 000 m²** powierzchni użytkowej zabudowy mieszkaniowej. Zakładając, że przeciętna powierzchnia użytkowa przypadająca na działkę to **140 m²**, to na terenie miasta należało by przeznaczyć pod zabudowę mieszkaniową **ok. 485 ha**. Zakładając natomiast, że

uśredniona powierzchnia użytkowa przypadająca na działkę to **95 m²**, na terenach wiejskich należało by na ten cel przeznaczyć ok. **2982 ha**. Łącznie w gminie należało by przeznaczyć **ok. 3468 ha** pod zabudowę mieszkaniową. Obliczając powierzchnie jaką powinno przeznaczyć pod tereny zabudowy mieszkaniowej wzięto również pod uwagę, że nawet 40% terenu mogą zająć tereny przeznaczone pod komunikację oraz inne funkcje towarzyszące. Prognozując zapotrzebowanie na zabudowę mieszkaniową w perspektywie 30 lat skorzystano również z 30% marginesu błędu ze względu na niepewność procesów rozwojowych. Aktualnie studium przewiduje na tę funkcję ok. **3446 ha** co wskazuje na nieznaczną rezerwę terenów o funkcji mieszkaniowej.

Ze względu na budowę tzw. „drugiego domu” na terenie gminy Milicz przez mieszkańców zameldowanych w innych miejscowościach zapotrzebowanie uwzględnia współczynnik zwiększający ilość gospodarstw domowych na poziomie 10%. Część tego zapotrzebowania mogą zaspokoić tereny usług turystyki, na których mogą powstać domki letniskowe, hotele i kempingi. Zapotrzebowanie na nową zabudowę wynikające z tych przesłanek będzie lub może być w pewnym stopniu równoważone poprzez przekształcenia lub rozbudowę istniejącej zabudowy.

Powierzchnie te są orientacyjne i zależą od wielu czynników, takich jak przeciętna powierzchnia działki i powierzchnia użytkowa zabudowy przypadająca na gospodarstwo, a te zmieniają się wraz z rozwojem gospodarczym i poprawą warunków zamożności społeczeństwa.

• **Zapotrzebowanie na zabudowę usługową**

Wzrost zapotrzebowania na nową zabudowę usługową – usługi podstawowe, będzie odpowiednio proporcjonalny do wzrostu zapotrzebowania na zabudowę mieszkaniową. Na funkcję usługową składają się usługi publiczne i komercyjne. Grupę usług publicznych reprezentują usługi związane z publiczną nauką i oświatą, kulturą, opieką zdrowotną i społeczną, administracją. Znaczący udział w grupie usług komercyjnych zajmują centra handlowo-usługowe, domy towarowe oraz obiekty kulturalne. Na funkcję usługową składają się również: biura, usługi związane z turystyką i jej obsługą, jak również szeroko pojęta działalność gospodarcza prowadzona przez mieszkańców w miejscu zamieszkania, która zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane może być prowadzona na powierzchni całkowitej nieprzekraczającej 30% powierzchni całkowitej budynku. Wśród usług ważne miejsce zajmują również usługi wyższego rzędu oraz usługi centrotwórcze. Uwzględniając przeprowadzone analizy ekonomiczne, środowiskowe, społeczne, prognozy demograficzne, jak również przy uwzględnieniu możliwości finansowania, głównymi czynnikami wpływającymi na zapotrzebowanie gminy w zakresie lokalizacji nowej zabudowy usługowej są:

- rosnąca liczba przyjezdnych, która wpływa na wzrost popytu na usługi oraz nowe miejsca pracy,
- potrzeby związane z lokalizacją usług o znaczeniu zarówno lokalnym, jak i ponadlokalnym,
- turystyka jako perspektywnym kierunkiem rozwoju gminy w oparciu o atrakcje turystyczne i warunki przyrodniczo krajobrazowe,
- dostępność programu wsparcia rozwoju przedsiębiorstw w ramach programów operacyjnych,
- rozwinięta sieć drogowa.

Ponieważ w chwili obecnej w gminie zauważalny jest brak dostępu do podstawowych usług takich jak żłobki, przedszkola jak również usług handlu, studium powinno założyć zwiększenie powierzchni usług przypadających na jednego mieszkańca. Maksymalne **zapotrzebowanie na nową zabudowę usługową** zakładając, że usługi powinny stanowić maksimum do ok. 9 % powierzchni użytkowej przeznaczonej pod mieszkania szacuje się w granicach na ok. **56020 m²** powierzchni użytkowej na terenie miasta a oraz ok. **60718 m²** powierzchni użytkowej na terenach wiejskich. Łącznie to ok. **116 738 m²** powierzchni użytkowej usług na terenie całej gminy. Standardowo przyjmuje się, że powierzchnia usługowa powinna stanowić ok. 5% powierzchni zabudowy mieszkaniowej, ponieważ jednak Milicz jest gminą nastawioną na rozwój turystyki, a przy sporządzaniu analizy zapotrzebowania na tę funkcję, do usług wliczono również usługi turystyki czyli hotele, pensjonaty, gospodarstwa agroturystyczne i.t.p., to współczynnik ten powiększono dla Milicza o kolejne 4%. W przeliczeniu na hektary, zakładając, że przeciętna powierzchnia użytkowa usług na działce to **140 m²** należało by założyć, że tereny usługowe powinny zająć **ok. 94 ha na terenie miasta**. Zakładając, natomiast, że przeciętna na terenie wiejskim przeciętna powierzchnia użytkowa usług na działce to **75 m²** należało by założyć, że tereny usługowe powinny zająć **ok. 283 ha na terenie wsi**. Łącznie **ok. 377**

ha na terenie całej gminy. Obliczając powierzchnię jaką należało by przeznaczyć pod tereny usługowe wzięto pod uwagę, że ok. 40% terenu wyznaczone w studium zostanie zajęta przez tereny komunikacyjne oraz inne funkcje towarzyszące, które zostaną szczegółowo wyznaczone na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W chwili obecnej studium wyznacza na te cele ok. **332 ha** co wskazuje na niewielką rezerwę terenów usługowych, którą sugeruje się wykorzystać na tereny usług turystyki.

Gmina Milicz postrzegana jest jako gmina letniskowa i rekreacyjna, ze względu na swoje położenie nad jeziorami. W związku z tym, popyt na inwestycje sportowe i rekreacyjne jest duże i przewiduje się że nadal będzie rosło. W zakresie infrastruktury sportowej i rekreacyjnej na terenie miasta i gminy Milicz funkcjonują na razie przede wszystkim boiska sportowe.

Zakłada się, że zapotrzebowanie na funkcję usługową sportowo-rekreacyjną będzie wzrastać na terenie miasta oraz całej gminy i będzie stanowić 50 do 70 m² powierzchni na każdego mieszkańca. Ze względu na turystyczny charakter gminy, współczynnik powierzchni jest wysoki, co umożliwi terenów służących aktywnemu wypoczynkowi. W związku z powyższym zapotrzebowanie na tereny usług i sportu będzie wynosić nawet do 180 ha.

• **Zapotrzebowanie na zabudowę produkcyjną**

Do funkcji produkcyjnej można zaliczyć zarówno zabudowę związaną bezpośrednio z produkcją, jak również z szeroko rozumianym przemysłem, oraz obiektami składów i magazynów. Uwzględniając przeprowadzone analizy ekonomiczne, środowiskowe, społeczne, prognozy demograficzne, jak również przy uwzględnieniu możliwości finansowania, głównymi czynnikami wpływającymi na zapotrzebowanie gminy w zakresie lokalizacji nowej zabudowy produkcyjnej są:

- położenie przy drodze krajowej nr 15 oraz dwóch dróg wojewódzkich,
- położenie w pobliżu Wrocławia, pozwalające na korzystanie z wykształconej kadry, w tym naukowej i badawczej, przy jednoczesnym ograniczeniu kosztów transportu,
- konieczność uzupełnienia rolniczo – usługowo – mieszkaniowego charakteru gminy o funkcje produkcyjne,
- tworzenie miejsc pracy dla nowych mieszkańców,
- dostępność programu wsparcia rozwoju przedsiębiorstw w ramach programów operacyjnych.

Ze względu na turystyczno - rekreacyjny charakter gminy oraz liczne tereny cenne przyrodniczo, nie należy wskazywać dużych powierzchni tychże terenów, gdyż mogą być one trudne do innego zagospodarowania.

Uwzględniając natomiast czyste wskaźniki to zapotrzebowanie na nieuciążliwe tereny produkcyjne, zgodnie ze wskaźnikami urbanistycznymi powinno wynosić maksymalnie do 2% terenów zabudowy mieszkaniowej. Ponieważ zapisy studium większość terenów produkcyjnych traktuje wielofunkcyjnie i przeznacza również pod usługi na potrzeby prognozy zapotrzebowania zwiększono ten wskaźnik do ok. 7%. W związku z tym należało by przyjąć, że zapotrzebowanie na tereny produkcyjne na terenie gminy wyniesie łącznie ok. **104811 m² powierzchni użytkowej (ok. 37346 m² powierzchni użytkowej na terenie miasta i ok. 67465 m² powierzchni użytkowej na terenach wiejskich).** Przy założeniu, że przeciętna powierzchnia użytkowa na działce to ok. **330 m²** na terenie miasta i **240 m²** na terenach wiejskich oraz biorąc pod uwagę, że do 40% terenu może zostać zajęta przez tereny komunikacyjne oraz inne funkcje towarzyszące, należało by w studium przeznaczyć na ten cel ok. **306 ha**. W chwili obecnej w studium przeznacza na ten cel 449 ha łącznie z terenami przeznaczonymi pod wydobywanie i 359 ha wyłączając tereny eksploatacji, co w zasadzie całkowicie zaspakaja zapotrzebowanie.

10.2. Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej.

Tabela 1. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę o zwartej strukturze funkcjonalno - przestrzennej

Lp.	symbol terenu w studium	Tereny o zwartej strukturze funkcjonalno - przestrzennej w ha
-----	-------------------------	---

1.	M	808
2.	MU	114
3.	MN	29
4.	MW	7
5.	ME	0
6.	ML	3
7.	P	81
8.	P/U	51
9.	PE	89
10.	P/UH	21
11.	U	20
12.	UKS	0
13.	UH	0
14.	UP	34
15.	UT	38
16.	ZL	19272
17.	ZP	51
18.	ZPh	87
19.	ZD	63
20.	ZC	21
21.	US	61
22.	WS	3 916
23.	R	17 501
24.	RZ	
25.	RL	
26.	RU	97
27.	E	1188
28.	G	
29.	K	
30.	O	
31.	C	
32.	GU	
33.	KK	
34.	KP	
35.	KG	
SUMA		43561

Powierzchnia gminy Milicz to 435,61 km² , z tego obecnie w studium przewidziano 3446 ha terenów pod różne rodzaje zabudowy mieszkaniowej w tym 963 ha to tereny już zainwestowane a ok. 2480 ha to tereny projektowane. W zależności od metody zliczania chłonności i czy jest ona liczona wspólnie dla całej gminy czy odrębnie dla miasta i terenów wiejskich, powierzchnia ta nieznacznie się różni, dlatego w obliczeniach uwzględniono przedział między najniższą i najwyższą wartością powierzchni użytkowej. Ze względu na skalę opracowania powierzchnie te zostały podane w zaokrągleniu.

- **Chłonność terenów mieszkaniowych**

Powierzchnia terenów w zwartej strukturze przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową to ok. 964 ha. Przy założeniu, że około 25% powierzchni użytkowej terenów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno- przestrzennej przeznaczonej w studium pod zabudowę mieszkaniową stanowią usługi, ok. 15% to komunikacja, a powierzchnia użytkowa zabudowy to 95 m² na terenach wiejskich i ok. 140m² na

terenie miasta, to **chłonność terenów mieszkaniowych o zwartej strukturze funkcjonalno - przestrzennej będzie wynosić od ok. 313 000 do ok. 359 000 m²**. Przyjęto też że średnia powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na osobę powinna wynosić ok. 38-40 m².

- **Chłonność terenów usługowych**

Powierzchnia terenów w zwartej strukturze przeznaczonych pod zabudowę usługową to ok. 93 ha. Przyjęto, że ok. 40% tego terenu stanowi komunikacja oraz inne funkcje towarzyszące jak na przykład zieleń. Właściwym kierunkiem wspomagającym gospodarkę gminy powinien być rozwój usług, zwłaszcza ekoturystyki, edukacji, gastronomii, rękodzielnictwa co pozwoli również na stworzenie nowych miejsc pracy i zmniejszenie wysokiego poziomu bezrobocia na terenie gminy. Tereny usług podstawowych powinny wynosić ok. 50% powierzchni terenów przeznaczonych pod usługi. Pozostała część powinna stanowić usługi turystyki. Ogólnie usługi powinny stanowić tu ok. 9% terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową. W ramach terenów przeznaczonych w studium pod zabudowę mieszkaniową dopuszcza się lokalizację usług, a szczegółowa lokalizacja usług powinna być ustalona na etapie planu miejscowego, gdyż w studium wskazuje się jednostki terenowe/obszary, a nie pojedyncze tereny inwestycyjne.

Łączna powierzchnia przeznaczona w zmianie studium na tereny usługowe wynosi ok. 333 ha w tym 94 ha to tereny już zainwestowane a ok. 239 ha to tereny projektowane. **Chłonność terenów usługowych w zwartej strukturze funkcjonalno - przestrzennej to od ok. 27 000 m² powierzchni użytkowej do ok. 35000 m² powierzchni użytkowej** przy założeniu, że przeciętna powierzchnia użytkowa to ok. 100 m² w mieście i 75m² na wsi.

- **Chłonność terenów produkcyjnych**

Okolo 449 ha na terenie gminy przeznaczona jest pod funkcje produkcyjne w tym ok. 243 ha są już zainwestowane, z tego 54 ha to zainwestowane tereny przeznaczone pod wydobywanie, a 89 ha to projektowane tereny eksploatacji. Przyjęto, że ok. 40% tego terenu stanowi komunikacja oraz inne funkcje towarzyszące jak na przykład zieleń. Chłonność terenów produkcyjnych o zwartej strukturze funkcjonalno - przestrzennej to od k. **56 000 do ok. 68 000 m² powierzchni użytkowej**. Przy obliczeniach, założono, że przeciętna powierzchnia użytkowa na działce to ok. **330 m²** na terenie miasta i **240m²** na terenach wiejskich.

10.3. Chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, innych niż wymienione w pkt 10.1

Na terenie gminy Milicz obowiązuje 33 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujące ok. 25 % jej obszaru (10 558 m²). Pod zabudowę mieszkaniową plany przeznaczają ok. 12,4% terenów, pod usługi ok. 4,4% terenu, a pod produkcję ok. 3,5% terenów wyznaczonych w planach. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obowiązujące na terenie gminy obejmują zarówno tereny zlokalizowane w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno przestrzennej, jak i tereny bezpośrednio przylegające do tej struktury, czy też bardziej od niej oderwane. Tereny zlokalizowane w zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, a jednocześnie objęte ustaleniami obowiązujących planów, zostały zbilansowane w poprzednim punkcie. Tereny przeznaczone pod zabudowę w trybie planów miejscowych pokrywają się z terenami wyznaczonymi pod zabudowę w obowiązującym studium. Szacuje się, że ok. 40% terenów wyznaczonych w planach pod zabudowę nie została jeszcze skonsumowana i znajduje się poza zwartą strukturą funkcjonalno - przestrzenną. Uwzględniając wcześniej przyjęte wskaźniki chłonności tych terenów to ok:

- 243000 m² powierzchni użytkowej dla zabudowy mieszkaniowej,
- 65000 m² powierzchni użytkowej dla zabudowy usługowej,
- 36000 m² powierzchni użytkowej dla zabudowy produkcyjnej.

Ponieważ w planach miejscowych wskaźnik intensywności zabudowy był określany zamiennie z maksymalną powierzchnią zabudowy lub nie był określany, przyjęto do obliczeń przeciętną wartość intensywności zabudowy, określoną na podstawie istniejącego zainwestowania na terenie gminy.

Ponieważ analizy chłonności badane są na etapie cząstkowej zmiany studium, przeanalizowano zarówno plany jak i tereny niezainwestowane, a przeznaczone pod zabudowę wyznaczone w obowiązującym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Taka analiza pozwala na dokładniejsze

określenie możliwości lub braku możliwości przeznaczenie dodatkowych terenów pod funkcje mieszkaniowe, usługowe i produkcyjne.

Lp.	symbol terenu	tereny projektowane w ha
1.	M	2243
2.	MU	25
3.	MN	86
4.	MW	17
5.	ME	38
6.	ML	71
7.	P	105
8.	P/U	97
9.	PE	0
10.	P/UH	2
11.	U	96
12.	UKS	13
13.	UH	0
14.	UP	7
15.	UT	121
16.	ZL	0
17.	ZP	2
18.	ZPh	7
19.	ZD	0
20.	ZC	2
21.	US	99
22.	WS	0
23.	R	0
24.	RZ	
25.	RL	
26.	RU	9
27.	E	0
28.	G	
29.	K	
30.	O	
31.	C	
32.	GU	
33.	KK	
34.	KP	
35.	KG	
SUMA		

W związku z powyższym chłonność położonych na terenie gminy obszarów przeznaczonych pod zabudowę, innych niż położone w zwartej strukturze funkcjonalno- przestrzennej, ustalonych w planach miejscowych oraz w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, do którego opracowywana jest niniejsza zmiana, wyrażona w powierzchni użytkowej zabudowy w podziale na funkcje, kształtuje się następująco:

- dla zabudowy mieszkaniowej - **od 566 000 ok. 926 000 m² powierzchni użytkowej,**
- dla zabudowy usługowej - **od ok. 48 000 do ok. 68 000 m² powierzchni użytkowej,**

- dla zabudowy produkcyjnej, składów i magazynów - od ok. 47 000 do ok. 58 000 m² powierzchni użytkowej.

Do obliczenia chłonności terenów przyjęto takie same wskaźniki jak przy obliczaniu chłonności terenów w zwartej strukturze funkcjonalno - przestrzennej.

W granicach terenów nie objętych planami miejscowymi a wyznaczonych do zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze znajdują się obszary o powierzchni ok. 113 ha a na cele nieleśne 30 ha. Ich chłonność ustala się na podstawie uśrednionej ilości ustalonych działek pod zabudowę mieszkaniową opracowanych do tej pory 33 planach miejscowych. Chłonność terenów zmniejszono o 40% ponieważ część tych terenów zostanie wykorzystana pod inne funkcje towarzyszące takie jak na przykład obsługa komunikacji i zieleń towarzysząca, a część będzie wyłączona spod zabudowy na podstawie przepisów odrębnych (np. strefy pod liniami elektroenergetycznymi, tereny narażone na okresowe zalanie oraz tereny poza ustalonymi liniami zabudowy).

10.4. Porównanie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę z chłonnościami terenów w istniejących strukturach przestrzennych miasta oraz wynikających z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Z uwagi na niepewność procesów rozwojowych porównanie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę z chłonnościami terenów w istniejących i projektowanych sporządzono łącznie dla całej gminy. Taka analiza jest korzystniejsza dla gminy i pozwala na efektywniejsze rozłożenie funkcji w zależności od aktualnego zapotrzebowania.

Funkcja terenów		Prognozowane zapotrzebowanie	Tereny wyznaczone w ramach SUiKZP	Rezerwa terenowa
Tereny zabudowy mieszkaniowej	Powierzchnia w (ha)	3468	3446 3445,67 ⁵	22 22,33 ⁶
	Chłonność w m ² powierzchni użytkowej	1 297 000	1 285 000	12000
Tereny zabudowy usługowej	Powierzchnia w (ha)	377	332	45
	Chłonność w m ² powierzchni użytkowej	117 000	94 000	23000
Tereny zabudowy produkcyjnej	Powierzchnia w (ha)	306	359	-53
	Chłonność w m ² powierzchni użytkowej	91 000	101 000	-10000

Tabela wskazuje na powstanie niewielkich rezerw do wykorzystania dla terenów mieszkaniowych i usługowych oraz na nadwyżkę terenów produkcyjnych. Ze względu na skalę opracowania i duży obszar objęty analizą oraz niepewność procesów rozwojowych powyższe zestawienie należy traktować orientacyjnie. Ponieważ studium dość luźno ustala przeznaczenie terenów i wszystkie obszary są wielofunkcyjne, jedynie zakładając jaką funkcja powinna stanowić ponad połowę danego terenu, trudno określić rzeczywistą chłonność analizowanych obszarów.

⁶ Zmiana wprowadzona uchwałą nr Rady Miejskiej w Miliczu z dnia

10.5. Bilans terenów

Lp.	symbol terenu	tereny zainwestowane w ha	tereny projektowane w ha	Zainwestowane (suma funkcji) w ha	Projektowane (suma funkcji) w ha	Razem (wszystkie tereny przeznaczone pod daną funkcję) w ha
1.	M	808	2243 2242,67 ⁷	963	2482 2481,67 ⁷	3446 3445,67 ⁷
2.	MU	114	25			
3.	MN	29	86			
4.	MW	7	17			
5.	ME	0	38			
6.	ML	3	71			
7.	P	81	105	243	205	448
8.	P/U	51	97			
9.	PE	89	0			
10.	P/UH	21	2			
11.	U	20	96	93	238	332
12.	UKS	0	13			
13.	UH	0	0			
14.	UP	34	7			
15.	UT	38	121			
16.	ZL	19272	0	19557	0	19272
17.	ZP	51	2	285	112	397
18.	ZPh	87	7			
19.	ZD	63	0			
20.	ZC	21	3			
21.	US	61	99			
22.	WS	3 916	0			
23.	R	14 452 14 450,622 ⁷	0	14 550 14 547,622 ⁷	9	14 559 14 556,622 ⁷
24.	RZ					
25.	RL					
26.	RU					
27.	E	1188	0	1188	0	1188
28.	G					
29.	K					
30.	O					
31.	C					
32.	GU					
33.	KK					
34.	KP					
35.	KG					
36. ⁷	IE1 ⁷	0 ⁷	1,708 ⁷	0 ⁷	1,708 ⁷	1,708 ⁷
SUMA		40512 40510,622 ⁷	3048 3049,708 ⁷	40512 40 510,292 ⁷	3048 3049,708 ⁷	43561 43 560,33 ⁷

⁷ Zmiana wprowadzona uchwałą nr Rady Miejskiej w Miliczu z dnia

Z powyższych obliczeń wynika, że w obecnej chwili pod zabudowę przeznaczają się na terenie gminy ok. 3048 ha, jednak zapotrzebowanie na nowe tereny inwestycyjne jest nieznacznie większe niż to co na dzień dzisiejszy oferuje gmina, zwłaszcza uwzględniając 30% margines błędu jaki może wynikać z obliczeń statystycznych, które biorą pod uwagę okres 30 lat.

Obszary zabudowane w pierwszej kolejności powinny być lokalizowane poza przyrodniczymi obszarami chronionymi, zgodnie z przepisami odrębnymi. Na terenie gminy Zarysowuje się tendencja do wzrostu zainwestowania, liczby ludności i gęstości zaludnienia obszaru gminy. Można przyjąć założenie, że zostanie ona utrzymana w najbliższej przyszłości, należy się więc spodziewać presji inwestycyjnej zwłaszcza na obszary wiejskie. Przy obecnie niskiej wartości gęstości zaludnienia nie należy tej tendencji „wygaszać”. Trzeba nią „sterować” poprzez odpowiednie, mądre i zintegrowane zarządzanie, wykorzystujące między innymi narzędzia strategiczne i planistyczne.

W związku z wprowadzanymi zmianami w zagospodarowaniu przestrzennym działki nr 4/2 a.m.1 w obrębie Wałkowa (teren IE1) zrezygnowano w jej granicach z funkcji mieszkaniowej na rzecz terenów urządzeń infrastruktury technicznej wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii – fotowoltaika – o mocy przekraczającej 100 kW. W związku z powyższym obszar o powierzchni 3300 m² należy włączyć do rezerwy terenowej pod zabudowę mieszkaniową, gdyż była ona dotychczas wliczana do bilansu terenów mieszkaniowych przedstawionych w powyższej tabeli. Obecnie rezerwa terenowa pod funkcje zabudowy mieszkaniowej wynosić będzie 22,33 ha. Ponadto teren lokalizacji elektrowni fotowoltaicznej ze względu na specyficzny charakter inwestycji należy traktować jako oddzielną kategorię zagospodarowania⁸.

Wprowadzana niniejszą zmianą funkcje – teren urządzeń infrastruktury technicznej wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii – fotowoltaika – o mocy przekraczającej 100 kW nie mają związku z uwarunkowaniami demograficznymi, społecznymi, infrastrukturą techniczną. Pozwala ona w szerszym kontekście społeczno-ekonomicznym i rozwojowym zapewnić dostawy energii z odnawialnego źródła jakim jest słońce. Dlatego też skorygowano powyższe bilanse i analizy jedynie w niezbędnym zakresie⁸.

⁸ Zmiana wprowadzona uchwałą nr Rady Miejskiej w Miliczu z dnia

Spis rysunków:

- Rys. 1 Gmina Milicz – makroregiony fizyczno-geograficzne
- Rys.2 Surowce naturalne
- Rys. 3 Sieć hydrograficzna
- Rys. 4 Gmina Milicz –regiony geobotaniczne
- Rys. 5 Walory kulturowe oraz istniejące zagospodarowanie turystyczne
- Rys. 6 Struktura użytkowania gruntów w gminie ogółem
- Rys. 7 Struktura użytkowania gruntów i typy użytkowania ziemi
- Rys. 8 Struktura władania gruntami w gminie ogółem
- Rys. 9 Powierzchniowy udział indywidualnych gospodarstw rolnych w grupach obszarowych dla gminy [%]
- Rys. 10 Struktura ilościowa gospodarstw indywidualnych w grupach obszarowych
- Rys. 11 Struktura wiekowa osób prowadzących gospodarstwa rolne
- Rys. 12 Lesistość gminy
- Rys. 13 Gmina Milicz – sieć drogowa

Spis tabel:

- Tab. 1 Powierzchnia wód otwartych i sieci rzek
- Tab 2 użytki ekologiczne
- Tab. 3 Pomniki przyrody
- Tab. 4 Powierzchnia i ludność wiejskiego obszaru gminy Milicz (stan na czerwiec 2011r.)
- Tab. 5 Zatrudnieni według sektorów ekonomicznych
- Tab. 6 Bezrobotni zarejestrowani według wieku
- Tab. 7 Bezrobotni zarejestrowani według poziomu wykształcenia
- Tab. 8 Bezrobotni zarejestrowani według wieku
- Tab. 9 Stopa bezrobocia w gminie Milicz w latach 2006 – 2009
- Tab.10 Demografia uczniów w szkołach gminy
- Tab. 11 Związki i stowarzyszenia sportowe działające na terenie miasta Milicz
- Tab. 12 Warunki mieszkaniowe ludności gminy Milicz (GUS na dzień 31.12.2010 r, w relacji do 1999 r.)
- Tab. 13 Zasoby mieszkaniowe gminy Milicz (GUS na dzień 31.12.2010 r, w relacji do 1999r.)
- Tab. 14 Długość wałów przeciwpowodziowych
- Tab. 15 Struktura użytkowania terenu
- Tab. 16 Struktura użytkowania gruntów i typy użytkowania ziemi
- Tab. 17 Struktura użytków rolnych
- Tab. 18 Udział gruntów rolnych w poszczególnych klasach bonitacyjnych
- Tab. 19 Powierzchnia lasów
- Tab. 20 Podmioty gospodarki narodowej w gminie Milicz (według rejestru REGON) w latach 2006-2010
- Tab. 21 Baza noclegowa gminy Milicz /wybrane obiekty/
- Tab. 22 Baza gastronomiczna gminy Milicz
- Tab. 23 Drogi gminne w mieście Milicz
- Tab. 24 Struktura sieci wodociągowej na terenie gminy Milicz w 2010 r.
- Tab. 25 Struktura sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Milicz w 2010 r.
- Tab. 26 Długość sieci gazowe i zużycie gazu w Miliczu w roku 2010.